

Nr 95

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57; given Stockholms slott den 2 mars 1956.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen framlägges förslag till ny allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57. Förslaget upptager på driftbudgeten en anslagssumma av 465,3 miljoner kronor och på kapitalbudgeten en anslagssumma av 199,6 miljoner kronor eller sammanlagt 664,9 miljoner kronor. Till grund för propositionen ligger ett av arbetsmarknadsstyrelsen upprättat förslag till investeringsreserv. Investeringsreserven, som omfattar såväl anläggnings- och husbyggnadsarbeten som statliga industribeställningar, inrymmer alternativa sysselsättningsprogram för mötande av skilda arbetslöshetssituationer.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars
1956.*

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, förslag till allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 och anför därvid följande.

Inledning

Jämlikt regeringsformen § 63 må riksdagen i den ordning, som gäller för riksstatens reglerande, antaga allmän beredskapsstat, upptagande de anslag, som kan erfordras vid ekonomisk kris eller annat nödläge; och äger riksdagen därvid fastställa den ordning, i vilken Konungen må förfoga över de i beredskapsstaten uppförda anslagen.

Enligt den av Kungl. Maj:t för arbetsmarknadsstyrelsen fastställda instruktionen åligger det styrelsen bland annat, *att* årligen upprätta och till Kungl. Maj:t ingiva förslag till reserv av statliga, kommunala och statsunderstödda investeringsobjekt, *att* till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag och i övrigt vidtaga de åtgärder, som må erfordras för att vederbörlig detaljplanering av arbeten intagna i eller avsedda att intagas i investeringsreserven skall komma till stånd, *samt att* föra ett centralt register över tillgängliga investeringsobjekt.

Allmän beredskapsstat fastställdes senast av 1950 års riksdag (prop. 126, rskr 370—379, 401 och 417). Beredskapsstaten, som avsåg budgetåret 1950/51, upptog anslag å driftbudgeten om tillhoppa ca 840 miljoner kronor och anslag å kapitalbudgeten å sammanlagt ca 380 miljoner kronor. Med de å beredskapsstaten uppförda anslagen skulle finansieras en investeringsreserv, som omfattade såväl statliga och kommunala som statsunderstödda investeringsobjekt. Investeringsreserven — som icke var avsedd att kunna realiseras i sin totala omfattning, utan inrymde alternativa sysselsättningsprogram — upptog anslag såväl för en allmän investeringsreserv som för en särskild grovarbetsreserv. Den allmänna investeringsreserven innefattade arbeten som utvalts främst på grund av angelägenhetsgraden. I grovarbetsreserven upptogs ytterligare arbeten som särskilt väl lämpade sig för syssel-

sättning av oskolad arbetskraft och som därtill var mindre materialkrävande.

Beträffande statsbidragsgrunderna för kommunala och enskilda arbeten gällde, att bidragsgrunderna kunde jämkas där så erfordrades med hänsyn till de särskilda förhållanden under vilka investeringsverksamheten kunde komma att bedrivas. Vid beräkningen av erforderligt anslag till kostnader för arbetslöshetens bekämpande hade hänsyn tagits till det medelsbehov som kunde uppkomma till följd av dylik jämkning av statsbidragsgrunderna.

För beredskapsstatens ikraftträdande krävdes särskilt beslut av riksdagen. Enligt en till beredskapsstaten anknuten finansfullmakt ägde emellertid Kungl. Maj:t att, därest arbetsmarknadsläget så påfordrade, inom ramen av ett belopp av 150 miljoner kronor meddela beslut om utförande av arbeten, för vilka anslag uppförts å allmänna beredskapsstaten för budgetåret 1950/51. En betryggande sysselsättningsberedskap ansågs kunna upprätthållas för därefter följande budgetår, utan att ett utformat förslag till ny allmän beredskapsstat underställdes riksdagen, genom att en finansfullmakt av förenämnda slag — från och med budgetåret 1953/54 bestämd till 300 miljoner kronor — för ett vart av ifrågavarande budgetår ställdes till Kungl. Maj:ts förfogande. Därvid förutsattes att — därest utvecklingen på arbetsmarknaden skulle giva anledning därtill — förslag till allmän beredskapsstat för det löpande budgetåret på grundval av arbetsmarknadsstyrelsens fortlöpande revidering och komplettering av investeringsreserven skulle kunna upprättas och underställas riksdagen. Några sådana åtgärder har emellertid ej erfordrats. Däremot har de sysselsättningssvårigheter, som förekommit från och med hösten 1952, föranlett Kungl. Maj:t att delvis taga finansfullmakterna för budgetåren 1952/53 och 1953/54 i anspråk. De sammanlagda utgifterna för arbeten m. m. i arbetslöshetsbekämpande syfte för nämnda budgetår har sammanfattningsvis angivits i 1956 års statsverksproposition (bil. 7, s. 183).

Med skrivelse den 27 januari 1956 har *arbetsmarknadsstyrelsen* överlämnat förslag till investeringsreserv för budgetåret 1956/57. Förslaget torde få såsom bihang fogas vid protokollet i detta ärende (*Bihang B*).

Investeringsreservens omfattning och sammansättning

Vid urvalet av objekt till investeringsreserven har arbetsmarknadsstyrelsen följt vissa principer. Den första urvalsprincipen har gällt arbetsobjektens *angelägenhetsgrad*. Sålunda har arbetsmarknadsstyrelsen vad gäller statliga objekt införskaffat uppgifter om sådana aktuella eller eljest angelägnade byggnads- och anläggningsarbeten samt anskaffningar (industribeställningar), som avsetts att helt eller delvis bekostas med ordinarie medel för budgetåret 1957/58 eller för närmast följande budgetår. Liknande prin-

ciper har följts vid införskaffandet av uppgifter från kommuner och enskilda. Den andra urvalsprincipen har varit, att teknisk och administrativ *planläggning* skall kunna genomföras för utförande av företagen under budgetåret 1956/57.

Då *anläggningsarbeten* bedömts ge största möjligheterna till sysselsättning av arbetskraft utan särskilda yrkeskvalifikationer, har en betydande del av investeringsreserven ansetts böra utgöras av sådana företag. Husbyggnadsarbeten och industribeställningar bedöms av arbetsmarknadsstyrelsen endast i mindre utsträckning behöva komma i fråga för motverkande av arbetslöshet under budgetåret 1956/57. Vad angår *bostadsbyggandet* har arbetsmarknadsstyrelsen ntgått från att frågan om en utvidgning av detta utöver det i 1956 års statsverksproposition, bil. 26, s. 14—15, såsom ett miniprogram framlagda förslaget kommer att upptagas i särskild ordning, varför styrelsen nu icke framlagt något förslag till investeringsreserv för bostadsbyggandet.

En begränsande faktor vid uppgörande av en betryggande investeringsreserv är de otillräckliga *planeringsresurserna* hos statliga och kommunala förvaltningar. Arbetsmarknadsstyrelsen anser det nödvändigt att i första hand utöka de planerande organens kapacitet genom erforderliga personella förstärkningar. En omständighet som förtjänar särskilt beaktande i sammanhanget är frågan om programhandlingar för vissa till investeringsreserven anmälda företag. I regel har vederbörande uppgiftslämnare icke räknat med att förtidsplaneringen skall omfatta upprättande av programhandlingar för företagens utförande på entreprenad. Det är emellertid enligt arbetsmarknadsstyrelsen önskvärt, att förtidsplaneringen i större omfattning innefattar även iordningställande av entreprenadhandlingar. Med hänsyn till de begränsade planeringsresurserna anser emellertid arbetsmarknadsstyrelsen att det i regel är tillfyllest att entreprenadhandlingar upprättas ej alltför lång tid före arbetenas påbörjande.

För att undvika den tidsutdräkt, som även vid ett mindre omfattande behov av sysselsättningsarbeten kan vara förenat med upprättande av entreprenadhandlingar, har arbetsmarknadsstyrelsen sedan några år prövat formen att låta välkända entreprenörfirmor utföra *arbeten på löpande räkning*. Härom anför arbetsmarknadsstyrelsen bl. a. följande.

Förutom arbeten som utföres enligt regelrätt entreprenadförfarande pågår sålunda arbeten med anlåtande av olika administratörer på ett tiotal platser. Utväljandet av lämplig administratör, som närmast är en fråga av förtroendekaraktär, sker helt genom styrelsen. Arbetena utföres mot självkostnad plus visst tillägg och samtliga ersättningar regleras genom av styrelsen utfärdade speciella bestämmelser. Styrelsen svarar härvid för såväl ekonomisk som teknisk kontroll av arbetena. Utförandet av arbeten på detta sätt har visat sig vara ett bra komplement till andra utförandeformer. Administratörerna har i samtliga fall lyckats påbörja arbetena inom mycket kort tidsrymd. Detta har till stor del berott på att vederbörande firmor under vintersäsongen haft friställda såväl arbetsledare som maskiner, vilket medfört att arbetena snabbt kunnat påbörjas. Hittills vunna erfarenheter tyder på att entreprenörernas byggande möjligheter bör kunna utnyttjas

på liknande sätt även i fortsättningen. Arbetsmarknadsstyrelsens möjligheter att med nuvarande organisation handha arbeten enligt detta förfarande är begränsade till ett icke alltför stort antal arbetsplatser. Andra statliga myndigheter eller kommuner torde emellertid i viss utsträckning kunna använda samma förfaringssätt, om detta visar sig nödvändigt för att få i gång arbeten i tillräcklig omfattning.

Som en nyhet i det nu framlagda förslaget till investeringsreserv får delvis de *statliga industribeställningarna* betraktas. Större statliga industribeställningar i arbetslöshetsmotverkande syfte har nämligen, utöver vissa affärsverks behov, icke blivit föremål för statsmakternas ställningstagande vid fastställande av tidigare beredskapsstater. Ehuru det ej finnes anledning befara, att sådana sysselsättningssvårigheter inom industrien skulle uppstå nästa budgetår att statliga stödbeställningar skulle behöva utläggas annat än i mindre utsträckning, har arbetsmarknadsstyrelsen till viss del föreslagit sådana till intagande i investeringsreserven. I detta sammanhang har arbetsmarknadsstyrelsen framhållit, att även en ökad anläggnings- och byggnadsverksamhet medför starkt ökad verksamhet vid olika industrier samt inom transportväsendet. Detta gäller icke endast tillverkning av byggnadsmaterial utan även tillverkning, översyn och reparation av maskiner för byggnads- och anläggningsverksamhet. Som exempel anföres, att av kostnaderna för vägarbeten som utföres i öppna marknaden numera i genomsnitt omkring 60 procent kan uppskattas falla på maskiner och transporter och endast 20—25 procent på arbetslöner för vid arbetsplatsen sysselsatta arbetare och 15—20 procent på material, arbetsledning m. m. Vid förarbetena för tidigare investeringsreserver beräknades arbetslöner på platsen för samma slags arbeten till 60—70 procent. Utförandet av andra slag av anläggningsarbeten har enligt arbetsmarknadsstyrelsen utvecklats på liknande sätt.

Under de senaste årens högkonjunktur har investeringsreserven behövt ianspråktagas i regel endast under vintermånaderna. Då säsongvariationerna kan förmodas kvarstå och eventuellt skärpas i ett försämrat sysselsättningsläge, måste vid investeringsreservens uppgörande förekomsten av *lämpliga vinterarbeten* särskilt beaktas. Härom har arbetsmarknadsstyrelsen rent allmänt anfört, att väg-, gatu- och ledningsarbeten i allmänhet kan bedrivas i sådan utsträckning vintertid, att sysselsättningen i arbetena som helhet blir tämligen jämnt fördelad under året. I fråga om arbeten för skogsbrukets räkning är det endast undantagsvis, som arbeten under vintern kan komma i fråga. Skyddsrum- samt andra betong- och bergarbeten kan däremot i regel bedrivas i det närmaste helt under vintern. För husbyggnader kan vanligen anordningar vidtagas, som möjliggör vinterbyggande.

Den sysselsättningsökning, som kan skapas genom *ianspråktagande av investeringsreserven* blir beroende på tillgången av såväl arbetsmaskiner som arbetsledare och specialarbetare m. m. Beträffande arbetsmaskiner kan arbetsmarknadsstyrelsen med utnyttjande av tillgänglig behållning på härför anvisat riksstatsanslag utöka styrelsens maskinberedskap till den omfatt-

ning, som fastställts av 1952 års riksdag, d. v. s. till en maskinberedskap för 3 000 man. Härutöver föreslår arbetsmarknadsstyrelsen ett belopp på 15 miljoner kronor för maskininköp å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57, vilket möjliggör en fördubbling av den av 1952 års riksdag angivna maskinparken. Vad beträffar arbetsledare och specialarbetare torde enligt styrelsens mening tillgången på dylik arbetskraft komma att ökas i ett läge som till följd av en nedgång i den enskilda byggnadsverksamheten uppvisar en minskad sysselsättning. Härigenom underlättas genomförandet av sysselsättningsarbeten.

Investeringsreservens finansiering

Å beredskapsstaten för budgetåret 1950/51 har behovet av medel för varje företag eller grupp av företag beräknats så, att de sysselsättningsfrämjande arbetena skall kunna finansieras från i beredskapsstaten för respektive företag eller grupper av företag uppförda särskilda anslag. Denna anslagsmetodik medför, att beredskapsstaten som helhet ger en starkt förstorad bild av behovet av medel för de arbeten, som kan behöva anordnas i sysselsättnings-syfte. I investeringsreserven inrymmes nämligen alternativa sysselsättningsprogram och den har alltså icke varit avsedd att realiseras i total omfattning.

I det praktiska arbetet med beredskapsstaten har under senare år huvudsakligen två önskemål gjort sig starkt gällande. Det ena har varit att söka undvika att anslag uppföres i vidare mån än som är behövt, det andra att samtidigt vinna största möjliga rörelsefrihet vid utväljande av för uppkommande skilda arbetslöshetssituationer bäst lämpade investeringsobjekt. Dessa önskemål kan enligt arbetsmarknadsstyrelsen i hög grad tillgodoses genom ett sammanförande av anslag för likartade ändamål till *kollektivanslag*. Sådant sammanförande har även företagits vid fastställandet av tidigare beredskapsstater, men föreslås nu av arbetsmarknadsstyrelsen böra ske i något större utsträckning.

Även vid en uppdelning av anslagsbehovet på ett flertal kollektivanslag kvarstår emellertid i viss mån den bundenhet i handlingsfriheten vid utnyttjandet av beredskapsstaten, som följer av en specifikation på särskilda anslag för finansiering av skilda arbetsobjekt. Uppdelningen på skilda anslag medför en viss överdimensionering av den totala summan av anslag å allmän beredskapsstat. Olika arbetslöshetssituationer kan nämligen ställa särskilda krav på ett utnyttjande av de å beredskapsstaten uppförda sakanslagen. Arbetsmarknadsstyrelsen hemställer därför även om uppförande av anslag å allmän beredskapsstat till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. att användas för särskilda ändamål, nämligen för att bestrida *dels* kostnader för sådana arbeten och anskaffningar av beskaffenhet att böra helt eller delvis bekostas av medel från anslag å allmän beredskapsstat, vilka icke kan komma till utförande inom anslagens kvantitativa ram; *dels* kostnader för sådana arbeten och anskaffningar av beskaffenhet att

böra helt eller delvis bekostas av medel från anslag å riksstat eller beträffande vilka riksdagen eljest medgivit utförande, för vilka anslag icke uppförts å allmän beredskapsstat;

dels kostnader för beredskapsarbeten anordnade i enlighet med Kungl. Maj:ts kungörelse den 27 maj 1949 angående vissa statliga och statsunderstödda åtgärder vid arbetslöshet;

dels ock merkostnader, som direkt orsakats av att ett företag utföres i arbetslöshetsbekämpande syfte.

Det totala *anslagsbehovet* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 har arbetsmarknadsstyrelsen beräknat till 666,2 miljoner kronor, varav på driftbudgeten 466,8 miljoner kronor och på kapitalbudgeten 199,4 miljoner kronor. Därvid har styrelsen förutsatt, *dels* att överskridanden i för anordnande av sysselsättningsarbeten erforderlig omfattning skall kunna ske av förslagsanslagen å riksstaten Marinen: Materialförråd m. m.; Folkskolor m. m.: Bidrag till vissa byggnadsarbeten; Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag samt Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag, *dels* att å vissa delfonder av statens allmänna fastighetsfond och försvarets fastighetsfond för budgetåret 1956/57 upptagna anslagsposter till reparations- och underhållskostnader skall få överskridas med sammanlagt 15,3 miljoner kronor.

Vidare har arbetsmarknadsstyrelsen vid beräkningen av anslagsbehovet förutsatt, att kollektivt anslag i beredskapsstaten skall få tagas i anspråk icke endast för utförande av företag inom vilken företagsgrupp som helst, som omfattas av kollektivanslaget, utan även får tagas i anspråk för forcering av de arbeten, till vilka motsvarande anslag uppförts å riksstaten, men vilka arbeten icke kan komma till utförande i sin helhet inom ramen för anslagen å riksstaten.

I fråga om grunderna för *statsbidrag* till kommunala och enskilda arbeten framhåller arbetsmarknadsstyrelsen önskvärdheten av ett fortsatt bemyndigande att vid behov företaga jämkning i enlighet med vad som gäller i den tidigare beredskapsstaten (prop. 1950: 126 s. 10).

För att Kungl. Maj:t i viss utsträckning skall kunna utnyttja beredskapsstaten redan innan särskilt riksdagsbeslut meddelats, föreslår slutligen arbetsmarknadsstyrelsen att Kungl. Maj:t hos riksdagen hemställer om en finansfullmakt enligt hittills tillämpade grunder. Finansfullmakten bör enligt styrelsen bibehållas vid det sedan budgetåret 1953/54 bestämda beloppet 300 miljoner kronor.

Departementschefen

Allmän beredskapsstat fastställdes senast för budgetåret 1950/51. För därefter följande budgetår har en tillräcklig beredskap mot arbetslöshet ansetts kunna upprätthållas, genom att en särskild finansfullmakt ställts till Kungl. Maj:ts förfogande för utnyttjande av de å beredskapsstaten uppförda anslagen. Därvid har förutsatts att — därest utveck-

lingen på arbetsmarknaden skulle ge anledning därtill — förslag till allmän beredskapsstat för det löpande budgetåret skulle upprättas och underställas riksdagen med ledning av arbetsmarknadsstyrelsens fortlöpande utredningar om revidering och komplettering av investeringsreserven. Nu angivna förhållanden och förutsättningar gäller även för innevarande budgetår.

Såsom i tidigare sammanhang framhållits vid utverkande av den inledningsvis berörda finansfullmakten är beredskapsstaten för budgetåret 1950/51 delvis föråldrad. Den inrymmer sålunda anslag om sammanlagt cirka 700 miljoner kronor, som inte kan utnyttjas därför att de mot anslagen svarande arbetsobjekten antingen kommit till utförande eller av annan anledning avförts från investeringsprogrammet. Å andra sidan föreligger företag av högt värde ur sysselsättningssynpunkt, för vilka medel från anslag på beredskapsstaten inte är tillgängliga. Det rör sig här om arbeten till en kostnad av omkring 800 miljoner kronor. Särskilt med hänsyn till nu nämnda förhållanden har arbetsmarknadsstyrelsen vid upprättandet av förslag till investeringsreserv för nästa budgetår utgått från att den allmänna beredskapsstaten för budgetåret 1950/51 kommer att ersättas med en ny beredskapsstat för budgetåret 1956/57.

Även om läget på arbetsmarknaden för närvarande icke i och för sig påkallar att en ny beredskapsstat fastställs, får — såsom jag understrukt i finansplanen till årets statsverksproposition — beredskapen mot sysselsättningsrubbnings icke eftersättas. Erfarenheten visar, att effektiva åtgärder i arbetslöshetsbekämpande syfte förutsätter vidsträckta möjligheter för Kungl. Maj:t att anpassa åtgärderna efter förhållandena i varje särskilt fall. I likhet med arbetsmarknadsstyrelsen anser jag därför, att ett förslag till allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 bör underställas riksdagen för godkännande. Till grund för förslaget har legat den av arbetsmarknadsstyrelsen för samma budgetår uppgjorda investeringsreserven, vilken granskats inom berörda departement. Granskningen har icke föranlett några större avvikelser från styrelsens förslag.

Förslaget till allmän beredskapsstat omfattar en investeringsreserv av anläggnings- och husbyggnadsarbeten samt statliga industribeställningar motsvarande ett sammanlagt anslagsbelopp av cirka 665 miljoner kronor. Investeringsreserven inrymmer alternativa sysselsättningsprogram för mötande av skilda arbetslöshetssituationer. Den torde däremot, såsom arbetsmarknadsstyrelsen även framhållit, sannolikt icke kunna realiseras i hela sin omfattning, eftersom den verksamhet som kan bedrivas med anlitan av investeringsreserven bl. a. blir beroende av tillgången på arbetsledare och specialarbetare m. m. I detta sammanhang vill jag fästa uppmärksamheten på vad arbetsmarknadsstyrelsen anfört om utförande av arbeten på löpande räkning med anlitan av välkända entreprenörfirmor. Det synes väl värt att vid behov pröva denna arbetsform i större utsträckning än nu.

Vid utarbetandet av förslaget till investeringsreserv har arbetsmarknadsstyrelsen utgått från att husbyggnadsarbeten och industribeställningar en-

dast i mindre utsträckning kan behöva ifrågakomma för motverkande av arbetslöshet under budgetåret 1956/57. Investeringsreserven av dessa företagskategorier har därför föreslagits få jämförelsevis mindre dimensioner. Tyngdpunkten har i stället lagts på anläggningsarbeten, som bedömts ge de största möjligheterna till sysselsättning av arbetskraft utan särskilda yrkeskvalifikationer. Bland annat av nu anförda skäl har förslaget till beredskapsstat för nästa budgetår givits en mindre omfattning än den tidigare staten. Jag finner dessa av arbetsmarknadsstyrelsen gjorda avvägningar kunna godtagas. I likhet med styrelsen anser jag vidare, att något förslag till investeringsreserv för bostadsbyggande icke nu bör framläggas. Därest en utvidgning av bostadsbyggandet utöver det minimiprogram som föreslagits i årets statsverksproposition blir aktuell bör denna fråga i enlighet med vad som förutsatts i statsverkspropositionen upptagas i särskild ordning.

Vad beträffar investeringsreservens finansiering har arbetsmarknadsstyrelsen icke ifrågasatt några större förändringar jämfört med tidigare ordning. Jag vill emellertid i detta sammanhang nämna, att ett mindre antal anslag för likartade ändamål på försvarsväsendets och affärsverkens områden i enlighet med styrelsens förslag sammanförts till kollektivanslag. Avsikten härmed är, å ena sidan, att undvika att anslag uppföres i vidare mån än som är behövligt, och, å andra sidan, att vinna största möjliga rörelsefrihet vid utväljande av för uppkommande arbetslöshetssituationer bäst lämpade investeringsobjekt. Utgiftsändamålen beträffande ifrågavarande anslag har i samtliga fall utretts och motiverats enligt vedertagen ordning. Vidare har arbetsmarknadsstyrelsen i samma syfte föreslagit, att det å allmän beredskapsstat uppförda anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. skall kunna användas för särskilt angivna åtgärder. Slutligen har arbetsmarknadsstyrelsen i fråga om finansieringen förutsatt överskridanden av vissa riksstatsanslag samt föreslagit, att kollektivanslag på beredskapsstaten skall få tagas i anspråk icke endast för utförande av företaget inom vilken företagsgrupp som helst, vilken omfattas av kollektivanslaget, utan även skall få användas för forcering av arbeten, till vilka motsvarande anslag uppförts på riksstaten. Jag har intet att erinra mot arbetsmarknadsstyrelsens ifrågavarande förslag.

Vad arbetsmarknadsstyrelsen föreslagit i fråga om statsbidragsgrunderna för kommunala och enskilda arbeten i investeringsreserven föranleder icke heller någon erinran från min sida. De nu gällande statsbidragsgrunderna bör sålunda, i likhet med vad som tidigare gällt, kunna jämkas, där så erfordras med hänsyn till de särskilda förhållanden under vilka investeringsverksamheten kan komma att bedrivas.

Såsom bihang (*Bihang A*) till detta protokoll torde få fogas förslag till allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57, upprättat i enlighet med vad jag här förordat och innefattande en specifikation av de förslag om särskilda anslag på staten, vilka tidigare denna dag framlagts av vederbörande föredragande (*Bil. 1—15*). Förslaget upplager på driftbudgeten en anslags-

summa av 465,250 miljoner kronor och på kapitalbudgeten en anslagssumma av 199,595 miljoner kronor. Anslagen bör utan riksdagens hörande få utnyttjas blott inom ramen av visst högsta belopp. För statens ikraftträdande bör således krävas särskilt beslut av riksdagen. Genom att Kungl. Maj:t bemyndigas att i viss utsträckning utnyttja beredskapsstaten redan innan särskilt beslut meddelats, möjliggöres en begränsning av arbetslöshetsanslagen på riksstaten till vad som erfordras under normala förhållanden på arbetsmarknaden. Bemyndigandet för Kungl. Maj:t att utan riksdagens hörande meddela beslut om utförande av arbeten, för vilka anslag uppförts på beredskapsstaten, torde böra avse samma belopp som för närvarande eller 300 miljoner kronor. Även vid tillämpning av detta bemyndigande torde i det föregående berörda jämkningar i statsbidragsgrunderna få medgivas, därest så visar sig erforderligt.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna det vid detta protokoll fogade förslaget till allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57,

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att, därest arbetsmarknadsläget så påfordrar, inom ramen av ett belopp av 300 miljoner kronor meddela beslut om utförande av arbeten, för vilka anslag uppförts å allmänna beredskapsstaten.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sven Rydén

Egentliga statsutgifter

Fjärde huvudtiteln

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Torsten Nilsson, anmäler under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 och anför därvid följande.

Arbetsmarknadsstyrelsen anmäler att materielanskaffningar för försvaret för cirka 260 000 000 kronor är av beskaffenhet att kunna intagas i investeringsreserven. Hur dessa anskaffningar fördelas på skilda ändamål framgår av styrelsens föreliggande förslag till investeringsreserv (Bihang B, s. 68—71). Industribeställningar för att motverka arbetslöshet under nästa budgetår torde emellertid enligt arbetsmarknadsstyrelsen behöva utläggas endast i mindre omfattning. Ämbetsverket föreslår därför att anskaffningar för försvaret för endast 20 000 000 kronor intages i investeringsreserven.

I det följande upptages de anslag som erfordras för dessa anskaffningar. Anslag som därvid upptages för anskaffningar för viss försvarsgren förutsättes skola få användas för att genomföra vilka som helst av de anskaffningar för vederbörande försvarsgren, som enligt arbetsmarknadsstyrelsen är av beskaffenhet att kunna ingå i investeringsreserven.

Arbetsmarknadsstyrelsen har vidare förutsatt att det i årets statsverksproposition för nästa budgetår äskade förslagsanslaget Marinen: Materialförråd m. m. skall kunna få överskridas för att genomföra vissa anskaffningar om detta skulle visa sig erforderligt ur sysselsättningssynpunkt. Med hänsyn till den icke obetydliga ökning av belastningen på anslaget, som härvid kan uppkomma, torde detta få bringas till riksdagens kännedom.

C. Försvarskrafterna

Armén

[1] **Anskaffning av materiel för armén.** Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår (Bihang B, s. 71), att å allmän beredskapsstat för nästa budgetår upptages ett anslag av 10 000 000 kronor för detta ändamål.

Då ämbetsverkets förslag icke givit mig anledning till erinran får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av materiel för armén* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 10 000 000 kronor.

Marinen

[2] **Anskaffning av materiel för marinen.** Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår (Bihang B, s. 71), att å allmän beredskapsstat för nästa budgetår upptages ett anslag av 5 000 000 kronor för ifrågavarande ändamål.

Mot styrelsens förslag har jag icke något att erinra. Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av materiel för marinen* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 5 000 000 kronor.

Flygvapnet

[3] **Anskaffning av materiel för flygvapnet.** Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår (Bihang B, s. 71), att för detta ändamål å allmän beredskapsstat för nästa budgetår upptages ett anslag av 3 000 000 kronor.

Jag biträder styrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av materiel för flygvapnet* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 3 000 000 kronor.

D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål

[4] **Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.** I årets statsverksproposition (bil. 6, s. 222) har för ifrågavarande ändamål äskats ett reservationsanslag av 1 250 000 kronor. Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår (Bihang B, s. 70 och 71), att för ytterligare anskaffningar av ifrågavarande slag

upptages ett anslag av 2 000 000 kronor å allmän beredskapsstat för nästa budgetår.

Jag biträder förslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 2 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Hans Brinck

Egentliga statsutgifter

Femte huvudtiteln

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1956.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

E. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet

[1] **Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.** *Arbetsmarknadsstyrelsen* har föreslagit, att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 till kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. skall uppföras ett anslag av 200 000 000 kronor. Rörande den närmare motiveringen för och beräkning av anslaget torde få hänvisas till styrelsens förslag (Bihang B, s. 71—72).

Departementschefen. Å riksstaten anvisas regelbundet under femte huvudtiteln ett reservationsanslag till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. Från anslaget bestrides främst kostnaderna för beredskapsarbeten anordnade i enlighet med kungörelsen den 27 maj 1949 angående vissa statliga och statsunderstödda åtgärder vid arbetslöshet. Till sådana arbeten får numera även andra arbetslösa än sådana som är anmälda såsom hjälpsökande hos arbetslöshetsnämnd hänvisas. För innevarande budgetår har under ifrågavarande rubrik anvisats sammanlagt 29 000 000 kronor, varav på tilläggsstat II 9 000 000 kronor. Därjämte har i arbetslöshetsbekämpande syfte under sjätte huvudtiteln reservationsanslag till vissa vägbyggnadsarbeten på tilläggsstat II för innevarande budgetår anvisats 22 500 000 kronor

att avräknas mot automobilskattemedlen. Denna uppdelning av arbetslöshetskostnaderna har motiverats med att beredskapsarbetena under senare år till mycket stor del utgjorts av vägarbeten och att det i nuvarande läge synes särskilt angeläget att dessa arbeten ökas. För budgetåret 1956/57 förutsattes samma uppdelning av kostnaderna för beredskapsarbeten. Kungl. Maj:t har sålunda (V ht, punkt 71, och VI ht, punkt 12) föreslagit riksdagen att under arbetslöshetsanslaget anvisa 20 000 000 kronor och under anslaget till vissa vägbyggnadsarbeten 30 000 000 kronor. Härvid har räknats med att arbetslöshetsbekämpande åtgärder erfordras endast för att lindra den säsongmässiga arbetslösheten för vissa områden huvudsakligen i övre Norrland.

De av arbetsmarknadsstyrelsen å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 upptagna anslagen avser endast vissa delar av det urvalsmaterial, som ingår i den föreslagna investeringsreserven för en mera omfattande arbetslöshetskris och är närmast att betrakta som ett första alternativ för finansiering av sysselsättningsarbetena i reserven. På grund härav har styrelsen funnit behov föreligga av ett allmänt anslag motsvarande det i beredskapsstaten för budgetåret 1950/51 uppförda anslaget till kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.

Från detta anslag skall enligt arbetsmarknadsstyrelsens förslag bestridas dels kostnader för sådana arbeten och anskaffningar av beskaftenhet att bära helt eller delvis bekostas av medel från anslag å allmän beredskapsstat, vilka icke kan komma till utförande inom anslagens kvantitativa ram, dels kostnader för sådana arbeten och anskaffningar av beskaftenhet att bära helt eller delvis bekostas av medel från anslag å riksstat eller beträffande vilka riksdagen eljest medgivit utförande, för vilka anslag icke uppförts å allmän beredskapsstat, dels kostnader för beredskapsarbeten anordnade i enlighet med kungörelsen den 27 maj 1949 angående vissa statliga och statsunderstödda åtgärder vid arbetslöshet, dels ock merkostnader, som direkt orsakats av att ett företag utföres i arbetslöshetsbekämpande syfte.

Jag ansluter mig till styrelsens uppfattning att även i den nya beredskapsstaten bör finnas ett allmänt sysselsättningsanslag. Jag finner vidare de angivna principerna för anslagets användning lämpliga. Anslaget torde bära upptagas med det av styrelsen äskade beloppet av 200 000 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.*
å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett
anslag av 200 000 000 kronor.

[2] *Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet.* *Arbetsmarknadsstyrelsen* har föreslagit, att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 till kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet skall uppföras ett anslag av 15 000 000 kronor (Bihang B, s. 72—73).

Departementschefen. Vid 1952 års riksdag fattades beslut om att arbetsmarknadsstyrelsens maskinberedskap mot en arbetslöshetskris under de närmaste åren borde ökas till att avse behovet för sysselsättning av ca 3 000 man. Denna upprustning är ännu inte fullt avslutad. Å riksstaten för nämnda ändamål tillgängliga medel torde emellertid förslå härför. Arbetsmarknadsstyrelsens förslag att å allmän beredskapsstat skall uppföras ett anslag av 15 000 000 kronor avser att i ett utsatt läge möjliggöra en fördubbling av den beslutade maskinberedskapen. Jag tillstyrker detta förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 15 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Karin Wickström

Egentliga statsutgifter

Sjätte huvudtiteln

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Statsrådet Hjalmar Nilson redogör härefter för under kommunikationsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57.

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet

[1] **Vägunderhåll och vägbyggnader.** *Arbetsmarknadsstyrelsen* har i sitt förslag till investeringsreserv (Bihang B, s. 73—74) behandlat frågan om investeringsplan för statliga och statsunderstödda vägar och gator m. m. samt hemställt, att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 måtte uppföras anslag till Vägunderhållet med 30 000 000 kronor och till Vissa vägbyggnadsarbeten med 150 000 000 kronor för utförande av de till reserven hörande arbetena. Beträffande anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten har arbetsmarknadsstyrelsen uttalat, att detta anslag borde kunna anlitas för finansiering även av sådana beredskapsarbeten, som enligt 1956 års statsverksproposition (Bil. 8 s. 34) beräknats under riksstatsanslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten.

Jag har ej något att erinra mot arbetsmarknadsstyrelsens förslag. Vad beträffar användningen av anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten vill jag dock framhålla, att jag förutsätter, att arbetsmarknadsstyrelsen i samråd med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i första hand väljer sådana färdigplanerade vägföretag, som är upptagna i flerårsplanerna, samt att man i övrigt jämväl tager hänsyn till önskemålet, att de ur vägväsendets synpunkt mest angelägna företagen först kommer i fråga till utförande. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Kungl. Maj:ts proposition nr 95 år 1956

att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra följande anslag, nämligen

	Kronor
<i>Vägenderhållet</i>	30 000 000
<i>Vissa vägbyggnadsarbeten</i>	150 000 000

[2] **Vatten- och avloppsledningar.** Med tillstyrkande av arbetsmarknadsstyrelsens förslag (Bihang B, s. 75) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 20 000 000 kronor.

Vad föredraganden sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Y. Westerberg

Bilaga 4

Egentliga statsutgifter

Åttonde huvudtiteln

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Persson, anmäler här- efter under ecklesiastikdepartementets handläggning hörande ärenden an- gående egentliga statsutgifter å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/ 57 och anför därvid.

H. Allmänna läroverken m. m.

[1] Bidrag till inrättande av skolhem för lärjungar vid högre läroanstalter. I 1956 års statsverksproposition, bilagan åttonde huvudtiteln, s. 549 f., har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att under denna rubrik för nästa budget- år anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor. Skolöverstyrelsen hade i sina anslagsäskanden hemställt, dels att anslaget skulle uppföras med 3 000 000 kronor och dels att Kungl. Maj:t skulle inhämta riksdagens be- myndigande att under budgetåret 1956/57 medgiva bidrag inom en medels- ram av 5 000 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen har i sitt förslag till investeringsreserv (Bihang B, s. 76—77) hemställt, att ett anslag av 1 000 000 kronor måtte för ifråga- varande ändamål uppföras å allmän beredskapsstat för nästa budgetår. Till stöd härför anför styrelsen följande.

Skolöverstyrelsen har i skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 4 ja- nuari 1956 och sedermera under hand anført, att fyra i överstyrelsens peti- taskrivelse angivna skolhem, som icke avsåges komma att bekostas med anlitande av i statsverkspropositionen beräknade medel, vore så förberedda att de kunde intagas i investeringsreserven.

Företagens belägenhet och beräknade kostnader framgår av följande sam- manställning.

Företag	Kostnader kronor
Skolhem i Linköping	600 000
Skolhem i Skara	400 000
Skolhem i Umeå	800 000
Skolhem i Örebro	900 000
	<hr/>
	2 700 000

Beträffande angelägenheten av skolhem för lärjungar vid högre läroanstalter torde få hänvisas till vad därom anförts i statsverkspropositionen.

I urvalsmaterialet för investeringsreserven synes kunna intagas arbeten avseende inrättande av angivna skolhem för en sammanlagd kostnad av ca 2,7 miljoner kronor. Då emellertid icke samtliga angivna husbyggnadsföretag torde behöva komma till utförande i sysselsättnings syfte under nästa budgetår, synes ett belopp av 1 miljon kronor vara tillräckligt för statsbidrag till arbeten under budgetåret.

Departementschefen. Jag biträder arbetsmarknadsstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till inrättande av skolhem för lärjungar vid högre läroanstalter* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 1 000 000 kronor.

I. Folkskoleväsendet m. m.

[2] **Folkskolor m. m.: Bidrag till vissa byggnadsarbeten.** I 1956 års statsverksproposition, bilagan åttonde huvudtiteln, s. 571 ff., har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att under denna rubrik för nästa budgetår anvisa ett förslagsanslag av 59 800 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen har i sitt förslag till investeringsreserv (Bihang B, s. 77) beträffande frågan om bestridande av kostnaderna för sådana folkskolebyggnader, som kan behöva komma till utförande i sysselsättnings syfte, anfört följande.

Skolöverstyrelsen har i skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 4 januari 1956 angående *byggnadsarbeten vid folkskolor* av beskaffenhet att kunna intagas i investeringsreserven anført bl. a. följande.

Överstyrelsen hade vid beräkningen av medelsbehovet å riksstat utgått från att under år 1956 finge igångsättas bidragsberättigade byggnadsarbeten för en kostnad av inalles 340 miljoner kronor. Därest byggnadskvoten för statsbidragsberättigade folkskolebyggen för år 1956 skulle komma att sättas till ett lägre belopp än det nämnda, syntes arbeten motsvarande skillnaden mellan det nämnda beloppet och kvotbeloppet kunna intagas i investeringsreserven. Överstyrelsen hade vid detta bedömande utgått från att den minskning av kostnadssumman för färdigplanerade företag, som komme att ske genom utförande av byggnadsarbeten under första hälften av år 1956, skulle kompenseras genom tillkomsten av nya färdigplanerade företag.

I tillståndsbudgeten för byggnads- och anläggningsarbeten under år 1956 har upptagits en kvot för folkskolebyggnader av 152 miljoner kronor. Skolbyggnadsföretag för en sammanlagd kostnad av (340—152 =) ca 188 miljoner kronor skulle således under av skolöverstyrelsen angiven förutsättning rörande fortsatt planering stå till förfogande som urvalsmaterial för en investeringsreserv. Därest byggnadsarbeten för folkskolor behöver komma till utförande i sysselsättningssyfte, torde statsbidrag till arbetena kunna beviljas efter överskridande av förslagsanslaget Folkskolor m. m.: Bidrag till vissa byggnadsarbeten. Därest statsbidrag till större belopp, än som enligt normalt gällande regler kan utgå till byggnadsarbetena, skulle vara behövt för att utnyttja arbetena i sysselsättningssyfte, synes överskjutande bidragsbelopp böra kunna utgå från anslaget Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.

Departementschefen. Med hänsyn till de principer, som följts i fråga om anslag till folkskolebyggnader vid fastställande av allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 och för budgetåret 1950/51, anser jag i likhet med arbetsmarknadsstyrelsen, att något anslag för ifrågavarande ändamål icke bör uppföras å allmän beredskapsstat för nästa budgetår. Vid ett utnyttjande av investeringsreserven under nästa budgetår beträffande folkskolebyggnader torde från förslagsanslaget till Folkskolor m. m.: Bidrag till vissa byggnadsarbeten böra avföras statsbidrag, som utgår enligt kungörelsen den 31 december 1945 angående statsbidrag till byggnadsarbeten för folkskoleväsendet och kungörelsen den 4 juni 1948 angående statsbidrag till provisoriska skolbyggnader för folkskoleväsendet. Med hänsyn till den icke obetydliga ökningen av belastningen å anslaget, som härvid kan uppkomma, torde vad jag sålunda förordat böra bringas till riksdagens kännedom.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Margareta Almling

Egentliga statsutgifter

Nionde huvudtiteln

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Norup, anmäler härefter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

G. Lanthushållning i allmänhet

[1] **Befrämjande av landsbygdens elektrifiering.** För detta ändamål har å riksstaten för budgetåret 1956/57 äskats ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen har i sitt förslag till investeringsreserv hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 upptaga ett anslag av 1 000 000 kronor till befrämjande av landsbygdens elektrifiering. Beträffande motiveringen för styrelsens framställning torde få hänvisas till förslaget (Bihang B, s. 78).

I enlighet med arbetsmarknadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av landsbygdens elektrifiering* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 1 000 000 kronor.

H. Jordbrukets rationalisering m. m.

[2] **Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag.** I 1956 års statsverksproposition har för budgetåret 1956/57 äskats ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

I sitt förslag till investeringsreserv (Bihang B, s. 78—79) har *arbetsmarknadsstyrelsen* anført, att avdikningsföretag för en sammanlagd kostnad av cirka 2 300 000 kronor kan utgöra urvalsmaterial för investeringsreserven. Styrelsen har vidare framhållit att, därest dylika företag skulle komma till utförande i sysselsättningssyfte, statsbidrag till arbetena torde kunna beviljas efter överskridande av förevarande anslag. Därest statsbidrag till större belopp än som enligt normalt gällande regler kan utgå till företagen skulle vara behövt för att utnyttja desamma i sysselsättningssyfte, torde överskjutande bidragsbelopp kunna utgå från det under femte huvudtiteln anvisade anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.

Departementschefen. I likhet med arbetsmarknadsstyrelsen anser jag, att något anslag för ifrågavarande ändamål icke bör uppföras å allmän beredskapsstat. Vid ett utnyttjande av den förefintliga investeringsreserven i fråga om avdikningsföretag torde kostnaderna böra bestridas från förslagsanslaget till Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag. Med hänsyn till den relativt stora ökning av belastningen å anslaget, som härvid kan uppkomma, torde vad jag sålunda förordat böra bringas till riksdagens kännedom.

J. Skogsväsendet

[3] **Bidrag till vissa skogsvårdsåtgärder m. m.** I riksstatsförslaget för budgetåret 1956/57 har uppförts

1) till Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor;

2) till Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor;

3) till Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. ett reservationsanslag av 1 600 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen har i sitt förslag till investeringsreserv hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett belopp av 5 000 000 kronor för bidrag till sådana skogsvårdsarbeten, till vilka bidrag må beviljas från de under 2) och 3) i det föregående angivna reservationsanslagen. För att möjliggöra rörelsefrihet vid utväljandet av arbetsobjekt vid ett ianspråktagande av nämnda belopp har arbetsmarknadsstyrelsen föreslagit, att detsamma skall liksom å beredskapsstaten för budgetåret 1950/51 uppföras såsom ett gemensamt anslag benämnt Bidrag till vissa skogsvårdsåtgärder m. m. Detta bör få tagas i anspråk jämväl för anordnande av vissa kurser i skogsbruk.

I fråga om skogsförbättringsanslaget har arbetsmarknadsstyrelsen förutsett, att överskridande skall kunna ske i den omfattning som erfordras för anordnande av sysselsättningsarbeten. Styrelsen har vidare anført, bland annat, att därest det skulle visa sig behövt att lämna statsbidrag till högre belopp, än som enligt normalt gällande regler kan utgå till skogsvårdsar-

beten från detta anslag, för att utnyttja arbetena i sysselsättningssyfte, över-
skjutande bidragsbelopp bör kunna utgå från det under femte huvudtiteln
anvisade anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.

Beträffande beräkningen av anslagsbehovet torde få hänvisas till arbets-
marknadsstyrelsens förslag (Bihang B, s. 79—80).

Departementschefen. Då jag icke har något att erinra mot arbetsmark-
nadsstyrelsens förslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riks-
dagen

att till *Bidrag till vissa skogsvårdsåtgärder m. m.* å allmän
beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av
5 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med
instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt
behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

G. Lüzell

Egentliga statsutgifter

Tionde huvudtiteln

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Tillförordnade chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lindell, anmäler under handelsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

D. Sjöfart och handel

Säkerhetsanstalter för sjöfarten m. m.

[1] Säkerhetsanstalter för sjöfarten. Till ifrågavarande ändamål har i årets statsverksproposition för budgetåret 1956/57 äskats dels under tionde huvudtiteln ett reservationsanslag av 1 570 000 kronor, dels ock å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen har efter samråd under hösten 1955 med dåvarande lotsstyrelsen redogjort för vissa anläggningsarbeten och anskaffningar avseende säkerhetsanstalter för sjöfarten av natur att kunna intagas i investeringsreserven för budgetåret 1956/57. Beträffande de skilda projekten hänvisas till arbetsmarknadsstyrelsens förslag (Bihang B, s. 81—86). Styrelsen hemställer, att i investeringsreserven intages dylika anläggningsarbeten och anskaffningar till ett sammanlagt belopp av 2 620 000 kronor.

Mot arbetsmarknadsstyrelsens förslag i denna del har jag intet att erinra. Jag tillstyrker därför, att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 måtte till säkerhetsanstalter för sjöfarten upptagas anslag å tillhoppa 2 620 000 kronor, därav å driftbudgeten 2 000 000 kronor och å kapitalbudgeten 620 000 kronor.

Till frågan om medelsanvisning å kapitalbudgeten vill jag återkomma senare denna dag. Nu hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 2 000 000 kronor.

[2] **Nybyggnad av sjömättingsfartyg.** Anslag till nybyggnad av sjömättingsfartyg såsom ersättning för fartyget Kompass har uppförts å allmän beredskapsstat för budgetåren 1946/47 och 1950/51 med 180 000 respektive 275 000 kronor. Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår (Bihang B, s. 87), att nämnda nybyggnad intages även i investeringsreserven för budgetåret 1956/57. Uppräkning av kostnaderna bör dock ske till 750 000 kronor.

Då jag icke har något att erinra mot styrelsens förslag, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nybyggnad av sjömättingsfartyg* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 750 000 kronor.

[3] **Ombyggnad av sjömättingsfartyg.** Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår, att i investeringsreserven intages ombyggnadsarbeten av sjömättingsfartyg för en sammanlagd kostnad av 600 000 kronor (Bihang B, s. 87).

I nämnda belopp har beräknats medel bl. a. för ombyggnad av fartyget Kompass. Med hänsyn till att under föregående punkt äskats anslag till nybyggnad av fartyg såsom ersättning för Kompass bör styrelsens anslagsberäkning minskas med ett belopp av 100 000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ombyggnad av sjömättingsfartyg* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 500 000 kronor.

Hamnar och farleder

[4] **Bidrag till handelshamnar och farleder.** Arbetsmarknadsstyrelsen anför, att det vid styrelsens inventeringar av kommunala investeringsprojekt befunnits, att i urvalsmaterialet för investeringsreserven kunde till en kostnad av 19 000 000 kronor intagas sådana byggnadsarbeten i handelshamnar och farleder, till vilka statsbidrag från anslaget å riksstaten till Bidrag till handelshamnar och farleder skulle kunna utgå enligt nu gällande bestämmelser. Med hänsyn till föreliggande planeringsmöjligheter synes härav endast arbeten för en totalkostnad av ca 9 000 000 kronor kunna utföras under budgetåret 1956/57. Behovet av statsbidrag för dessa arbeten beräknas till 6 000 000 kronor (Bihang B, s. 87—88).

Jag vill i detta sammanhang erinra om att hamnbidragsutredningen i sitt den 30 december 1955 avgivna betänkande förordat en begränsning av statens medverkan på här ifrågavarande område. Remissbehandlingen av nämnda betänkande är ännu icke avslutad. I avvaktan på det slutliga ställningstagandet till de av utredningen framlagda förslagen vill jag emellertid icke motsätta mig att, i enlighet med vad arbetsmarknadsstyrelsen anfört, anslag för ändamålet uppföres å beredskapsstat. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till handelshamnar och farleder* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 6 000 000 kronor.

F. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap m. m.

[5] **Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen.** Till ifrågavarande ändamål har i årets statsverksproposition äskats ett reservationsanslag av 4 100 000 kronor.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har i skrivelse den 23 november 1955 till arbetsmarknadsstyrelsen lämnat vissa uppgifter i samband med uppgörandet av förslaget till investeringsreserv. På grundval av dessa uppgifter har styrelsen efter samråd med nämnden funnit att arbeten för en sammanlagd kostnad av ca 6 000 000 kronor kan intagas i investeringsreserven. Behovet av statsbidrag för dessa arbeten uppskattas till ca 2 000 000 kronor (Bihang B, s. 88).

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag (X ht s. 157) anmälde departementschefen, att jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 12 september 1955 särskilda sakkunniga tillkallats med uppgift att framlägga förslag rörande den fortsatta lagringen av oljeprodukter. Såsom departementschefen därvid anförde är det angeläget att i förekommande beslut om sådana cisternanläggningar, vilka ännu inte påbörjats, hålla möjligheten öppen för finansiering enligt den ändrade lagstiftning på området som kan komma att föreligga, innan anläggningarna är slutförda. Med hänsyn till den omläggning, som sålunda kan komma att ske, kan här förevarande anslag begränsas till ett belopp av 1 000 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 1 000 000 kronor.

Vad föredraganden sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Rune Lindquist

Egentliga statsutgifter

Elfte huvudtiteln

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund, anmäler under inrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 samt anför.

B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården

[1] Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara. Med biträdande av vad *arbetsmarknadsstyrelsen* föreslagit (Bihang B, s. 89—90) rörande anslag till utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 2 000 000 kronor.

E. Civilförsvaret

[2] Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m. *Arbetsmarknadsstyrelsen* har föreslagit, att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 till kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m. skall uppföras ett anslag av 10 000 000 kronor. Rörande den närmare motiveringen för och beräkningen av anslaget torde få hänvisas till styrelsens förslag (Bihang B, s. 90—91).

Departementschefen. I avvaktan på ett ställningstagande till av 1953 års civilförsvarsutredning förordade nya riktlinjer för den fortsatta utbyggnaden av befolkningskyddsrum anser jag mig kunna tillstyrka, att å allmän beredskapsstat upptages ett till 10 000 000 kronor begränsat anslag för ändamålet. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 10 000 000 kronor.

F. Brandväsendet

[3] **Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar.** I sitt nu avgivna förslag till investeringsreserv har *arbetsmarknadsstyrelsen* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 upptaga ett anslag av 1 000 000 kronor till bidrag till kommuner för anläggande av branddammar. Beträffande motiveringen för styrelsens framställning torde jag få hänvisa till förslaget (Bihang B, s. 91). I enlighet med arbetsmarknadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 1 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Jan Ödmann

Statens fastighetsfonder

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om be- myndigande för Kungl. Maj:t att under de för allmän beredskapsstat gäl- lande förutsättningarna överskrida vissa av de på staterna för statens fas- tighetsfonder uppförda posterna till reparations- och underhållskostnader m. m. samt anför därvid följande.

[1] **Anslagsposter till reparations- och underhållskostnader m. m. under statens allmänna fastighetsfond och försvarets fastighetsfond.** Under åbe- ropande av vad *arbetsmarknadsstyrelsen* (Bihang B, s. 108) anfört rörande anslag till reparations- och underhållsarbeten å byggnader och anläggningar tillhörande statens allmänna fastighetsfond och försvarets fastighetsfond får jag efter samråd med chefen för försvarsdepartementet hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att under de för allmän beredskapsstat gällande förutsätt- ningarna medgiva, att de å följande delfonder av statens all- männa fastighetsfond respektive försvarets fastighetsfond för budgetåret 1956/57 upptagna anslagsposterna till repara- tions- och underhållskostnader m. m. må överskridas med följande belopp.

Statens allmänna fastighetsfond:

	Kronor
Slottsbyggnadernas delfond	2 000 000
Fångvårdsstyrelsens delfond	100 000
Byggnadsstyrelsens delfond	1 000 000
Uppsala universitets delfond	200 000
Lunds universitets delfond	100 000
Medicinalstyrelsens delfond	500 000

*Kungl. Maj:ts proposition nr 95 år 1956**Försvarets fastighetsfond:*

Arméns delfond	10 000 000
Marinens delfond	1 000 000
Flygvapnets delfond	400 000

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sven Rydén

Kapitalinvesteringar

Försvarsdepartementet

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1956.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Torsten Nilsson, anmäler härefter under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

IV. Försvarets fonder

Arbetsmarknadsstyrelsen anmäler att byggnads- och anläggningsarbeten m. m. för försvaret för sammanlagt cirka 258 500 000 kronor är av beskaffenhet att kunna intagas i investeringsreserven. Hur dessa arbeten fördelar sig på olika ändamål under försvarets fastighetsfond och försvarets fabriksfond framgår av arbetsmarknadsstyrelsens föreliggande förslag till investeringsreserv (Bihang B, s. 109—113). Då enligt arbetsmarknadsstyrelsens bedömande byggnads- och anläggningsarbeten m. m. under nästa budgetår endast i mindre omfattning behöver ifrågakomma för att motverka arbetslöshet har styrelsen i investeringsreserven för nästa budgetår endast upptagit arbeten för en kostnad av 95 000 000 kronor, varav 93 000 000 kronor för arbeten under försvarets fastighetsfond och 2 000 000 kronor för arbeten under försvarets fabriksfond.

I det följande anmäles de anslag som erfordras för dessa arbeten. I fråga om anslagen under försvarets fastighetsfond förutsätter jag, såsom föreslagits av arbetsmarknadsstyrelsen, att dessa skall kunna tagas i anspråk för utförande helt eller delvis av vilket företag som helst under respektive delfonder.

A. Försvarets fastighetsfond

Arméns delfond

[1] **Investeringsarbeten för armén.** Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår (Bihang B, s. 112), att ett anslag av 10 000 000 kronor uppföres å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 för investeringsarbeten för armén.

Då styrelsens förslag icke givit mig anledning till erinran får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Investeringsarbeten för armén* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 10 000 000 kronor.

Marinens delfond

[2] **Investeringsarbeten för marinen.** Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår (Bihang B, s. 112), att ett anslag av 3 000 000 kronor uppföres å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 för investeringsarbeten för marinen.

Mot styrelsens förslag har jag icke något att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Investeringsarbeten för marinen* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 3 000 000 kronor.

Flygvapnets delfond

[3] **Investeringsarbeten för flygvapnet.** Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår (Bihang B, s. 112), att ett anslag av 5 000 000 kronor uppföres å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 för investeringsarbeten för flygvapnet.

Jag biträder styrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Investeringsarbeten för flygvapnet* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 5 000 000 kronor.

Befästningars delfond

[4] **Befästningsarbeten m. m.** Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår (Bihang B, s. 112), att ett anslag av 75 000 000 kronor uppföres å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 för befästningsarbeten m. m.

Styrelsens förslag har icke givit mig anledning till erinran. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befästningsarbeten m. m.* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 75 000 000 kronor.

B. Försvarets fabriksfond

[5] **Diverse byggnadsarbeten.** I årets statsverksproposition (bil. 25, s. 43—44) har för detta ändamål äskats ett investeringsanslag av 900 000 kronor. För utförande av ytterligare arbeten av detta slag föreslår arbetsmarknadsstyrelsen (Bihang B, s. 113) att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföres ett anslag av 2 000 000 kronor.

Med biträdande av arbetsmarknadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Diverse byggnadsarbeten* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 2 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Hans Brinck

Kapitalinvesteringar

Socialdepartementet

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler under socialdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvesteringar å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

VI. Fonden för låneunderstöd

[1] **Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler.** *Arbetsmarknadsstyrelsen* har, under motivering som framgår av styrelsens förslag till investeringsreserv (Bihang B, s. 113—114) föreslagit, att för ifrågavarande ändamål å beredskapsstat för budgetåret 1956/57 skall uppföras ett anslag av 10 000 000 kronor. Jag tillstyrker styrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 10 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Karin Wickström

Kapitalinvesteringar

Kommunikationsdepartementet

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson, och statsrådet Hjalmar Nilson redogör här efter för under kommunikationsdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57, därvid departementschefen anmäler de under punkterna 1—3 upptagna frågorna och statsrådet Nilson den under punkten 4 upptagna frågan. Föredragandena anför därvid följande.

I. Statens affärsverksfonder

B. Televerket

[1] **Investeringar för televerket.** Med biträdande av vad arbetsmarknadsstyrelsen föreslagit (Bihang B, s. 92—94) rörande den allmänna investeringsreserven för televerket hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra följande anslag, nämligen

	Kronor
<i>Telefonstationsbyggnader m. m.</i>	1 000 000
<i>Förrådsbyggnader m. m.</i>	2 000 000
<i>Telefon- och telegrafanläggningar</i>	10 000 000
<i>Radioanläggningar för televerket:</i>	
<i>Rundradioanläggningar</i>	2 000 000
<i>Televerkets dispositionsanslag</i>	2 000 000

C. Statens järnvägar

[2] **Investeringar för statens järnvägar.** Arbetsmarknadsstyrelsen har i sitt förslag till investeringsreserv för nästa budgetår upptagit arbeten om tillhoppa 34 000 000 kronor (Bihang B, s. 94—100). Urvalsmaterialet till investeringsprogrammet omfattar arbeten och anskaffningar om sammanlagt ca 122 000 000 kronor.

Av förstnämnda belopp har för Byggnader och anläggningar avsetts 15 000 000 kronor. I det till grund härför liggande urvalsmaterialet — som omfattar arbeten för tillhoppa ca 53 500 000 kronor — har intagits bl. a. två industrispår, nämligen dels ett till Husum i Västernorrlands län, dels ock ett till Karlsborgs bruk i Norrbottens län. För påbörjande av dessa projekt har tagits upp 2 000 000 kronor för ett vart av företagen. Rörande den närmare utformningen av dessa anläggningar har järnvägsstyrelsen lämnat en redogörelse i skrivelse den 17 januari 1956. Jag har för avsikt att senare denna dag anmäla hithörande frågor. Därvid ämnar jag föreslå Kungl. Maj:t att genom en särskild proposition inhämta riksdagens medgivande att anlägga ett godsspår till Karlsborg. Vad däremot angår spåret till Husum är jag icke beredd att framlägga förslag. På grund härav utgår ur sagda urvalsmaterial för investeringsreserven i vad avser Byggnader och anläggningar arbeten för en kostnad av 2 000 000 kronor. Någon reducering av det för ändamålet föreslagna kollektivanslaget anser jag likväl icke böra göras, utan anslaget till Byggnader och anläggningar torde böra uppföras med det av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna beloppet 15 000 000 kronor.

Vad styrelsen i övrigt anfört och föreslagit föranleder ingen erinran från min sida.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra följande anslag, nämligen

	Kronor
<i>Byggnader och anläggningar</i>	15 000 000
<i>Rullande materiel</i>	15 000 000
<i>Biltrafik:</i>	
<i>Garage- och verkstadsbyggnader</i>	1 000 000
<i>Försvarsberedskap vid statens järnvägar</i>	1 000 000
<i>Inventarier m. m.</i>	1 000 000
<i>Statens järnvägars dispositionsanslag</i>	1 000 000

D. Statens vattenfallsverk

[3] **Investeringar för statens vattenfallsverk.** Med biträdande av arbetsmarknadsstyrelsens förslag (Bihang B, s. 100—102) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra följande anslag, nämligen

	Kronor
<i>Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk</i>	10 000 000
<i>Statens vattenfallsverks dispositionsanslag</i>	3 000 000

VIII. Diverse kapitalfonder

Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond

[4] **Investeringar för väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsrörelse.** Med biträdande av arbetsmarknadsstyrelsens förslag (Bihang B, s. 114—115) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra följande anslag, nämligen

	Kronor
<i>Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond:</i>	
<i>Garage- och förrådsbyggnader m. m.</i>	2 000 000
<i>Maskincentralförråd</i>	10 000 000

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Y. Westerberg

Kapitalinvesteringar

Finansdepartementet

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler härefter under finansdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvesteringar å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

III. Statens allmänna fastighetsfond

[1] Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m. Till förevarande ändamål har i årets statsverksproposition (Bil. 28 s. 1—5) äskats ett belopp av 450 000 kronor för budgetåret 1956/57.

Arbetsmarknadsstyrelsen har i sitt förslag till investeringsreserv för budgetåret 1956/57 (Bihang B, s. 104—105) föreslagit att å allmän beredskapsstat för nämnda budgetår uppföres ett anslag för ändamålet av 640 000 kronor.

Jag biträder arbetsmarknadsstyrelsens förslag. Vid ifrågavarande byggnads- och anläggningsarbetens detaljplanering bör självfallet tillses i vad mån medelsbehovet kan begränsas genom besparingsåtgärder. I enlighet med det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m.* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 640 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sven Rydén

Kapitalinvesteringar

Jordbruksdepartementet

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Norup, anmäler härefter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 och anför därvid följande.

I. Statens affärsverksfonder

E. Domänverket

[1] *Avsättning till statens domäners fond.* I sitt förslag till investeringsreserv har *arbetsmarknadsstyrelsen*, efter samråd med domänstyrelsen, hemställt att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 upptaga ett anslag av 10 000 000 kronor till avsättning till statens domäners fond. Beträffande den av styrelsen anförda motiveringen torde få hänvisas till nyssnämnda förslag (Bihang B, s. 102—104).

Departementschefen. Jag biträder arbetsmarknadsstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till statens domäners fond* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 10 000 000 kronor.

III. Statens allmänna fastighetsfond

[2] *Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök.* *Arbetsmarknadsstyrelsen* har, efter samråd med byggnadsstyrelsen, i sitt förslag till investeringsreserv (Bihang B, s. 105—106) hemställt, att Kungl.

Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 upptaga ett anslag av 1 550 000 kronor till i följande sammanställning angivna byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, vartill nedanstående belopp äskats av högskolestyrelsen i dess anslagsframställning för sistnämnda budgetår.

1. Kärlförsöksgård för institutionen för allmän jordbrukslära ..	450 000
2. Ombyggnad av administrationsbyggnaden	215 000
3. Tillbyggnad av fjäderfäanläggningen vid Bäcklösa	93 000
4. Tre tjänstebostäder	176 000
5. Inredning av ungdjursladugården	215 000
6. Hönshus för institutionen för husdjursgenetik	350 000
7. Ombyggnad av försöksladan	15 500
8. Inredning av rum i restaurangbyggnaden	26 000
9. Stängsel omkring kärlförsöksgård och växthus vid statens jordbruksförsök	15 000
	Summa kronor 1 555 500

Beträffande motiveringen för byggnadsföretagen torde få hänvisas till årets statsverksproposition (kapitalbudgeten, bil. 30, p. 3).

Departementschefen. Då jag icke har något att erinra mot arbetsmarknadsstyrelsens förslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 1 550 000 kronor.

[3] *Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut.* I sitt förslag till investeringsreserv (Bihang B, s. 106—107) har *arbetsmarknadsstyrelsen* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 till byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut upptaga ett anslag av 1 000 000 kronor. Anslaget, som beräknats i samråd med byggnadsstyrelsen, skulle fördelas å i följande sammanställning angivna byggnadsarbeten, till vars utförande institutstyrelsen i sina anslagsäskanden för ifrågavarande budgetår begärt sammanlagt 1 015 000 kronor.

Institutet i allmänhet

1. Vattentäkt	50 000
2. Vaktmästarbostad	55 000

Lantbruksavdelningen

3. Ombyggnad av lantbruksskolan	205 000
---------------------------------------	---------

Mejeriavdelningen

4. Om- och tillbyggnad av Alnarps mejeri	390 000
5. Vaktmästarbostad	55 000

Statens trädgårdsförsök

6. Tillbyggnad av redskapsbod jämte inredning av lunchrum ..	85 000
7. Kallväxthus	15 000
8. Assistentbostad vid Öjebyn	80 000
9. Assistentbostad vid Stenstugu	80 000

Summa kronor 1 015 000

Beträffande motiveringen för byggnadsföretagen torde få hänvisas till årets statsverksproposition (kapitalbudgeten, bil. 30, p. 4).

Departementschefen. I enlighet med arbetsmarknadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 1 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

G. Lüzell

Kapitalinvesteringar

Handelsdepartementet

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Tillförordnade chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lindell, anmäler under handelsdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvestering å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

III. Statens allmänna fastighetsfond

[1] **Säkerhetsanstalter för sjöfarten.** I överensstämmelse med vad jag förut denna dag anfört vid anmälan av motsvarande anslag å driftbudgeten hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 620 000 kronor.

Vad föredraganden sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Rune Lindquist

Kapitalinvesteringar

Inrikesdepartementet

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1956.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÅNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund, anmäler under inrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

III. Statens allmänna fastighetsfond

[1] Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. *Arbetsmarknadsstyrelsen* har i sitt förslag till investeringsreserv för budgetåret 1956/57 (Bihang B, s. 107) föreslagit, att å allmän beredskapsstat för nämnda budgetår upptages ett anslag för ändamålet av 2 220 000 kronor eller skillnaden mellan det av statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande i skrivelse den 16 januari 1956 äskade och av mig i 1956 års statsverksproposition beräknade anslaget för ändamålet å riksstaten för nästa budgetår.

I skrivelse med anslagsäskanden för nästa budgetår har kommittén för sinnessjukvårdens utbyggande hemställt om anvisande av dels 1 130 000 kronor för vissa anordningar för tillgodoseende av vattenbehovet vid S:ta Gertruds sjukhus i Västervik och S:t Jörgens sjukhus i Göteborg dels 330 000 kronor för yttre arbeten vid Mariebergs och Furunäsets sjukhus samt sekundäravdelningen i Uddevalla dels ock 100 000 kronor för uppförande av bostad åt intendent vid Gullberna sjukhus. I proposition denna dag angående anslag för budgetåret 1956/57 till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. har jag framhållit, att med utförandet av förenämnda arbeten vid S:ta Gertruds och S:t Jörgens sjukhus bör tills vidare anstå i avbidan på ytterligare utredning, varjämte jag föreslagit en begränsning av

arbetena vid Mariebergs och Furunässets sjukhus samt sekundäravdelningen i Uddevalla till att avse yttre arbeten för en kostnad av tillhoppa högst 180 000 kronor. Jag har vidare ansett den förenämnda intendentbostaden icke böra komma till stånd. För ifrågavarande arbeten bör med hänsyn härtill i förevarande sammanhang icke beräknas några medel. Däremot anser jag lämpligt, att — utöver av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna byggnadsarbeten — å den allmänna beredskapsstaten för nästa budgetår upptages ett belopp å 600 000 kronor till om- och tillbyggnad av administrationsbyggnaden vid Sundby sjukhus, vilket byggnadsföretag tidigare enligt förslag i proposition nr 123/1955 upptagits som beredskapsarbete.

I enlighet med det anförda och då i propositionen angående anslag till byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus för budgetåret 1956/57 äskats ett anslag å 32 500 000 kronor, synes förevarande anslag böra uppföras med (35 723 000 — 32 500 000 — 1 130 000 — 150 000 — 100 000 + 600 000) 2 443 000 kronor, vilket belopp torde böra avrundas till 2 400 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 2 400 000 kronor.

[2] *Vissa skyddsrumsanläggningar.* Med biträdande av vad *arbetsmarknadsstyrelsen* föreslagit (Bihang B, s. 107—108) rörande anslag till vissa skyddsrumsanläggningar hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa skyddsrumsanläggningar* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 2 385 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Jan Ödmann

Bihang A

Förslag
till
allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57

Driftbudgeten

IV. Försvarsdepartementet	20 000 000
V. Socialdepartementet	215 000 000
VI. Kommunikationsdepartementet	200 000 000
VIII. Ecklesiastikdepartementet	1 000 000
IX. Jordbruksdepartementet	6 000 000
X. Handelsdepartementet	10 250 000
XI. Inrikesdepartementet	13 000 000
	Summa kronor 465 250 000

Kapitalbudgeten

I. Statens affärsverksfonder	74 000 000
III. Statens allmänna fastighetsfond	8 595 000
IV. Försvarets fonder	95 000 000
VI. Fonden för låneunderstöd	10 000 000
VIII. Diverse kapitalfonder	12 000 000
	Summa kronor 199 595 000

Specifikation till driftbudgeten**IV. Försvarsdepartementet****C. Försvarskrafterna***Armén*

Anskaffning av materiel för armén

	10 000 000
--	------------

Marinen

Anskaffning av materiel för marinen

	5 000 000
--	-----------

Flygvapnet

Anskaffning av materiel för flygvapnet

	3 000 000
	18 000 000

D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål

Sjukvårdsmateriel m. m.:

Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.

	2 000 000
--	-----------

	Summa kronor 20 000 000
--	-------------------------

V. Socialdepartementet**E. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet**

Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.	200 000 000	
Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet	15 000 000	
		Summa kronor 215 000 000

VI. Kommunikationsdepartementet**B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet***Vägunderhåll och vägbyggnader*

Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande samhällen, där kronan är väghållare:

Vägunderhållet	30 000 000	
Vissa vägbyggnadsarbeten	150 000 000	180 000 000

Vatten- och avloppsledningar

Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp		20 000 000
		Summa kronor 200 000 000

VIII. Ecklesiastikdepartementet**H. Allmänna läroverken m. m.**

Bidrag till inrättande av skolhem för lärjungar vid högre läroanstalter	1 000 000	
		Summa kronor 1 000 000

IX. Jordbruksdepartementet**G. Lanthushållning i allmänhet**

Befrämjande av landsbygdens elektrifiering	1 000 000	
--	-----------	--

J. Skogsväsendet

Bidrag till vissa skogsvårdsåtgärder m. m.	5 000 000	
		Summa kronor 6 000 000

X. Handelsdepartementet**D. Sjöfart och handel***Säkerhetsanstalter för sjöfarten m. m.*

Säkerhetsanstalter för sjöfarten	2 000 000	
Nybyggnad av sjömättningsfartyg	750 000	
Ombyggnad av sjömättningsfartyg	500 000	3 250 000

Hamnar och farleder

Bidrag till handelshamnar och farleder	6 000 000	
		9 250 000

F. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap m. m.

Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen	1 000 000
Summa kronor	10 250 000

XI. Inrikesdepartementet**B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården**

Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara	2 000 000
--	-----------

E. Civilförsvaret

Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.	10 000 000
---	------------

F. Brandväsendet

Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar	1 000 000
Summa kronor	13 000 000

Specifikation till kapitalbudgeten**I. Statens affärsverksfonder****B. Televerket**

Telefonstationsbyggnader m. m.	1 000 000
Förrådsbyggnader m. m.	2 000 000
Telefon- och telegrafanläggningar	10 000 000
Radioanläggningar för televerket:	
Rundradioanläggningar	2 000 000
Televerkets dispositionsanslag	2 000 000
	17 000 000

C. Statens järnvägar

Byggnader och anläggningar	15 000 000
Rullande materiel	15 000 000
Biltrafik:	
Garage och verkstadsbyggnader	1 000 000
Försvarsberedskap vid statens järnvägar	1 000 000
Inventarier m. m.	1 000 000
Statens järnvägars dispositionsanslag	1 000 000
	34 000 000

D. Statens vattenfallsverk

Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk	10 000 000
Statens vattenfallsverks dispositionsanslag	3 000 000
	13 000 000

E. Domänverket

Avsättning till statens domäners fond	10 000 000
Summa kronor	74 000 000

III. Statens allmänna fastighetsfond

Finansdepartementet:

Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m.	640 000
---	---------

Jordbruksdepartementet:

Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök	1 550 000
Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut	1 000 000
	<u>2 550 000</u>

Handelsdepartementet:

Säkerhetsanstalter för sjöfarten	620 000
--	---------

Inrikesdepartementet:

Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. ...	2 400 000
Vissa skyddsrumsanläggningar	2 385 000
	<u>4 785 000</u>

Summa kronor	8 595 000
--------------	------------------

IV. Försvarets fonder**A. Försvarets fastighetsfond**

Arméns delfond:

Investeringsarbeten för armén	10 000 000
-------------------------------------	------------

Marinens delfond:

Investeringsarbeten för marinen	3 000 000
---------------------------------------	-----------

Flygvapnets delfond:

Investeringsarbeten för flygvapnet	5 000 000
--	-----------

Befästningars delfond:

Befästningsarbeten m. m.	75 000 000
	<u>98 000 000</u>

B. Försvarets fabriksfond

Diverse byggnadsarbeten	2 000 000
-------------------------------	-----------

Summa kronor	95 000 000
--------------	-------------------

VI. Fonden för låneunderstöd

Socialdepartementet:

Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler	10 000 000
---	------------

Summa kronor	10 000 000
--------------	-------------------

VIII. Diverse kapitalfonder

Kommunikationsdepartementet:

Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond:

Garage- och förrådsbyggnader m. m.	2 000 000
Maskincentralförråd	10 000 000
	<u>12 000 000</u>

Summa kronor	12 000 000
--------------	-------------------

Bihang B

Förslag
till
investeringsreserv av statliga, kommunala och statsunderstödda
investeringsobjekt jämte hemställanden rörande objektens
finansiering genom anslag å
allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57

Utarbetat av

ARBETSMARKNADSSTYRELSEN

Efter förslag av Kungl. Maj:t i prop. nr 126 antog 1950 års riksdag allmän beredskapsstat för budgetåret 1950/51 (skr. nr 370—379, 401 och 417). Å beredskapsstaten upptogs anslag å driftbudgeten om sammanlagt ca 840 miljoner kronor och å kapitalbudgeten om sammanlagt ca 380 miljoner kronor. För beredskapsstatens ikraftträdande krävdes särskilt beslut av riksdagen. Kungl. Maj:t erhöll bemyndigande att, därest arbetsmarknadsläget så påfordrade, inom ramen av ett belopp av 150 miljoner kronor meddela beslut om utförande av arbeten, för vilka anslag uppförts å beredskapsstaten.

Då arbetsmarknadsläget efter fastställandet av den allmänna beredskapsstaten för budgetåret 1950/51 icke föranlett fastställande av ny allmän beredskapsstat, har Kungl. Maj:t för ett vart av de följande budgetåren av riksdagen bemyndigats att, därest arbetsmarknadsläget så skulle påfordra, inom vissa medelsramar meddela beslut om utförande av arbeten, för vilka anslag uppförts å den allmänna beredskapsstaten för budgetåret 1950/51. De sysselsättningssvårigheter, som förekommit från och med hösten 1952, har föranlett Kungl. Maj:t att delvis taga finansfullmakterna för budgetåren 1952/53 och 1953/54 i anspråk. De sammanlagda utgifterna för arbeten m. m. i arbetslöshetsbekämpande syfte för de nämnda budgetåren har sammanfattningsvis angivits i 1956 års statsverksproposition, bil. 7, s. 183.

Enligt den av Kungl. Maj:t för arbetsmarknadsstyrelsen fastställda instruktionen åligger det styrelsen bl. a. att årligen upprätta och till Kungl. Maj:t ingiva förslag till reserv av statliga, kommunala och statsunderstödda investeringsobjekt samt att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag och i övrigt vidtagna de åtgärder, som må erfordras för att vederbörlig detaljplanering av arbeten intagna i eller avsedda att intagas i investeringsreserven skall komma till stånd.

Då arbetsmarknadsstyrelsen sålunda nu inger förslag till investeringsreserv, får styrelsen inledningsvis anföra följande.

Vid upprättande av förslag till investeringsreserv har arbetsobjektens *angelägenhetsgrad* utgjort den första urvalsprincipen. Sålunda har arbetsmarknadsstyrelsen från statliga förvaltande organ införskaffat uppgifter om

sådana aktuella eller eljest angelägna byggnads- och anläggningsarbeten samt anskaffningar (industribeställningar), som avsetts att helt eller delvis bekostas med ordinarie medel för budgetåret 1957/58 eller för närmast följande budgetår. Liknande principer har följts vid införskaffandet av motsvarande uppgifter från kommuner och enskilda.

Den andra urvalsprincipen har varit, att teknisk och administrativ *planläggning* skall kunna genomföras för utförande av företagen helt eller delvis under budgetåret 1956/57. För statliga myndigheter har bedömningen i detta hänseende grundats på att företagen vart och ett för sig skall kunna påbörjas efter en längsta varseltid av fyra månader, beträffande husbyggnadsföretag utökad till sex månader.

Beträffande kommunala och enskilda arbetsobjekt föreligger större svårigheter än beträffande statliga att göra närmare bedömanden om objektens planeringsläge under budgetåret 1956/57. Planeringsläget för kommunala och enskilda företagsgrupper har i regel bedömts under den förutsättningen, att planeringsverksamheten fortgår i en takt motsvarande avgången till följd av arbetenas utförande inom ramen för den ordinarie verksamheten. Det har även förutsatts, att hinder för kommunerna att finansiera företagen icke föreligger.

Sedan inom arbetsmarknadsstyrelsen företagits granskning och sovring av det införskaffade uppgiftsmaterialet för avskiljande av sådana företag eller grupper av företag, vilka icke fyller ovan angivna krav i avseende å angelägenhet och planering, föreligger en volym anläggnings- och husbyggnadsarbeten samt anskaffningar, vilka skulle kunna påbörjas samt helt eller delvis komma till utförande under nästa budgetår. Då sysselsättningsobjekten är avsedda att utväljas inom nämnda volym, användes i det följande för densamma benämningen *urvalsmaterialet*.

De förvaltande organ som lämnat uppgifter för upprättande av förslag till investeringsreserv har regelmässigt förutsatt fortsatt förtidsplanering under innevarande och nästa budgetår.

Arbetsmarknadsstyrelsen vill erinra om att svårigheter att hålla beräknade varseltider för företagens igångsättande kan uppkomma genom brist på planeringspersonal för det fall att ett större antal företag skall planeras samtidigt.

Det kan icke nu avgöras vilka företag i urvalsmaterialet som i en senare uppkommande arbetslöshetssituation bör utväljas för att bereda sysselsättning. Detta avgörande måste träffas på grundval av den varslade eller redan uppkomna arbetslöshetens art och omfattning samt möjligheterna att fullfölja ytterligare erforderlig planering inom ifrågakommande sektor av urvalsmaterialet. Synpunkter på denna fråga återkommer i följande avsnitt.

Då anläggningsarbeten bedömts ge största möjligheterna till sysselsättning av arbetskraft utan särskilda yrkeskvalifikationer, har en betydande del av investeringsreserven ansetts böra utgöras av sådana företag. I investeringsreserven kan dock med hänsyn till de föreliggande planeringsmöjligheterna blott intagas en del av det motsvarande urvalsmaterialet. Husbyggnadsarbeten och industribeställningar kan antagas endast i mindre utsträckning behöva komma ifråga för motverkande av arbetslöshet under budgetåret 1956/57. Investeringsreserven av dessa företagskategorier har därför föreslagits få jämförelsevis mindre dimensioner.

På grund av här anförda skäl har *investeringsreserven för flertalet företagsgrupper beräknats till endast en mindre del av urvalsmaterialet*.

I 1956 års statsverksproposition, bil. 26, s. 14—15, har departementschefen framlagt ett minimiprogram för *bostadsbyggandet*, som — om de allmänna förutsättningarna blir gynnsammare än som nu kan förutses —

skall kunna utökas. Om förutsättningar för ett större bostadsbyggande framdeles skulle visa sig föreligga, torde det, enligt propositionen, få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de åtgärder, som i anledning därav kan finnas påkallade. Med hänsyn till vad sålunda anförts har arbetsmarknadsstyrelsen utgått från att frågan om en utvidgning av bostadsbyggandet utöver det framlagda programmet kommer att upptagas i särskild ordning och framlägger därför icke nu något förslag till investeringsreserv för bostadsbyggande.

Det har i samband med bearbetandet av de införskaffade uppgifterna visat sig att företag, till vilka anslag uppförts å den allmänna beredskapsstaten för budgetåret 1950/51, numera kommit till utförande eller av annan anledning avförts från investeringsprogrammet samt att företag, vilka skulle kunna ur anslagsteknisk synpunkt ersätta avförda företag, icke kan intagas i urvalsmaterialet därför att de icke fyller planeringskraven.

Den allmänna beredskapsstaten för budgetåret 1950/51 tynges sålunda av anslag om sammanlagt ca 700 miljoner kronor som icke kan utnyttjas därför att det saknas mot anslagen planerade företag. Å andra sidan har till intagande i investeringsreserven anmälts företag av högt värde ur sysselsättningssynpunkt, för vilka medel från anslag å beredskapsstaten icke är tillgängliga. I urvalsmaterialet ingår dylika sysselsättningsobjekt, som icke kan finansieras med sakanlag å beredskapsstaten, för en sammanlagd kostnad av ca 800 miljoner kronor.

Då en allmän beredskapsstat bör vara uppbyggd så, att den motsvarar den aktuella investeringsreserven, får den allmänna beredskapsstaten för budgetåret 1950/51 nu anses vara mindre väl ägnad att utgöra underlag för en finansfullmakt avseende finansiering av företag i den aktuella investeringsreserven. Arbetet med upprättande av förslag till investeringsreserv har därför bedrivits under den förutsättningen, att den allmänna beredskapsstaten för budgetåret 1950/51 kommer att ersättas med en ny allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57.

Allmänna synpunkter på möjligheterna att utnyttja investeringsreserven

Angående val av arbetsobjekt med hänsyn till dessas lämplighet ur sysselsättningssynpunkt må vissa synpunkter framhållas, som anfördes av 1943 års investeringsutredning i dess betänkande med förslag till investeringsreserv för budgetåret 1944/45 (SOU 1944: 12). Arbetskraften borde vid en tillfällig arbetslöshet helst beredas nya arbetstillfällen av sådant slag att den kan kvarstanna inom sitt egentliga yrkesområde. Från denna synpunkt kunde exempelvis verkstadsarbeten resp. elektriska anläggningsarbeten bli lämpliga sysselsättningsobjekt vid friställning inom verkstads- resp. den elektrotekniska industrin, liksom byggnadsarbeten skulle erbjuda motsvarande möjligheter för friställda från byggnadsindustrin samt skogsvårdsarbeten för från skogsbruket friställda.

Större *statliga industribeställningar* i arbetslöshetsmotverkande syfte har, utöver vissa affärsverks behov, icke blivit föremål för statsmakternas ställningstagande vid fastställandena av tidigare beredskapsstater. Ehuru man, såsom förut framhållits, icke har anledning befara, att sådana sysselsättningssvårigheter inom industrin skulle uppstå under nästa budgetår att statliga stödbeställningar skulle behöva utläggas annat än i mindre utsträckning, har urvalsmaterial av sådana anskaffningar i det följande redovisats och en mindre del därav föreslagits till intagande i investeringsreserven.

För bedömande av ett företags lämplighet att användas som sysselsättningsobjekt i en viss arbetsmarknadssituation måste åtskilliga omständigheter beaktas, som icke kan förutses när förslag till investeringsreserv utarbetas. Sådana faktorer som den friställda arbetskraftens lokalisering och yrkestillhörighet, årstiden, sättet för arbetenas bedrivande och arbetskraftens anvisande, arbetslöshetens beräknade varaktighet m. m. påverkar valet av arbetsobjekt i den aktuella situationen.

Inledningsvis har anförts, att investeringsreserven givits en differentierad sammansättning, möjliggörande en anpassning av arbetslöshetsmotverkande åtgärder efter olika situationer, samt att en betydande del av investeringsreserven med hänsyn till bedömningen av arbetsmarknadsläget under nästa budgetår ansetts böra utgöras av *anläggningsarbeten*. Vad som här nedan framhålles har främst tillämpning på arbetsobjekt av anläggningskaraktär.

Det bör i anslutning till vad ovan anförts om planeringsläget särskilt uppmärksammas, att för statliga och kommunala förvaltningar till buds stående planeringsresurser enligt vad erfarenheten visat icke är tillräckliga för planerande av arbeten i sådan omfattning att en önskvärd större reserv av anläggningsarbeten kan åstadkommas. Det är i sådant hänseende nödvändigt att i första hand utöka de planerande organens kapacitet genom erforderliga personella förstärkningar. En omständighet som förtjänar särskilt beaktande i sammanhanget är frågan om programhandlingar för vissa till investeringsreserven anmälda företag. I regel har vederbörande uppgiftslämnare icke räknat med att förtidsplaneringen skall omfatta upprättande av programhandlingar för företagens utförande på entreprenad. Om läget skulle bli sådant att en snabb igångsättning av ett större antal arbeten behöves, torde det icke bli möjligt att utan tidsutdräkt upprätta sådana handlingar i samband med arbetets utförande. Man blir då — om icke byggande genom entreprenör på löpande räkning anses lämpligt — hänvisad till att utföra arbetena i byggherrens egen regi. En väsentlig utökning av denna verksamhet kan emellertid bereda svårigheter främst därför att personalreserv av nämnvärd omfattning icke förefinnes. Det är med hänsyn därtill och till önskvärdheten av att kunna utnyttja tillgängliga byggnadsresurser önskvärdt, att förtidsplaneringen i större omfattning innefattar även iordningställande av entreprenadhandlingar. Det torde emellertid med hänsyn till de begränsade planeringsresurserna i regel få anses tillfyllest att entreprenadhandlingar upprättas ej alltför lång tid före arbetenas påbörjande.

För att undvika den tidsutdräkt, som även vid ett mindre omfattande behov av sysselsättningsarbeten kan vara förenad med upprättande av entreprenadhandlingar, har arbetsmarknadsstyrelsen sedan några år prövat formen att låta välkända entreprenörfirmor utföra arbeten på löpande räkning, inom styrelsen kallade administratörarbeten. Förutom arbeten som utföres enligt regelrätt entreprenadförfarande pågår sålunda arbeten med anlåtande av olika administratörer på ett tiotal platser. Utväljandet av lämplig administratör, som närmast är en fråga av förtroendekaraktär, sker helt genom styrelsen. Arbetena utföres mot självkostnad plus visst tillägg och samtliga ersättningar regleras genom av styrelsen utfärdade speciella bestämmelser. Styrelsen svarar härvid för såväl ekonomisk som teknisk kontroll av arbetena.

Utförandet av arbeten på detta sätt har visat sig vara ett bra komplement till andra utförandeformer. Administratörerna har i samtliga fall lyckats påbörja arbetena inom mycket kort tidsrymd. Detta har till stor del berott på att vederbörande firmor under vintersäsongen haft friställda såväl arbetsledare som maskiner, vilket medfört att arbetena snabbt kunnat på-

börjas. Hittills vunna erfarenheter tyder på att entreprenörernas byggande möjligheter bör kunna utnyttjas på liknande sätt även i fortsättningen. Arbetsmarknadsstyrelsens möjligheter att med nuvarande organisation handha arbeten enligt detta förfarande är begränsade till ett icke alltför stort antal arbetsplatser. Andra statliga myndigheter eller kommuner torde emellertid i viss utsträckning kunna använda samma förfaringssätt, om detta visar sig nödvändigt för att få igång arbeten i tillräcklig omfattning.

I anslutning till vad ovan anförts angående industribeställningar i sysselsättningsssyfte synes böra framhållas, att anläggnings- och byggnadsarbeten medför starkt ökad verksamhet vid olika industrier samt inom transportväsendet. Detta gäller icke endast tillverkning av byggnadsmaterial, såsom tegel, byggnadsplattor och betongvaror m. m., utan även tillverkning, översyn och reparation av maskiner för byggnads- och anläggningsverksamhet. Av kostnaderna för vägarbeten, som utföres i öppna marknaden, kan i genomsnitt omkring 60 procent uppskattas falla på maskiner och transporter men endast 20—25 procent på arbetslöner för vid arbetsplatsen sysselsatta arbetare. Återstoden, 15—20 procent, utgöres av kostnader för material samt arbetsledning m. m. Till jämförelse kan angivas, att arbetslönerna på platsen för samma slags arbeten vid förarbetena tidigare investeringsreserver beräknats till 60—70 procent samt att de för de beredskapsarbeten på allmänna vägar, som f. n. bedrivs, utgör 30—35 procent. Utförandet av andra slag av anläggningsarbeten har utvecklats på liknande sätt.

Ett karakteristiskt drag hos arbetsmarknaden under de senaste årens högkonjunktur har varit, att brist på arbetskraft på många håll förekommit under sommaren, medan viss arbetslöshet uppträtt på vintern. Dessa säsongvariationer kan förmodas kvarstå och eventuellt skärpas i ett försämrat sysselsättningsläge. I det följande redogöres för olika slag av arbeten icke närmare för möjligheterna att bedriva arbetena vintertid. Här om emellertid rent allmänt följande anföras. Väg-, gatu- och ledningsarbeten kan i allmänhet bedrivs i sådan utsträckning vintertid, att sysselsättningen i arbetena som helhet blir tämligen jämnt fördelad under året. I fråga om arbeten för skogsbrukets räkning är det endast undantagsvis, som arbeten under vintern kan komma i fråga. Skyddsrum- samt andra betong- och bergarbeten kan däremot i regel bedrivs i det närmaste helt under vintern. För husbyggnader kan vanligen anordningar vidtagas, som möjliggör vinterbyggande.

Angående tillgången på arbetsmaskiner hänvisas till vad som anføres under Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet (s. 72 och 73).

Den verksamhet, som kan bedrivs med anlitan av investeringsreserven, blir beroende av tillgången på arbetsledare och specialarbetare m. m. Den arbetsvolym, som svarar mot de i det följande angivna anslagen, torde därför vara större än den volym arbeten, som kan utföras med de reella möjligheterna att utöka verksamheten utöver den ordinarie. I ett läge med minskad sysselsättning, föranledd av att enskilda minskar sin investeringsverksamhet, kan å andra sidan genomförande av sysselsättningsarbeten underlättas genom att tillgången på nyssnämnda personalkategorier då blir större än nu.

Investeringsreservens finansiering

Å den allmänna beredskapsstaten för budgetåret 1950/51 hade man i huvudsaklig överensstämmelse med metodiken för anslag å riksstaten beräknat behovet av medel för varje företag eller grupp av företag i investeringsreserven så, att de sysselsättningsbefrämjande arbetena skulle kunna finansieras från å beredskapsstaten för resp. företag eller grupper av företag uppförda särskilda anslag. Investeringsreserven var alltså icke avsedd att realiseras i total omfattning utan inrymde alternativa sysselsättningsprogram för mötande av skilda arbetslöshetssituationer. Denna anslagsmetodik medförde, att beredskapsstaten som helhet gav en starkt förstörd bild av behovet av medel för de arbeten, som kunde behöva anordnas i sysselsättningssyfte.

Enligt gängse budgetprinciper bör de olika utgiftsändamål, för vilka anslag avses å allmän beredskapsstat, bli föremål för Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning efter utredning och med stöd av motivering av samma karaktär som gäller vid äskandet av anslag å riksstat. Dyliga utredningar och motiveringar synes emellertid icke behöva medföra att anslagstekniken skall vara i alla detaljer densamma för allmän beredskapsstat som för riksstaten. En av beredskaps- och krissituationer betingad friare dispositionsrätt över kollektivt konstruerade anslag å allmän beredskapsstat synes kunna väl förenas med angivna budgetprinciper. Av anförda skäl synes ett sammanförande av anslag för likartade ändamål till kollektivanslag böra företagas. Sådant sammanförande har även, ehuru i begränsad omfattning, företagits vid fastställandet av nu gällande och föregående allmänna beredskapsstater. Man skulle alltså på ovan angivna sätt söka förverkliga det dubbla syftet att såväl undvika att anslag uppföres i vidare mån än som är behövt som även samtidigt vinna största möjliga rörelsefrihet vid utväljande av för uppkommande skilda arbetslöshetssituationer bäst lämpade investeringsobjekt.

Även vid en uppdelning av anslagsbehovet på ett flertal kollektivanslag av ovan angiven art kvarstår i viss mån den bundenhet i handlingsfriheten vid utnyttjandet av en allmän beredskapsstat, som följer av en specifikation på särskilda anslag för finansiering av skilda arbetsobjekt. Uppdelningen på skilda anslag medför en viss överdimensionering av den totala summan av anslag å allmän beredskapsstat. Olika arbetslöshetssituationer kan nämligen ställa särskilda krav på ett utnyttjande av de å beredskapsstaten uppförda sakanslagen. Arbetsmarknadsstyrelsen hemställer därför i det följande, förutom om förslag om uppförande av kollektiva eller mera specificerade anslag till skilda ändamål, även om förslag om uppförande av anslag å allmän beredskapsstat till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. En närmare redogörelse för de avsedda principerna för anslaget användning lämnas i det följande vid behandlingen av berörda anslagsbehov (s. 71 och 72).

Arbetsmarknadsstyrelsen hemställer i det följande, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra anslag om sammanlagt ca 666,2 miljoner kronor, varav ca 466,8 miljoner kronor från anslag å driftbudgeten och ca 199,4 miljoner kronor från anslag å kapitalbudgeten. Därvid har styrelsen förutsatt, *dels* att överskridanden i för anordnande av sysselsättningsarbeten erforderlig omfattning skall kunna ske av förslagsanslagen å riksstaten Marinen: Materialförråd m. m., Folkskolor m. m.: Bidrag till vissa byggnadsarbeten, Grundförbätt-

ringar: Statens avdikningsanslag samt Skogsvård m. m: Statens skogsförbättringsanslag, dels att å vissa delfonder av statens allmänna fastighetsfond och försvarets fastighetsfond för budgetåret 1956/57 upptagna anslagsposter skall få överskridas med sammanlagt 15,3 miljoner kronor.

Vid beräkningen av anslagsbehovet har arbetsmarknadsstyrelsen förutsett, att kollektivt anslag å beredskapsstaten skall få tagas i anspråk icke endast för utförande av företag inom vilken företagsgrupp som helst, som omfattas av kollektivanslaget, utan även få tagas i anspråk för forcering av de arbeten, till vilka motsvarande anslag uppförts å riksstaten men vilka arbeten icke kan komma till utförande i dess helhet inom ramen för anslagen å riksstaten.

I prop. 1950:126 angående allmän beredskapsstat för budgetåret 1950/51 har chefen för finansdepartementet, s. 10, uttalat, att de gällande grunderna för statsbidrag till kommunala och enskilda arbeten bör kunna jämkas med hänsyn till de särskilda förhållanden, under vilka investeringsverksamheten kan komma att bedrivas. Ehuru arbetsmarknadsstyrelsen förutsätter, att statsbidrag till kommunala och enskilda arbeten anordnade i sysselsättnings syfte i regel skall utgå enligt gällande grunder, vill styrelsen framhålla önskvärdheten av ett fortsatt bemyndigande att vid behov företaga ovan angiven jämkning.

I fråga om grunderna för beviljande av statsbidrag till vissa förbättringsarbeten på skogsbrukets område har 1952 års kommitté för produktionsfrämjande åtgärder i utredning avlämnad med skrivelse till Kungl. Maj:t den 8 maj 1954 bl. a. förordat, att till utförande av skogsvårdande åtgärder i sysselsättnings syfte skulle kunna utgå på särskilt sätt beräknat högre bidrag till sådan enskild person, som anses icke kunna utan sådant särskilt bidrag utföra dylika åtgärder under iakttagande av vad som föreskrives om sättet för arbetenas utförande. Skogsstyrelsen har vid lämnande av uppgifter för investeringsreserven förordat, att sådant särskilt bidrag skulle kunna påräknas i vissa fall. Med sin ovan angivna ståndpunkt beträffande jämkning av grunderna för statsbidrag till kommunala och enskilda arbeten anser arbetsmarknadsstyrelsen, att behov icke föreligger av bemyndigande att utlämna statsbidrag under budgetåret 1956/57 till produktionsfrämjande arbeten på skogsbrukets område enligt andra grunder än de för annan bidragsverksamhet förordade.

För den allmänna beredskapsstatens ikraftträdande torde krävas särskilt beslut av riksdagen. För att Kungl. Maj:t dock skall kunna i viss utsträckning utnyttja beredskapsstaten redan innan särskilt riksdagsbeslut om statens ikraftträdande meddelats, synes det erforderligt, att Kungl. Maj:t hos riksdagen hemställer om finansfullmakt enligt hittills tillämpade grunder.

Den ram, inom vilken Kungl. Maj:t kunnat utnyttja anslag å den allmänna beredskapsstaten för budgetåret 1950/51, har från och med budgetåret 1953/54 bestämts till 300 miljoner kronor. Arbetsmarknadsstyrelsen har funnit lämpligt, att denna ram bibehålles.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1956/57, därest arbetsmarknadsläget så påfordrar, inom ramen av ett belopp av 300 miljoner kronor meddela beslut om utförande av arbeten, för vilka anslag är uppförda å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57.

Driftbudgeten

F J Ä R D E H U V U D T I T E L N

Försvarskrafterna

Med skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 2 december 1955 har försvarsstaben översänt från bl. a. arméintendenturförvaltningen, armétygförvaltningen och flygförvaltningen infordrade uppgifter rörande anskaffningar för försvaret av beskaffenhet att kunna intagas i investeringsreserven. Marinförvaltningen har i skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 12 december 1955 lämnat motsvarande uppgifter för sitt förvaltningsområde. Arbetsmarknadsstyrelsen framlägger här nedan redogörelse för anskaffningar för försvarskrafterna för en sammanlagd kostnad av *ca 254 miljoner kronor* av beskaffenhet att kunna intagas i investeringsreserven.

Armén

Arméintendenturförvaltningen har i skrivelse till chefen för försvarsstaben den 8 november 1955 översänt uppgifter för upprättande av förslag till investeringsreserv av anskaffningar för armén avseende beklädnad, inventarier, drivmedelsutrustning och intendenturmateriel för hemvärdet för en sammanlagd kostnad av 112 244 000 kronor.

Vid i samråd med arméintendenturförvaltningen företagen granskning av de översända uppgifterna har arbetsmarknadsstyrelsen funnit, att urval för investeringsreserven kan göras bland anskaffningar av intendenturmateriel m. m. för en sammanlagd kostnad av *106 256 000 kronor*, varav 92 020 000 kronor för beklädnad m. m., 2 042 000 kronor för inventarier m. m., 9 821 000 kronor för drivmedelsutrustning samt 2 373 000 kronor för intendenturmateriel för hemvärdet.

Beträffande angelägenheten av dessa anskaffningar har arméintendenturförvaltningen anført följande.

Beklädnad m. m., Inventarier m. m. och Hemvärdets intendenturmateriel m. m. De angivna anskaffningarna avsåge dels vad som erfordrades för den ordinarie åldersklassen under ett utbildningsår, dels vad som erfordrades för täckande av befintliga brister i den uppbörd som principiellt bör i fred lagras för armén.

Anskaffning av drivmedelsutrustning. Bristerna i fråga om drivmedelsutrustning för krigsorganisationens behov vore allvarliga och arméns fortlöpande motorisering gjorde bristerna än mer kännbara. Med hänsyn till vikten av att säkerställa arméns drivmedelsförsörjning i krig vore det nödvändigt att ytterligare materiel för drivmedelshandling m. m. anskaffades för krigsorganisationens behov.

Armétygförvaltningen har i skrivelse till chefen för försvarsstaben den 19 november 1955 lämnat uppgifter angående beställningar avsedda att utläggas under budgetåret 1957/58 eller senare, kostnadsberäknade till sammanlagt 108 140 000 kronor, vilka kunde tidigareläggas till budgetåret 1956/57.

Efter samråd med armétygförvaltningen har arbetsmarknadsstyrelsen funnit, att av de angivna anskaffningarna urval för investeringsreserven kan göras bland anskaffningar för en sammanlagd kostnad av *99 140 000 kronor*. Dessa anskaffningar i urvalsmaterialet har uppgivits falla inom ramen för den av 1953 års riksdag fastställda tioårsplanen för anskaffning av tygmateriel

riel m. m. för armén och skulle icke omfattas av i årets statsverksproposition, bil. 6, s. 120, begärt bemyndigande för Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar av tygmateriel. Av kostnaderna för urvalsmaterialet har beräknats för vapenmateriel m. m. 6 000 000 kronor, för ammunition m. m. 41 000 000 kronor, för fordonsmateriel m. m. 41 490 000 kronor och för fältarbetsmateriel m. m. 10 650 000 kronor.

Marinen

Marinförvaltningen har med skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 12 december 1955 översänt uppgifter för upprättande av förslag till investeringsreserv för marinen avseende anskaffningar av beklädnad, inventarier, drivmedelsutrustning och vapenmateriel samt fartygsbyggnader och underhåll av fartyg för en kostnad av inalles 77 085 000 kronor.

Vid i samråd med marinförvaltningen företagen granskning av de översända uppgifterna har arbetsmarknadsstyrelsen funnit, att anskaffningar för en sammanlagd kostnad av 42 000 000 kronor, varav för beklädnad m. m. 4 000 000 kronor, för inventarier m. m. 1 300 000 kronor, för drivmedelsutrustning 75 000 kronor, för fartygsbyggnader 9 400 000 kronor, för vapenmateriel m. m. 25 725 000 kronor samt för underhåll av fartyg 1 500 000 kronor, är av beskaffenhet att kunna intagas i investeringsreserven. Beträffande angelägenheten av de angivna anskaffningarna har marinförvaltningen anfört följande.

Beklädnad m. m. och Inventarier m. m. Anskaffningarna avsåge dels vad som erfordrades för den ordinarie åldersklassen under ett utbildningsår, dels vad som erfordrades för täckande av befintliga brister i den uppbörd som bör i fred lagerhållas för marinen.

Anskaffning av drivmedelsutrustning. De angivna anskaffningarna motsvarade det ordinarie årsbehovet.

Fartygsbyggnader. Här avsåges för kustartilleriet behövliga sex större transportbåtar à 450 000 kronor, fjorton mindre transportbåtar à 50 000 kronor, tre bevakningsbåtar à 850 000 kronor, tre vattenbåtar à 800 000 kronor samt tre ammunitions- och mintransportpråmar à 350 000 kronor.

Anskaffning av vapenmateriel m. m. Anskaffningarna fölle inom ramen för den av 1953 års riksdag fastställda planen för anskaffning av vapenmateriel för marinen. För anskaffning av pjäsmateriel och fordon hade upptagits 5 000 000 kronor, för artilleriammunition 8 200 000 kronor, för minmateriel 4 075 000 kronor, för krut och trotyl 1 500 000 kronor samt för skeppsteknisk materiel 6 950 000 kronor.

Underhåll av fartyg m. m. Här avsåges anskaffning av ackumulatorbatterier.

I urvalsmaterialet för investeringsreserven kan med en sammanlagd kostnad av 13 240 000 kronor intagas även sådana anskaffningar, som vid finansiering över riksstaten bekostas från förslagsanslaget Marinen: Materialförråd m. m.

Flygvapnet

Flygförvaltningen har med skrivelse till chefen för försvarsstaben den 7 oktober 1955 översänt uppgifter beträffande materiel, som vore avsedd att anskaffas för ordinarie medel under budgetåret 1957/58 eller senare men vars anskaffning kunde tidigareläggas till budgetåret 1956/57. Flygförvaltningen har beräknat kostnaderna för den angivna materielen till inalles

6 500 000 kronor, varav för beklädnad 5 000 000 kronor och för drivmedelsutrustning 1 500 000 kronor.

Flygförvaltningen har rörande angelägenheten av anskaffningarna hänvisat till sin petitaskrivelse den 12 augusti 1955, beträffande drivmedelsutrustning till hemliga delen (CP H A61: 10, bil. 4, punkterna 3 och 4).

Vissa för försvaret gemensamma ändamål

Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m. Med skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 2 december 1955 har försvarsstaben översänt uppgifter från försvarets sjukvårdsstyrelse för upprättande av förslag till investeringsreserv av anskaffningar av sjukvårdsmateriel. Av ett sammanlagt av sjukvårdsstyrelsen beräknat belopp av 4 680 000 kronor har avsetts 1 205 000 kronor för förbands- och bårmateriel samt 3 475 000 kronor för läkemedel, desinfektionsmedel och andra kemikalier. Beträffande angelägenheten av de angivna anskaffningarna har sjukvårdsstyrelsen anfört, att omfattande brister alltjämt föreläge beträffande sjukvårdsmateriel för utrustnings- och ersättningsändamål.

Försvarets sjukvårdsstyrelse har i sina riksdagspetita för nästa budgetår hemställt, att anslaget å riksstaten skulle uppföras med 2 300 000 kronor. Såsom av 1956 års statsverksproposition, bil. 6, s. 221 och 222, framgår, har för ändamålet beräknats anslag av 1 250 000 kronor. Genom den i statsverkspropositionen företagna reduceringen av i sjukvårdsstyrelsens petitaskrivelse äskat anslag skulle ytterligare anskaffningar av sjukvårdsmateriel för en kostnad av (2 300 000 — 1 250 000) 1 050 000 kronor icke kunna komma till utförande under nästa budgetår med anlitanande av anslag å riksstaten. Då dessa anskaffningar får anses vara angelägna och beställningar för desamma av sjukvårdsstyrelsen uppgivits kunna utläggas mycket snart efter varsel, skulle anskaffningar av sjukvårdsmateriel för en sammanlagd kostnad av (4 680 000 + 1 050 000) 5 730 000 kronor stå till förfogande för bekämpande av arbetslöshet.

Av det ovan anförda framgår, att urvalsmaterialet för anskaffningar för försvaret av beskaffenhet att böra bekostas av medel från reservationsanslag omfattar anskaffningar för en kostnad av inalles ca 260 miljoner kronor. Då industribeställningar för motverkande av arbetslöshet under nästa budgetår torde behöva utläggas endast i mindre omfattning, synes anslag för anskaffningarna å allmän beredskapsstat för budgetåret böra uppföras med i förhållande till urvalsmaterialets omfattning starkt reducerade belopp.

En dylik begränsning av anslagen för nästa budgetår med bibehållen marginal för rörelsefrihet vid urval av arbetsobjekt för olika arbetsmarknads-situationer synes kunna uppnås, därest för anskaffningarna uppföres, förutom ett anslag Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m., anslag av kollektiv karaktär med benämningarna Anskaffning av materiel för armén, Anskaffning av materiel för marinen och Anskaffning av materiel för flygvapnet.

Dessa kollektivanslag skulle icke vara bundna till viss kategori av för resp. försvarsgrenar ovan angivna anskaffningar utan skulle få efter beslut av Kungl. Maj:t tagas i anspråk för alla i urvalsmaterialet för resp. försvarsgrenar ingående anskaffningar.

Med dylik dispositionsrätt synes anslagen för anskaffningar för försvaret å beredskapsstat för nästa budgetår kunna begränsas till 20 miljoner kronor.

Under återopande av det anförda föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att

anskaffningar för försvaret för en sammanlagd kostnad av 20 miljoner kronor intages i investeringsreserven samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra följande anslag, nämligen

	Kronor
<i>Anskaffning av materiel för armén</i>	10 000 000
<i>Anskaffning av materiel för marinen</i>	5 000 000
<i>Anskaffning av materiel för flygvapnet</i>	3 000 000
<i>Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.</i>	2 000 000

FEMTE HUVUDTITELN

Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet

Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. Såsom ovan, s. 62, anförts, kan det icke nu avgöras vilka företag i urvalsmaterialet som i en senare uppkommande arbetslöshetssituation bör utväljas för att bereda sysselsättning. Detta avgörande måste träffas på grundval av bl. a. den varslade eller redan uppkomna arbetslöshetens art och omfattning samt möjligheterna att fullfölja ytterligare erforderlig planering inom ifrågakommande sektorer av urvalsmaterialet.

Även vid en uppdelning av anslagsbehovet på ett flertal kollektivanslag kvarstår i viss mån den bundenhet i handlingsfriheten vid utnyttjandet av beredskapsstaten som följer av en specifikation på särskilda anslag för finansiering av skilda arbetsobjekt. Med de till uppförande å allmän beredskapsstat förordade anslagen avses endast vissa delar av urvalsmaterialet, och anslagsbeloppen har i regel beräknats med stor restriktivitet. De av arbetsmarknadsstyrelsen till uppförande å allmän beredskapsstat för nästa budgetår förordade anslagen är sålunda att i regel betrakta endast som ett första alternativ för finansiering av sysselsättningsarbeten i investeringsreserven.

På grund av nu angivna förhållanden synes behov föreligga av ett samlingsanslag motsvarande det å gällande allmänna beredskapsstat uppförda anslaget *Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.*

Detta anslag skulle få anlitas för att bestrida kostnader för sådana i sysselsättningssyfte anordnade statliga arbeten och anskaffningar jämte med anskaffningarna följande frakter, förrådsbyggnader, förrådshållning m. m., till vilka anslag uppförts å riksstat eller allmän beredskapsstat eller beträffande vilka riksdagen eljest medgivit utförande, men vilka icke kan komma till utförande inom ramen för uppförda sakanslag eller gällande stater. Inom den senast angivna kategorien faller bl. a. underhållsarbeten vid statens järnvägar, som ej har sådan angelägenhetsgrad att de avsetts komma till utförande inom statens järnvägars ordinarie byggnadsprogram för nästa budgetår.

Anslaget skulle vidare få anlitas för att bestrida kostnader för sådana i sysselsättningssyfte anordnade kommunala eller enskilda arbetsföretag, till vilka bidragsanslag uppförts å riksstat eller allmän beredskapsstat. Bland här avsedda slag av arbetsföretag märkes vägar och gator, fiskehamnar samt mindre hamnar och farleder.

Anslaget skulle kunna anlitas även för bestridande av å statsverket fallande kostnader för såsom beredskapsarbeten anordnade kommunala och enskilda arbeten, vilka vid utförande i normal ordning icke kan komma i åtnjutande av statsbidrag.

Anslaget bör slutligen kunna anlitas även för bestridande av vissa merkostnader för kommunala och enskilda arbeten, vilka merkostnader icke kan täckas av statsbidrag utgående enligt gällande bidragsregler. Vid utförande av arbeten i syfte att motverka arbetslöshet kan nämligen merkostnader uppkomma på grund av att ovan arbetskraft måste användas, på grund av att arbetet måste utföras under forcering eller under olämplig årstid eller på grund av andra liknande orsaker. För sistnämnda slag av merkostnader bör fortfarande gälla, att grunderna för statsbidrag till kommuner och enskilda vid utförande av arbeten i investeringsreserven skall kunna jämkas där så erfordras med hänsyn till de särskilda förhållanden under vilka investeringsverksamheten kan komma att bedrivas.

Ett anslag å allmän beredskapsstat för nästa budgetår till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. skulle sålunda kunna användas för att bestrida

dels kostnader för sådana arbeten och anskaffningar av beskaffenhet att böra helt eller delvis bekostas av medel från anslag å allmän beredskapsstat, vilka icke kan komma till utförande inom anslagens kvantitativa ram;

dels kostnader för sådana arbeten och anskaffningar av beskaffenhet att böra helt eller delvis bekostas av medel från anslag å riksstat eller beträffande vilka riksdagen eljest medgivit utförande, för vilka anslag icke uppförts å allmän beredskapsstat;

dels kostnader för beredskapsarbeten anordnade i enlighet med Kungl. Maj:ts kungörelse den 27 maj 1949 angående vissa statliga och statsunderstödda åtgärder vid arbetslöshet;

dels ock merkostnader, som direkt orsakats av att ett företag utföres i arbetslöshetsbekämpande syfte.

Beräkningen av anslagets storlek kan endast grundas på uppskattningar. Med ovan angiven dispositionsrätt över anslaget synes det för budgetåret böra upptagas med 200 miljoner kronor.

Under återopande av det anförda hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 200 000 000 kronor.

Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet. Arbetsmarknadsstyrelsen har i petitaskrivelse den 26 augusti 1955 rörande medelsbehovet under anslaget å riksstat till Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet (1956 års statsverksproposition, bil. 7, s. 197) anført, att en reservation å anslaget av ca 2 900 000 kronor beräknats föreligga vid utgången av innevarande budgetår. Större delen av denna reservation kan utnyttjas för en utökning av styrelsens maskinberedskap till den omfattning, som fastställts av 1952 års riksdag.

Innehavet av maskiner för statliga, kommunala och enskilda anläggningsarbeten är för närvarande av sådan omfattning, att maskintillgången icke torde utgöra hinder för en viss utökning av arbetsvolymen i förhållande till den nuvarande ordinarie verksamheten. Tillgången på för en sådan utökning disponibla maskiner är störst under vintersäsongen, då behov av beredskap ur sysselsättningssynpunkt vanligen föreligger. Genom att delvis ersätta maskinarbete med manuellt arbete, så långt ett sådant förfarande kan vara berättigat av ekonomiska hänsyn, torde antalet sysselsatta kunna ytterligare ökas med nu tillgänglig maskinpark. Å andra sidan får det icke anses säkert, att den tillgängliga maskinparkens sammansättning och lokalisering är lämplig i ett läge, då man av sysselsättningsskäl tillfälligtvis kon-

centrerar sig på vissa för sysselsättning vintertid särskilt lämpliga arbeten. En längre gånge säsongutjämnning inom den ordinarie verksamheten skulle vidare sannolikt minska den maskinpark, som hittills varit tillgänglig för arbeten, som igångsättes för att motverka arbetslöshet.

Vid bedömning av storleken av det anslag, som kan behöva uppföras å allmän beredskapsstat för nästa budgetår har arbetsmarknadsstyrelsen utgått från ett behov av maskiner motsvarande en fördubbling av den av 1952 års riksdag angivna maskinberedskapen. Kostnaden för en sådan fördubbling av maskinberedskapen har uppskattats till ca 22 miljoner kronor vid nyanskaffning. Såsom ovan framhållits kan mekaniseringsgraden minskas genom för sysselsättningsändamål tillrättalagda arbetsmetoder. Då tillgången på vissa maskiner, t. ex. grävmaskiner, f. n. förefaller tämligen god åtminstone vintertid, synes man få räkna med, att även i ett läge när beredskapsstaten utnyttjas kunna i viss utsträckning hyra sådana maskiner i öppna marknaden. Med hänsyn härtill synes ett belopp av 15 miljoner kronor för ifrågavarande ändamål vara tillräckligt under nästa budgetår.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 15 000 000 kronor.

S J Ä T T E H U V U D T I T E L N

Väg- och vattenbyggnadsväsendet

Vägunderhåll och vägbyggnader

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har med skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 21 januari 1956 överlämnat uppgifter för upprättande av förslag till investeringsreserv av vägunderhåll samt byggande av vägar och broar på landsbygden.

Särskilda anslag å allmän beredskapsstat synes icke erforderliga för bidrag till byggande och underhåll av vägar och gator i städer och stadslänkande samhällen, som är vägghållare, eller av enskilda vägar. Eventuellt behov av medel för dessa ändamål utöver anslag å riksstaten förutsättes kunna tillgodoses genom anslaget till *Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.*

Vägunderhållet. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har meddelat, att vägunderhållsarbeten för en kostnad av 30 miljoner kronor kan beräknas tillgängliga som sysselsättningsreserv under nästa budgetår. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har därvid framhållit, att arbetena huvudsakligen omfattar dikning och underhållsåtgärder i vägkroppen samt avses bedrivas maskinellt. Arbetena kräver ingen eller endast ringa detaljplanering och kan — om övriga förutsättningar härför föreligger — snabbt igångsättas vid behov. Arbetenas art är emellertid sådan, att de icke lämpligen kan utföras då marken är tjälad, varför arbetssäsongen är begränsad till i medeltal 8 månader per år.

Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår, att vägunderhållsarbeten för en sammanlagd kostnad av 30 miljoner kronor intages i investeringsreserven.

Vissa vägbyggnadsarbeten. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i november 1955 företagit en inventering av sådana för sysselsättning lämpliga företag, vilka beräknas föreligga färdigplanerade senast den 1 januari 1957

och icke avses påbörjas som ordinarie arbeten förrän efter utgången av budgetåret 1956/57. Projekteringsläget för samma företag vid inventeringstillfället har även undersökts. Med färdigplanerade företag har därvid i allmänhet avsetts sådana, för vilka en aktuell arbetsplan föreligger samt för vilka markfrågan är löst. Undersökningen utvisade, att färdigplanerade företag, som i vanlig ordning borde påbörjas först efter utgången av budgetåret 1956/57, fanns för en kostnad av 120 miljoner kronor, varav 55 miljoner kronor för arbeten i fastställda flerårsplaner och 65 miljoner kronor för arbeten utanför dessa planer. Den 1 januari 1957 beräknas företag för en sammanlagd kostnad av 450 miljoner kronor vara färdigplanerade, varav 325 miljoner kronor för i flerårsplaner ingående företag och 125 miljoner kronor utanför dessa. Under budgetåret 1956/57 beräknas emellertid med hänsyn till företagets storlek icke hela den färdigplanerade volymen kunna utföras, utan endast en arbetsvolym uppskattad till en sammanlagd kostnad av 300 miljoner kronor. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har vidare framhållit, att den redovisade totala reserven icke får betraktas som ett i dess helhet genomförbart arbetsprogram. Vid största möjliga ianspråktagande av investeringsreserven kan alltså icke hela denna volym vägbyggnadsarbeten påräknas.

Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår, att denna volym av vägbyggnadsarbeten för en kostnad av ca 300 miljoner kronor lägges till grund för urval av arbeten i investeringsreserven.

Omfattningen av å riksstaten för närvarande tillgängliga jämte för budgetåret 1956/57 föreslagna anslag framgår av 1956 års statsverksproposition, bil. 8, s. 29—32. Det torde, enligt propositionen, få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om den begränsning, alternativt utökning, av medelsförbrukningen, som eventuellt kan bli erforderlig under år 1957 med hänsyn till arbetsmarknadsläget. I ett sådant läge att mera omfattande sysselsättningsbefrämjande åtgärder behöves, torde det kunna förutsättas, att medelsförbrukningsramen för väginvesteringarna vidgas i första hand så, att den förefintliga eftersläpningen i förhållande till flerårsplanerna inhämtas. Denna eftersläpning motsvarade vid slutet av år 1955, enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petitaskrivelse beträffande vägbyggnadsanslagen för budgetåret 1956/57, arbeten för en kostnad av ca 120 miljoner kronor. En betydande del av den vid början av år 1957 beräknade investeringsreserven torde alltså få finansieras från riksstatsanslag. Å andra sidan ingår, som av det föregående framgår, i urvalsmaterialet åtskilliga färdigplanerade eller under planläggning varande företag, som ligger utanför flerårsplanerna. Medel som eventuellt kommer att finnas tillgängliga i överskott å något av de särskilda anslagen till byggande av vägar och broar kan heller icke, om sysselsättningsläget skulle göra detta önskvärt, överföras till ett annat anslag. För finansiering av företag utom anslagen å riksstaten samt för att möjliggöra önskvärd fri disposition bl. a. i ovannämnda hänseenden synes ett anslag om 150 miljoner kronor till Vissa vägbyggnadsarbeten böra uppföras å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57. Detta anslag bör kunna anlitas för finansiering även av sådana beredskapsarbeten, som enligt 1956 års statsverksproposition, bil. 8, s. 34, beräknats under riksstatsanslaget Vissa vägbyggnadsarbeten.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra följande anslag, nämligen

Väghållningen på landet samt i städer och stadliksnande samhällen, där kronan är väghållare:

	Kronor
Vägunderhållet	30 000 000
Vissa vägbyggnadsarbeten	150 000 000

Vatten- och avloppsledningar

Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp. Arbetsmarknadsstyrelsen har år 1955 låtit företaga inventeringar av tillgången på kommunala vatten- och avloppsföretag lämpade att intagas i investeringsreserven. Av inventeringsresultatet framgår, att anläggningsarbeten av här ifrågavarande slag för en sammanlagd kostnad av ca 110 miljoner kronor, varav ca 75 miljoner kronor för företag på landsbygden och ca 35 miljoner kronor för företag i städer, skulle kunna intagas i urvalsmaterialet för investeringsreserven. Det torde vara sannolikt att den fortsatta planeringsverksamheten för dessa företag kommer att bedrivas i en omfattning som motsvarar avgången av företag genom att dessa utföres inom den ordinarie verksamheten. Arbetsmarknadsstyrelsen har från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under hand inhämtat, att ansökningar om påbörjandetillstånd för vatten- och avloppsanläggningar till en omfattning motsvarande en anläggningskostnad av ca 145 miljoner kronor fanns inneliggande hos distriktsingenjörerna vid senaste årsskifte. Inventeringsresultatet synes icke stå i motsättning till sistnämnda förhållande, då med en avsevärd del av ansökningarna om påbörjandetillstånd avses ännu icke färdigplanerade arbeten.

År 1955 bifölls ansökningar om påbörjandetillstånd för arbeten med en total anläggningskostnad av ca 90 miljoner kronor. Vid en ordinarie anläggningsverksamhet under nästa budgetår av denna omfattning torde för arbeten i investeringsreserven under samma budgetår erforderlig detaljgranskning hos distriktsingenjörerna för vatten och avlopp icke kunna utföras för en investeringsreserv av här ifrågavarande arbeten för en större totalkostnad än ca 40 miljoner kronor. Behovet av statsbidrag till arbeten av nämnda omfattning synes böra beräknas till ca 20 miljoner kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att i investeringsreserven intages arbeten avseende anläggningar för vattenförsörjning och avlopp för en sammanlagd kostnad av 40 miljoner kronor samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 20 000 000 kronor.

SJUNDE HUVUDTITELN

Skatte- och kontrollväsen

Tullverket: Anskaffning av viss materiel. I skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 18 november 1955 och sedermera under hand har generaltullstyrelsen anför, att i investeringsreserven för budgetåret 1956/57 borde intagas de anskaffningar avseende båtar, båtmotorer och radiomateriel för en sammanlagd kostnad av 770 000 kronor, som angivits i en till skrivelsen fogad av gränschefen den 24 oktober 1955 avgiven promemoria.

Generaltullstyrelsen har i skrivelsen vidare anför, att därest generaltullstyrelsens äskande om anslag å riksstat för nästa budgetår till anskaffning av viss materiel med 325 000 kronor icke till alla delar bifölles, en mot reduceringen svarande del av anskaffningarna och arbetena borde intagas i investeringsreserven.

Riksdagens under år 1955 samlade revisorer har föreslagit en omprövning av förutsättningarna för och utformningen av tullverkets kustbevak-

ning. I 1956 års statsverksproposition, bil. 9, s. 76, har anförts, att resultatet av en utredning i enlighet med revisorernas förslag sannolikt icke skulle kunna framläggas för riksdagen förrän vid 1958 års session. I propositionen har vidare anförts, att nyanskaffning under tiden till och med år 1958 av i huvudsak ytterligare sju tulljakter, en större tullracerbåt, en medelstor båt samt två större och fyra mindre prejbåtar dock icke syntes vara av sådan omfattning att ett genomförande därav kunde tänkas lägga hinder i vägen för en eventuell framtida omorganisation av kustbevakningen, även om en viss temporär reducering av den angivna nyanskaffningen icke vore otänkbar.

Såsom av statsverkspropositionen framgår, har med hänsyn till nödvändigheten av en begränsning av de offentliga investeringarna beräknats anslag med 270 000 kronor för här ifrågavarande ändamål.

De i generaltullstyrelsens skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen angivna anskaffningarna av fartyg faller, liksom i generaltullstyrelsens petitaskrivelse angivna anskaffningar, inom ramen för det i statsverkspropositionen i huvudsak förordade anskaffningsprogrammet. Beträffande övriga i skrivelsen till arbetsmarknadsstyrelsen angivna anskaffningar har generaltullstyrelsen anfört följande.

Anskaffning av reservmotorer och reservdelar för motorer för en kostnad av sammanlagt 150 000 kronor erfordrades på grund av den ständiga förslitningen i tullverkets ca åttio båtar.

Anskaffning av radiomateriel för en kostnad av 200 000 kronor vore erforderlig för utbyggnad av tullverkets förbindelsetjänst.

På grund av vad sålunda anförts föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att i investeringsreserven intages anskaffningar för tullverket för en sammanlagd kostnad av (770 000 — 270 000) 500 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tullverket: Anskaffning av viss materiel* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 500 000 kronor.

Å T T O N D E H U V U D T I T E L N

Allmänna läroverken m. m.

Bidrag till inrättande av skolhem för lärjungar vid högre läroanstalter. Skolöverstyrelsen har i petitaskrivelse för nästa budgetår äskat anslag till Bidrag till inrättande av skolhem för lärjungar vid högre läroanstalter med 3 000 000 kronor samt hemställt, att bemyndigande skulle utverkas för Kungl. Maj:t att medgiva bidrag inom en medelsram av 5 miljoner kronor. I årets statsverksproposition, bil. 10, s. 550, har emellertid för ändamålet beräknats ett anslag av 1 200 000 kronor.

Skolöverstyrelsen har i skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 4 januari 1956 och sedermera under hand anfört, att fyra i överstyrelsens petitaskrivelse angivna skolhem, som icke avsåges komma att bekostas med anlåtande av i statsverkspropositionen beräknade medel, vore så förberedda att de kunde intagas i investeringsreserven.

Företagens belägenhet och beräknade kostnader framgår av följande sammanställning.

Företag	Kostnader kronor
Skolhem i Linköping	600 000
Skolhem i Skara	400 000
Skolhem i Umeå	800 000
Skolhem i Örebro	900 000

Beträffande angelägenheten av skolhem för lärjungar vid högre läroanstalter torde få hänvisas till vad därom anförts i statsverkspropositionen.

I urvalsmaterialet för investeringsreserven synes kunna intagas arbeten avseende inrättande av ovan angivna skolhem för en sammanlagd kostnad av 2,7 miljoner kronor. Då emellertid icke samtliga angivna husbyggnadsföretag torde behöva komma till utförande i sysselsättnings syfte under nästa budgetår synes ett belopp av 1 miljon kronor vara tillräckligt för statsbidrag till arbeten under budgetåret.

Under återopande av det anförda hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till inrättande av skolhem för lärjungar vid högre läroanstalter* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 1 000 000 kronor.

Folkskoleväsendet m. m.

Skolöverstyrelsen har i skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 4 januari 1956 angående *byggnadsarbeten vid folkskolor* av beskaffenhet att kunna intagas i investeringsreserven anført bl. a. följande.

Överstyrelsen hade vid beräkningen av behovet av anslag å riksstat utgått från att under år 1956 finge igångsättas bidragsberättigade byggnadsarbeten för en kostnad av inalles 340 miljoner kronor. Därest byggnadskvoten för statsbidragsberättigade folkskolebyggen för år 1956 skulle komma att sättas till ett lägre belopp än det nämnda, syntes arbeten motsvarande skillnaden mellan det nämnda beloppet och kvotbeloppet kunna intagas i investeringsreserven. Överstyrelsen hade vid detta bedömande utgått från att den minskning av kostnadssumman för färdigplanerade företag, som komme att ske genom utförande av byggnadsarbeten under första hälften av år 1956, skulle kompenseras genom tillkomsten av nya färdigplanerade företag.

I tillståndsbudgeten för byggnads- och anläggningsarbeten under år 1956 har upptagits en kvot för folkskolebyggnader av 152 miljoner kronor. Skolbyggnadsföretag för en sammanlagd kostnad av (340 — 152) ca 188 miljoner kronor skulle således under av skolöverstyrelsen angiven förutsättning rörande fortsatt planering stå till förfogande som urvalsmaterial för en investeringsreserv. Därest byggnadsarbeten för folkskolor behöver komma till utförande i sysselsättnings syfte, torde statsbidrag till arbetena kunna beviljas efter överskridande av förslagsanslaget *Folkskolor m. m.*: Bidrag till vissa byggnadsarbeten. Därest statsbidrag till större belopp, än som enligt normalt gällande regler kan utgå till byggnadsarbetena, skulle vara behöfligt för att utnyttja arbetena i sysselsättnings syfte, synes överskjutande bidragsbelopp böra kunna utgå från anslaget *Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.*

NIONDE HUVUDTITELN

Lanthushållning i allmänhet

Befrämjande av landsbygdens elektrifiering. Elektrifieringsberedningen har i skrivelse till Konungen den 26 augusti 1955 äskat anslag å riksstaten för budgetåret 1956/57 med 6 000 000 kronor till befrämjande av landsbygdens elektrifiering. Såsom av 1956 års statsverksproposition, bil 11, s. 273 och 274, framgår, har för ändamålet beräknats ett till 4 000 000 kronor reducerat belopp.

Elektrifieringsberedningen har i skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 7 november 1955 anfört, att ansökningar om statsbidrag till ett sammanlagt belopp av ca 9,6 miljoner kronor avseende i huvudsak normala nyelektrifieringar för en sammanlagd anläggningskostnad av ca 21 miljoner kronor beräknas föreligga under budgetåret 1956/57. Vid bifall till elektrifieringsberedningens äskanden i petitaskrivelsen skulle angelägna elektrifieringsarbeten för en sammanlagd kostnad av ca (21—13) 8 miljoner kronor, motsvarande ett bidragsbelopp av ca 3,6 miljoner kronor, kunna intagas i investeringsreserven.

Genom den i statsverkspropositionen företagna reduceringen med 2 miljoner kronor av i elektrifieringsberedningens petitaskrivelse äskat anslag skulle ytterligare elektrifieringsarbeten för en kostnad av ca 4,5 miljoner kronor icke kunna komma till utförande under nästa budgetår på grund av bristande möjlighet att lämna bidrag från riksstatsanslaget. Elektrifieringsarbeten för en sammanlagd kostnad av ca (8 + 4,5) 12,5 miljoner kronor motsvarande ett bidragsbehov av ca (3,6 + 2) 5,6 miljoner kronor, skulle alltså föreligga utöver arbeten till vilka statsmedel anvisats eller beräknats i årets statsverksproposition.

Då här ifrågavarande nyelektrifieringsarbeten får anses vara angelägna och av elektrifieringsberedningen uppgivits kunna i en omfattning motsvarande en totalkostnad av ca 9 miljoner kronor helt eller delvis utföras under nästa budgetår synes de böra utgöra underlag för utväljande av företag i investeringsreserven.

Då föreliggande planeringsmöjligheter torde medgiva att endast en del av arbetena i urvalsmaterialet kommer till utförande föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att arbeten avseende landsbygdens elektrifiering för en kostnad av inalles ca 2,2 miljoner kronor, motsvarande ett behov av statsbidrag om ca 1 miljon kronor, intages i investeringsreserven.

Under återopande av det anförda hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av landsbygdens elektrifiering* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 1 000 000 kronor.

Jordbrukets rationalisering m. m.

Lantbruksstyrelsen har i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen under hösten år 1955 företagit en inventering av avdikningsföretag av beskaffenhet att kunna intagas i investeringsreserven. Av inventeringen framgår, att avdikningsföretag för en sammanlagd kostnad av ca 2,3 miljoner kronor kan utgöra urvalsmaterial för investeringsreserven.

Därest avdikningsföretag skulle komma till utförande i sysselsättnings-syfte torde statsbidrag till arbetena kunna beviljas efter överskridande av förslagsanslaget Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag. Därest statsbidrag till större belopp än som enligt normalt gällande regler kan utgå till företagen skulle vara behövt för att utnyttja desamma i sysselsättnings-syfte, synes överskjutande bidragsbelopp böra kunna utgå från anslaget. Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.

Skogsväsendet

Skogsstyrelsen har med skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 13 januari 1956 överlämnat uppgifter för upprättande av förslag till investeringsreserv av skogsvårdsarbeten.

Skogsstyrelsen har därvid anfört, att ett utnyttjande i större omfattning av skogsvårdsarbeten i sysselsättnings-syfte förutsätter, att skogsvårdsstyrelserna genom vidgad medelsanvisning beredes ökade möjligheter att utbilda och anställa förmän. Skogsvårdsstyrelserna har vid inventeringen förutsatt, att arbetena i investeringsreserven kommer att utföras med av arbetsförmedlingarna anvisad arbetskraft, därvid dock markägarna skulle vara oförhindrade att delta i arbetet. Skogsstyrelsen har i anslutning därtill bedömt behovet av statsbidrag för arbetenas utförande med anvisad arbetskraft och därvid angivit, att bidrag för utförande av arbeten under för arbetena lämplig årstid bör utgå med omkring 60 procent till åtgärder, som normalt stöddes av statsmedel. Ett sådant bidrag skulle i stort sett innebära, att de normalt utgående bidragen utnyttjas så långt gällande regler medger. För utförande av arbeten under för arbetena mindre lämplig årstid har skogsstyrelsen vidare förutsatt en förhöjning med 15 procent utöver högsta möjliga bidrag enligt normalt gällande regler.

Av skogsstyrelsen angivna lämpliga årstider framgår av följande sammanställning.

	Norra Sverige	Mellersta Sverige	Södra Sverige
Återväxtåtgärder	juni—augusti	maj—oktober	april—november
Skogsdikning	juni—augusti	maj—november	april—december
Skogsvägbyggnad	maj—oktober	maj—november	april—december
Röjningsgallring	maj—oktober	april—december	mars—december

Under förutsättning av sådan särskild bidragsgivning, som av skogsstyrelsen bedömts behövt för utförande av skogsvårdsarbeten i sysselsättnings-syfte, skulle enligt inventeringarna arbeten å skogar, tillhörande andra enskilda skogsägare än bolag, för en sammanlagd kostnad av ca 46 miljoner kronor finnas tillgängliga för utförande under för arbetena lämplig årstid. Skogsstyrelsen har vidare anfört, att Sveriges skogsägareförbund år 1954 företagit en undersökning rörande tillgången av för sysselsättning lämpliga skogsvårdsarbeten å skogar tillhörande bolag. Med åberopande av denna undersökning hade förbundet till skogsstyrelsen under hand meddelat, att skogsvårdsarbeten å bolagsskogar för en sammanlagd kostnad av ca 37 miljoner kronor skulle kunna komma till utförande i sysselsättnings-syfte under förutsättning av sådan särskild bidragsgivning, som av skogsstyrelsen bedömts behövt för utförande av skogsvårdsarbeten i sysselsättnings-syfte.

Inom denna sammanlagda kvantitet skogsvårdsarbeten skulle enligt skogs-

styrelsen arbeten för en sammanlagd kostnad av ca 10 miljoner kronor kunna utföras även under för arbetena mindre lämplig årstid.

Därest skogsvårdsarbeten skulle utföras endast under i ovanstående sammanställning såsom för arbetenas utförande lämpliga angivna tider, torde de få ringa betydelse för motverkande av arbetslöshet under nästa budgetår. Investeringsreserven synes därför böra huvudsakligen baseras på den kvantitet arbeten, som skulle kunna utföras under för arbetena såsom mindre lämpliga betecknade årstider.

I avseende å av skogsstyrelsen förutsatta särskilda regler för höjning av bidrag till skogsvårdsarbeten i investeringsreserven vill arbetsmarknadsstyrelsen erinra om sitt uttalande i det föregående, s. 67, att behov icke synes föreligga av särskilt bemyndigande att under nästa budgetår utlämna statsbidrag till produktionsbefrämjande åtgärder på skogsbrukets område enligt andra grunder än de för annan bidragsverksamhet förordade.

Arbetsmarknadsstyrelsen har från skogsstyrelsen under hand inhämtat, att bland ovan angivna skogsvårdsarbeten för en sammanlagd kostnad av ca 83 miljoner kronor ingår *dels* återväxtåtgärder och skogsdikningar för en kostnad av tillhoppa ca 10 miljoner kronor till vilka statsbidrag bör utgå från det å riksstat uppförda förslagsanslaget Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag, *dels ock* röjningsgallringar för en sammanlagd kostnad av ca 17 miljoner kronor till vilka statsbidrag normalt icke utgår.

Därest statsbidrag till högre belopp, än som enligt normalt gällande regler kan utgå till skogsvårdsarbeten från förslagsanslaget Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag, skulle vara behövt för att utnyttja arbetena i sysselsättningsyfte, synes överskjutande bidragsbelopp böra kunna utgå från anslaget Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. I avseende å röjningsgallringar, till vilka statsbidrag normalt icke kan utgå, förutsätter arbetsmarknadsstyrelsen, att statsbidrag till arbetena må kunna utgå från samma anslag.

Bidrag till vissa skogsvårdsåtgärder m. m. Med hänsyn till vad ovan anförts rörande den mängd skogsvårdsarbeten, som kan utföras under årstider då investeringsreserven i denna del kan behöva anlitas under nästa budgetår, synes skogsvårdsarbeten för en total kostnad av ca 10 miljoner kronor, till vilka bidrag må beviljas av medel från reservationsanslagen Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo samt Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland, kunna intagas i investeringsreserven. Behovet av statsbidrag till dessa arbeten kan uppskattas till 5 miljoner kronor.

På grund av vad sålunda anförts föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att i investeringsreserven intages skogsvårdsarbeten för en sammanlagd kostnad av *10 miljoner kronor*.

För att möjliggöra rörelsefrihet vid utväljandet av arbetsobjekt vid ett ianspråktagande av denna del av investeringsreserven synes ett gemensamt anslag Bidrag till vissa skogsvårdsåtgärder m. m. böra liksom å allmän beredskapsstat för budgetåret 1950/51 uppföras. Detta anslag torde böra få tagas i anspråk jämväl för anordnande av vissa kurser i skogsbruk.

Under återopande av det anförda hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa skogsvårdsåtgärder m. m.* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 5 000 000 kronor.

TIONDE HUVUDTITELN

Sjöfart och handel

Säkerhetsanstalter för sjöfarten m. m.

Säkerhetsanstalter för sjöfarten. I skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 5 oktober 1955 har lotsstyrelsen anfört, att i investeringsreserven kunde intagas *dels* i bilaga till skrivelsen angivna arbeten och anskaffningar avseende säkerhetsanstalter för sjöfarten för en sammanlagd kostnad av 4 295 000 kronor, varav 3 875 000 kronor skulle utgå från anslag å driftbudgeten och 420 000 kronor från anslag å kapitalbudgeten, *dels ock* i lotsstyrelsens petitaskrivelse för budgetåret 1956/57 angivna arbeten och anskaffningar avseende säkerhetsanstalter för sjöfarten, vartill medel icke komme att anvisas å riksstaten för nämnda budgetår. Dessa arbeten och anskaffningar skulle, enligt vad från lotsstyrelsen under hand inhämtats, kunna påbörjas senast tre månader efter varsel.

Beträffande angelägenheten av i lotsstyrelsens ovanstående skrivelse den 5 oktober 1955 angivna nya arbeten och anskaffningar har lotsstyrelsen anfört följande.

Nytt tjänstefartyg för övre norra lotsdistriktet. Det i övre norra lotsdistriktet stationerade tjänstefartyget Vega, byggt år 1901, vore icke av den storlek och beskaffenhet, som med hänsyn till nuvarande arbetsuppgifter måste fordras av ett dylikt fartyg. Fartygets huvuddimensioner vore: största längd 32,2 meter, största bredd 5,76 meter och djupgående 2,9 meter. Deplacementet uppginge till 250 ton. Som jämförelse kunde nämnas, att motsvarande dimensioner hos lotsverkets tre senast byggda tjänstefartyg utgjorde, hos Gävle och Malmö resp. 37,05, 8,8 och 3,2 meter samt hos Stockholm resp. 40,05, 8,8 och 3,2 meter. Tjänstefartygen Gävle och Malmö hade ett deplacement av 440 ton, medan Stockholm hade ett deplacement av 500 ton. Vid klassning av tjänstefartyget Vega hade framkommit, att fartyget vore i så dåligt skick, att en genomgripande reparation av detsamma erfordrades inom de närmaste åren, om fartyget fortfarande skulle kunna bibehållas som tjänstefartyg. En dylik reparation komme emellertid att draga så avsevärda kostnader att den icke kunde anses ekonomiskt lönande. Slutligen vore att märka, att de årliga driftkostnaderna för Vega, som vore försedd med ångmaskin, uppginge till avsevärt högre belopp än motsvarande kostnader för lotsverkets nya tjänstemotorfartyg. Det vore sålunda angeläget att ett nytt tjänstefartyg anskaffades för övre norra lotsdistriktet. Detta fartyg borde vara av samma storlek och i huvudsak samma typ som det senast levererade, i mellersta lotsdistriktet stationerade tjänstefartyget Stockholm. Styrelsen hade beräknat kostnaderna för anskaffandet av det nya fartyget med nu gällande priser till 3 700 000 kronor. Då leveranstiden för fartyget beräknats till omkring två år, borde beloppet uppdelas på två budgetår. För första budgetåret erfordrades ett belopp av 1 850 000 kronor.

Reparation av fyrskeppet nr 25 Finngrundet. En genomgripande reparation erfordrades av det i Bottenhavet stationerade fyrskeppet nr 25 Finngrundet, byggt år 1903. Kostnaderna för berörda arbeten, som bl. a. innefattade inläggandet av ett nytt övre däck, hade styrelsen beräknat till 125 000 kronor.

Reparation och modernisering av fyrskeppet nr 23 Västra Banken. Det i Gävlebukten stationerade fyrskeppet nr 23 Västra Banken, byggt år 1901, vore i behov av omfattande reparations- och moderniseringsarbeten. Sålunda vore det övre däckets så förslitit, att det måste nyersättas. Vidare vore kullringsplåten på vissa ställen så anfränt av rost, att ny plåt måste insättas. Slutligen borde fyrskeppets bostadsinredning, som vore synnerligen bristfällig och otidsenlig, moderniseras och repareras. Kostnaderna för de angivna arbetena hade styrelsen beräknat till 200 000 kronor.

Två mindre lotskuttrar. Såsom reserv för lotskuttrar, som under längre tid måste tagas ur tjänst för mera omfattande reparationer, erfordrades två nya lotskuttrar. Av dessa borde en vara av medelstor typ och en av mindre typ. Kostnaderna för anskaffning av kuttrarna hade styrelsen beräknat till sammanlagt 150 000 kronor.

Tio motorbåtar för fyrskepp och fyrplatser. För uppehållande av fyrskeppens och vissa fyrplatsers förbindelser med land användes — utom i undantagsfall, då förbindelseresor kunde ombesörjas av lotsverkets tjänstefartyg — fyrskeppens och fyrplatsernas tjänstemotorbåtar samt, i vissa fall, personalens egna båtar. Vid dessa resor tillryggalades ofta avsevärda distanser, till övervägande del över öppet hav. Det vore därför av största vikt, att personalen hade tillgång till för ändamålet lämpliga och i gott skick varande båtar. Nya motorbåtar borde sålunda inom nära framtid anskaffas för vissa fyrskepp och fyrplatser såsom ersättning för båtar, som på grund av förslitning och hög ålder borde utangeras. Vidare borde nya motorbåtar anskaffas för att tilldelas sådana fyrplatser, vilkas förbindelseresor för närvarande ombesörjdes med personalen tillhöriga båtar. På grund av de numera höga anskaffningskostnaderna för båtarna kunde det icke längre rimligen påräknas, att befattningshavarna själva skulle anskaffa nya båtar.

För ifrågavarande ändamål erfordrades tio nya motorbåtar. Anskaffningskostnaderna hade beräknats till sammanlagt 175 000 kronor.

Fyra lys- och ljudbojar. Fyra lys- och ljudbojar borde anskaffas såsom ersättning för förslitning och icke tidsenlig bojmateriel. Anskaffningskostnaderna hade beräknats till 140 000 kronor.

Elektrifiering och modernisering vid Stora Fjäderäggs fyrplats. Vid stora Fjäderäggs fyrplats, belägen på en ö med samma namn nordost om Holmön i södra delen av Bottenviken, finnes huvudfyr och bifyr samt mist-signalstation. Ljuskällan i huvudfyren vore fotogenglödljus, i bifyren vek-lampa för fotogen. Mist-signalanläggningen, en tämligen ljudsvag tyfon, vore installerad i ett särskilt maskinhus, som — med hänsyn till kravet att signalerna skola avgivas från en så nära farvattnet som möjligt belägen plats — vore uppfört omkring 600 m öster om fyren. Vid fyrplatsen finnes tre ordinarie befattninghavare. Därutöver anställdes extra biträde under ledighet för den ordinarie personalen och under perioden oktober—mars i den mån verksamheten vid platsen då icke till följd av isförhållandena vore inställd. För personalen finnes tjänstebostäder intill fyren.

Det vore angeläget att säkerhetsanstalterna vid fyrplatsen moderniserades och förbättrades, vilket lämpligast borde ske genom elektrifiering. För ändamålet borde högspänningsledning, huvudsakligen i form av sjökabel, anordnas från Holmön, som sedan några år tillbaka vore ansluten till vattenfallsverkets kraftnät genom sjökabel över Västra Kvarken. Vid fyrplatsen borde uppföras ett nytt maskinhus intill fyren, inrymmande bland annat transformatorutrustning, reservkraftanläggning och ett nytt, elektriskt

mistsignalmaskineri. Ljudsändaren borde placeras på det nuvarande maskinhusets plats och anslutas till maskineriet medelst elektrisk ledning. Genom dessa arrangemang skulle nuvarande, för personalen påfrestande dubbla vaktgöring under mistsignalering — i fyren och i mistsignalhuset — bliva obehövligen. Fyrljusens elektrifiering skulle innebära avsevärd ljusstyrkeökning, vilket med hänsyn till de nuvarande låga ljusstyrkorna vore av behovet påkallat.

I samband med elektrifieringen borde radiofyr anordnas vid fyrplatsen. En sådan erfordrades nämligen på Stora Fjäderägg för att sjöfarten skulle erhålla betryggande radiofyrledning i södra delen av Bottenviken. I den plan för Europas sjöradiofyrar, som upprättats vid en internationell konferens i Paris år 1951, reserverades frekvensplats m. m. för en radiofyr på Stora Fjäderägg.

Kostnaderna för här angivna anskaffningar och arbeten hade beräknats uppgå till 285 000 kronor.

Elektrifiering av samt anordnande av mistsignalering och radiofyr vid Lungö fyrplats. Lungö fyrplats vore belägen på sydostspetsen av Lungö vid norra sidan av Ångermanälvens utlopp i Bottenhavet. Fyren, en halvautomatisk anläggning bemannad med enbart fyrmästare, vore angöringsfyr av stor betydelse för sjöfarten på Härnösand och de många industrihamnarna vid Ångermanälvens nedre lopp. Såsom ljuskälla i fyren användes sedan år 1927 dalénljus.

Med hänsyn till fyrens stora betydelse och till sjöfartens utveckling mot allt större och snabbare tonnage hade det blivit alltmera angeläget att fyrens ljusstyrka ökas betydligt utöver den nuvarande, vilket icke lämpligen kunde ske annat än genom elektrifiering. Sedan flera år funnes möjlighet att till rimlig kostnad ansluta fyrplatsen till allmänt elektriskt kraftnät på Lungö. I samband med elektrifieringen borde jämväl mistsignalmaskineri installeras. Vidare borde radiofyren vid Hemsö kustradiostation flyttas till fyrplatsen. Såsom reservkraftkälla att nyttjas vid strömavbrott på kraftnätet erfordrades vid fyrplatsen vidare ett dieselektriskt kraftaggregat. Detta jämte radiofyranläggningen och mistsignalmaskineriet skulle inrymmas i ett nyuppfört maskinhus.

Kostnaderna för de angivna anskaffningarna och arbetena hade beräknats till 180 000 kronor.

Elektrifiering av samt anordnande av mistsignalering vid Häradskärs fyr och lotsplatser. Häradskärs fyrplats, belägen på en ö i yttre havsbandet öster om Valdemarsvik, vore en angörings- och kustfyr av primär betydelse. Bemanningen utgjordes tidigare av tre ordinarie befattningshavare men reducerades år 1943 till en ordinarie fyrmästare och ett vinterbiträde, vilka disponerade tjänstebostäder intill fyren.

Häradskärs lotsplats låge på en ö intill fyrplatsen. Över det smala sundet mellan öarna funnes gångbro. Personalen vid lotsplatsen utgjordes av tre ordinarie och fyra extra ordinarie tjänstemän. För denna personal hölle lotsverket tjänstebostäder på platsen.

Häradskärs fyr vore försedd med roterande linsapparat, sammansatt av delar från en ålderdomlig lins. Fyrkaraktären, som bestämdes av linsapparatens konstruktion, fyllde icke nulida krav. På grund av brännoljebristen under andra världskriget utrustades fyren år 1943 med dalénljus såsom ersättning för det tidigare fotogenglödljuset. Endast en helt obetydlig ökning av fyrens ljusstyrka hade erhållits genom denna förändring, men den möjliggjorde å andra sidan förenämnda minskning av fyrplatsens bemanning.

Mistsignalering förekomme icke vid fyrplatsen. Sådan hade emellertid vid olika tillfällen och i olika sammanhang föreslagits, bland annat redan av en utredning år 1896. Enligt lotsstyrelsens uppfattning vore det alltjämt synnerligen angeläget, att en mistsignalstation snarast inrättades vid fyrplatsen.

Sedan några år tillbaka finnes elektrisk kraft från fastlandet tillgänglig på Fångö nordväst om Häradsjär. Fyr- och lotsplatserna ifråga kunde därför elektrifieras genom att en högspänningsledning, delvis i form av sjökabel, anordnades mellan Fångö och Häradsjär. I samband med att fyren elektrifierades borde den förses med en ny, modern linsapparat, som gäve en tillfredsställande fyrkaraktär och, tillsammans med den elektriska ljuskällan, en betydligt större ljusstyrka än fyrens nuvarande. Samtidigt borde en elektrisk mistsignalanläggning med tillhörande maskinhus samt reservkraftanläggning anordnas på Häradsjär. Kostnaderna för dessa elektrifierings- och anläggningsarbeten hade beräknats uppgå till 375 000 kronor.

Elektrifiering av samt ny linsapparat till Hallands Väderö fyrplats. Den i den bemannade angoringsfyren på Hallands Väderö befintliga linsapparaten, anskaffad år 1884, vore av synnerligen otidsenligt utförande. I förening med befintlig ljuskälla, fotogenglödljus, gäve den en högsta ljusstyrka av allenast 9 000 hefnerljus, medan fyrrar av ifrågavarande kategori i våra dagar borde ha ljusstyrkor av storleksordningen 300 000 hefnerljus eller därutöver. Vidare borde fyrkaraktären ändras. Lämplig fyrkaraktär kunde emellertid icke vinnas med nu befintlig linsapparat.

På grund av det anförda vore det angeläget, att fyren försåges med ny linsapparat och att fyrplatsen med tillhörande mistsignalstation i samband därmed elektrifierades. Elektrisk ljuskälla i fyren gäve nämligen möjlighet att erhålla önskvärd ljusstyrka hos fyrskenet utan att den nya linsapparaten gäves alltför betydande storlek med åtföljande högre pris. Elektrifieringen av mistsignalanläggningen innebure endast installation av en elektrisk motor såsom ersättning för brännoljemotorn hos det ena av anläggningens två kompressoraggregat, medan det andra av dessa aggregat avsåges bibehållas oförändrat att användas såsom reservmaskin vid avbrott i den elektriska kraftleveransen.

Kostnaderna för de angivna anskaffningarna och arbetena hade beräknats till 230 000 kronor.

Förbättring av hamnförhållandena vid Aspö lotsplats. Vid Aspö lotsplats, belägen på en ö med samma namn vid inloppet till Karlskrona, vore hamnförhållandena otillfredsställande enär tillräckligt kajutrymme för lotsarnas båtar för närvarande ej finnes innanför den befintliga hamnpiren. Denna utgjordes av en omkring 175 meter lång stenpir, som i sin yttre ände vore böjd i rät vinkel till en längd av omkring 30 meter. På insidan av piren vore stenfyllda timmerkistor anbragta, vid vilka lotsbåtarna förtöjdes. Utrymmet vore dock mycket knappt och ytterligare förtöjningsplatser erfordrades. Sådana kunde lämpligen erhållas genom att en ny, omkring 25 meter lång vinkelarm utbyggdes från den befintliga hamnpiren ett stycke innanför den nuvarande vinkelarmen. Kostnaderna för arbetet hade beräknats till 65 000 kronor.

Reparation och ombyggnad av strandskydden vid Ven. De vid Vens fyrplats befintliga strandskydden, vilka uppförts under åren 1884 och 1885, utgjordes i huvudsak av sex 20 meter långa pirar av pålvirke, sten och betong, vilka med omkring 60 meters mellanrum sträckte sig ut i sjön vinkelrätt mot stranden nedanför fyrplatsen. I varje mellanrum mellan pi-

rarna och parallellt med dessa vore därjämte anbragta en rad tätt nedslagna pålar. Strandskydden vore avsedda att dämpa vågorna och därigenom förebygga underminering och skred i den omkring 20 meter höga, av sandblandad lera bestående strandbanken. Då fyrplatsen vore belägen på själva krönet av strandbanken skulle ett skred i densamma kunna medföra, att hela platsen med därtill hörande anläggningar rasade ut i sjön. Strandskydden hade vid upprepade tillfällen varit föremål för mindre och större reparationer men befunno sig nu i ett sådant skick att en mera omfattande och grundlig reparation jämte delvis nybyggnad vore behövlig. Kostnaderna för dessa arbeten hade beräknats till 100 000 kronor.

Förbättring av bostadsförhållandena vid Storzjungfruns fyrplats. Vid Storzjungfruns fyrplats, belägen på en ö i Bottenhavet sydost om Söderhamn, vore anställda en fyrmästare och en extra ordinarie fyrvaktare, varjämte en extra fyrvaktare tjänstgjorde vid platsen under semester, sjukdom eller annan ledighet för personalen.

Vid platsen funnes två bostadshus, ett för fyrmästaren, uppfört år 1853, samt ett för den övriga personalen, uppfört år 1838 och tillbyggt år 1922. Husen fyllde icke nutida anspråk i fråga om inredning och saknade praktiskt taget alla moderna bekvämligheter. Båda husen borde därför renoveras och bl. a. förses med värmeledning samt vatten- och avloppsledningar, varjämte köksinredningarna borde moderniseras samt ett för personalen gemensamt badrum anordnas. Kostnaderna för dessa arbeten hade beräknats till 40 000 kronor.

Förbättring av bostadsförhållandena för personalen vid Dämmans fyrplats. Vid Dämmans fyrplats, belägen i norra delen av Kalmarsund öster om Mönsterås, vore anställda tre ordinarie och en icke ordinarie befattningshavare, nämligen en fyrmästare, en förste fyrvaktare, en fyrvaktare och en icke-ordinarie fyrvaktare. Själva fyren, där personalen utförde vakttjänst, vore uppförd på ett undervattensgrund i Kalmarsund, beläget omkring 7,5 kilometer från fyrspersonalens bostadsplats. Denna låge vid Svartö, en ort på fastlandet 9 kilometer nordost om Mönsterås.

Bostadsbeståndet vid Svartö utgjordes av två hus, av vilka det ena, uppfört år 1923, innehöll en lägenhet om tre rum och kök för fyrmästaren samt ett vindsrum med kokmöjlighet för icke-ordinarie fyrvaktaren. Det andra huset, som hade uppförts år 1874, innehöll två lägenheter om två rum och kök, vardera med ett vindsrum, vilka lägenheter vore avsedda för de ordinarie fyrvaktarna. Det förstnämnda bostadshuset vore i tämligen gott stånd men borde moderniseras i vissa avseenden och bl. a. förses med värmeledning samt vatten och avlopp. Det andra bostadshuset saknade helt tidsenlig inredning, varjämte husets planlösning vore mycket otillfredsställande. Detta hus borde om- och tillbyggas samt förses med ny inredning ävensom värmeledning samt vatten- och avloppsledningar. Ett för personalen gemensamt badrum borde vidare anordnas, varjämte samtliga uthusbyggnader borde överses. Kostnaderna för de vid platsen erforderliga arbetena hade beräknats till 100 000 kronor.

Materielanskaffningar. Inom lotsverket hölles av olika slags materiel reservlager, ur vilka vid uppkommande behov förlorad, försliten eller felaktig materiel omedelbart kunde nyersättas. Exempel på materiel av ifrågavarande slag vore förankringsmateriel, bestående av ankaren för fyrskepp, bojar, kätting för fyrskepp och prickar samt tågvirke av olika slag för användning på fyrskepp, fartyg, kuttrar och båtar, ävensom brännare, klippljusapparater, solventiler m. m. för fyrrar, radiodetaljer för radiofyrrar och kommunika-

tionsanläggningar, elektriska fyrlampor samt elektronrör. Därest ökade statliga beställningar ansågs böra utläggas inom ifrågavarande industrier under budgetåret 1956/57 kunde viss ökning av nämnda lagerhållning utöver det normala lämpligen genomföras. För samma ändamål kunde anskaffning ske av annan materiel för mindre fyrar och elektroder för större ackumulatorbatterier.

I lotsverkets investeringsreserv kunde därför intagas materielanskaffningar till följande kostnader, nämligen 150 000 kronor till förankringsmateriel, 30 000 kronor till tågvirke och 100 000 kronor till diverse materiel.

Såsom av 1956 års statsverksproposition, bil. 12, s. 88—93, framgår, har lotsstyrelsen för budgetåret 1956/57 hemställt, att till säkerhetsanstalter för sjöfarten skulle uppföras anslag med sammanlagt 3 900 000 kronor, varav 3 300 000 kronor å driftbudgeten och 600 000 kronor å kapitalbudgeten. I propositionen har emellertid med hänsyn till angelägenheten av att begränsa investeringarna för ändamålet beräknats anslag med ett till sammanlagt 1 970 000 kronor reducerat belopp, varav 1 570 000 kronor å driftbudgeten och 400 000 kronor å kapitalbudgeten.

Beträffande angelägenheten av i lotsstyrelsens petitaskrivelse avsedda arbeten och anskaffningar torde få hänvisas till propositionen.

Ovan angivna byggnads- och anläggningsarbeten samt anskaffningar för en sammanlagd kostnad av (4 295 000 + 3 900 000 — 1 970 000) 6 225 000 kronor synes böra intagas i urvalsmaterialet för investeringsreserven. Vid ianspråktagande av samtliga dessa företag skulle (3 875 000 + 3 300 000 — 1 570 000) 5 605 000 kronor erfordras från anslag å driftbudgeten och (420 000 + 600 000 — 400 000) 620 000 kronor från anslag å kapitalbudgeten.

I urvalsmaterialet ingår bl. a. anskaffningar för en sammanlagd kostnad av ca 5 miljoner kronor och anläggningsarbeten för en sammanlagd kostnad av ca 600 000 kronor. Då det för nästa budgetår kan antagas, att industribeställningar behöver komma ifråga för motverkande av arbetslöshet endast i mindre utsträckning, synes anslag för finansiering av anskaffningar å allmän beredskapsstat för budgetåret böra uppföras med i förhållande till urvalsmaterialets omfattning starkt reducerade belopp.

Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår, att i investeringsreserven intages anläggningsarbeten och anskaffningar av beskaffenhet att böra finansieras från anslag å driftbudgeten för en sammanlagd kostnad av 2 miljoner kronor.

Under återopande av det anförda hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 2 000 000 kronor.

Nybyggnad av sjömättingsfartyg. Anslag till nybyggnad av sjömättingsfartyg såsom ersättning för fartyget *Kompass* har uppförts å allmänna beredskapsstaterna för budgetåren 1946/47 och 1950/51 med 180 000 kronor resp. 275 000 kronor.

Styrelsen för sjökartverket har i skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 17 november 1955 bl. a. anført, att styrelsen med hänsyn till att sjökartverket komme att upphöra med utgången av år 1955 funne sig förhindrad att närmare precisera investeringsobjekt för investeringsreserven. Styrelsen ville dock framhålla, att det för närvarande i investeringsreserven intagna fartygsbyggnadsföretaget borde kvarstå i investeringsreserven, ehuru med uppräknig av kostnaderna till 750 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår, att det angivna företaget avseende nybyggnad av sjömättningsfartyg för en kostnad av 750 000 kronor intages i investeringsreserven samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nybyggnad av sjömättningsfartyg* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 750 000 kronor.

Ombyggnad av sjömättningsfartyg. Styrelsen för sjökarteverket har i skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 17 november 1955 bl. a. anfört, att styrelsen med hänsyn till att sjökarteverket komme att upphöra med utgången av år 1955 funne sig förhindrad att närmare precisera investeringsobjekt för investeringsreserven. Styrelsen ville dock framhålla, att i sjökarteverkets senaste petitaskrivelse behandlade frågor om ombyggnad av sjömättningsfartyg vore av intresse. Erforderliga större upprustningsarbeten å verkets fartyg avsåge Svensksund, Petter Gedda och Kompass samt hade kostnadsberäknats till 470 000, 60 000 resp. 70 000 kronor, eller tillhoppa 600 000 kronor. Rörande angelägenheten av dessa ombyggnadsarbeten torde få hänvisas till styrelsens för sjökarteverket petitaskrivelse för budgetåret 1955/56.

Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår, att i investeringsreserven intages de angivna ombyggnadsarbetena för en sammanlagd kostnad av 600 000 kronor samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ombyggnad av sjömättningsfartyg* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 600 000 kronor.

Hamnar och farleder

Enligt av arbetsmarknadsstyrelsen i samband med inventeringarna av kommunala investeringsobjekt från vederbörande hamnförvaltningar eller från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen erhållna uppgifter förelåg vid slutet av år 1955 aktuella anläggnings- och byggnadsarbeten vid *handelshamnar och farleder* för en sammanlagd kostnad av ca 37 miljoner kronor. Större muddringsarbeten omfattas icke av uppgifterna. Av detta belopp beräknas ca 18 miljoner kronor falla på arbeten i större hamnar, till vilka statsbidrag icke beräknas utgå.

Genom beslut den 17 april 1953 har Kungl. Maj:t uppdragit åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att efter samråd med berörda länsstyrelser verkställa en översyn av den av 1944 års fiskehamnutredning framlagda planen för byggande av *fiskehamnar*. Översynen skulle avse hamnföretagens angelägenhetsgrad och utförande, varjämte i samband därmed skulle göras en uppskattning av kostnaderna i aktuella priser för genomförande av den reviderade planen. Från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har under hand till arbetsmarknadsstyrelsen överlämnats förteckning över byggnadsarbeten i fiskehamnar, vilka enligt preliminära resultat vid pågående översyn skulle kunna komma till utförande och till vilka statsbidrag skulle kunna utgå enligt gällande bestämmelser. Förteckningen omfattar arbeten för en total kostnad av ca 10,4 miljoner kronor. Översynen är ännu icke slutförd och skall fullföljas av sjöfartsstyrelsen.

Enär detaljplanering för utförande under budgetåret 1956/57 av i den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen överlämnade förteckningen angivna ar-

beten torde komma att genomföras endast i mycket begränsad omfattning, synes endast en förhållandevis obetydlig del av de angivna arbetena i fiskehamnar vara att räkna med som reell investeringsreserv under budgetåret.

Arbetsmarknadsstyrelsen hemställer med hänsyn till den begränsade tillgången på planlagda arbeten avseende byggande och underhåll av *mindre hamnar och farleder* för närvarande icke om uppförande av särskilt anslag till dylika arbeten.

Arbeten i sysselsättnings syfte under nästa budgetår å fiskehamnar och småbåtshamnar torde komma att givas formen av beredskapsarbeten. Statsbidrag till dylika arbeten torde böra utgå från anslaget Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.

Bidrag till handelshamnar och farleder. Såsom av det ovan anförda framgår har vid inventering av kommunala investeringsobjekt befunnits, att i urvalsmaterialet för investeringsreserven skulle kunna med en sammanlagd kostnad av 19 miljoner kronor intagas sådana byggnadsarbeten i handelshamnar och farleder, till vilka kan påräknas statsbidrag enligt för anslaget å riksstat till Bidrag till handelshamnar och farleder nu gällande bestämmelser. Med hänsyn till föreliggande planeringsmöjligheter synes endast en del av urvalsmaterialet, motsvarande arbeten för en total kostnad av ca 9 miljoner kronor, kunna utföras under budgetåret 1956/57. Behovet av statsbidrag till dessa arbeten har beräknats till 6 miljoner kronor.

Under återopande av det anförda föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att i investeringsreserven intages byggnads- och anläggningsarbeten i handelshamnar och farleder för en sammanlagd kostnad av *9 miljoner kronor* samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till handelshamnar och farleder* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 6 000 000 kronor.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap m. m.

Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har i skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 23 november 1955 lämnat vissa uppgifter för uppgörande av förslag till investeringsreserv.

På grundval av dessa uppgifter och efter vidare samråd med riksnämnden har arbetsmarknadsstyrelsen funnit, att arbeten för en sammanlagd kostnad av ca 6 miljoner kronor kan intagas i investeringsreserven. Behovet av statsbidrag till dessa anläggningsarbeten har av riksnämnden uppskattats till ca 2 miljoner kronor.

Arbetena är av den beskaffenhet att närmare uppgifter om desamma icke bör lämnas här.

Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår, att i investeringsreserven intages arbeten avseende vissa bergcisternanläggningar m. m. för en sammanlagd kostnad av *6 miljoner kronor*.

Under återopande av det anförda hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 2 000 000 kronor.

ELFTE HUVUDTITELN

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården

Medicinalstyrelsen med dithörande stater

Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara. I skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 18 november 1955 har medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd anfört, dels att anskaffningar avseende utrustning av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara för en sammanlagd kostnad av 7 497 000 kronor utöver i sjukvårdsberedskapsnämndens petita-skrivelse för budgetåret 1956/57 angivna anskaffningar kunde intagas i investeringsreserven, dels att även i petita-skrivelsen angivna anskaffningar, till vilka medel eventuellt icke komme att anvisas å riksstaten för nästa budgetår, vore av beskaffenhet att bära intagas i investeringsreserven.

I 1956 års statsverksproposition, bil. 13, s. 29—30, har rörande nu ifrågasvarande slag av anskaffningar anförts bl. a. följande.

Enligt hittills verkställd preliminär lokalplanläggning har medelsbehovet för att täcka den återstående materielbristen beträffande *utrustning för operations- och vårdavdelningar vid beredskapssjukhusen* uppskattats till 9 686 000 kronor. Ehuru det måste anses angeläget att denna brist fyllas under de närmaste åren, tillstyrkes för nästa budgetår anvisande av endast 2 228 000 kronor.

Av den beräknade totalkostnaden, 2 500 000 kronor, för anskaffning av *sanitetsteknisk utrustning till vissa för användning såsom beredskapssjukhus avsedda lokaler* har hittills anvisats tillhopa 1 250 000 kronor. Då det resterande medelsbehovet för ändamålet bör täckas under de båda närmaste budgetåren, bör för budgetåret 1956/57 anvisas ett belopp av 625 000 kronor.

Det återstående medelsbehovet för anskaffande av *utrustning för provisoriska förlossningshem* uppgår till 450 000 kronor. Då även detta behov bör täckas under de båda närmast följande budgetåren förordas, att för budgetåret 1956/57 anvisas ett belopp av 225 000 kronor.

Medelsbehovet för *utrustning för krigsblodgivningscentraler* har för en första etapp avseende 30 av planerade 60 blodgivningscentraler beräknats till 1 500 000 kronor, varav för budgetåret 1955/56 anvisats 750 000 kronor. Med hänsyn till angelägenheten av en tillfredsställande beredskap på detta område förordas, att återstående del av nämnda medelsbehov eller 750 000 kronor anvisas för nästa budgetår.

För att säkerställa tillgången till infusionslösningar av olika slag till vätskecentraler har fr. o. m. innevarande budgetår medel anvisats för att påbörja uppbyggnaden av en särskild krigsproduktionsorganisation. Det återstående medelsbehovet till *utrustning för vätskecentraler* har beräknats till 461 000 kronor, varav ett belopp av 200 000 kronor bör anvisas för budgetåret 1956/57.

Kostnaderna för utrustande av de i statsverkspropositionen angivna återstående 30 planerade *krigsblodgivningscentralerna* har av sjukvårdsberedskapsnämnden beräknats till 1 500 000 kronor.

I följande tabellariska sammanställning återgives för ovan angivna anskaffningar kostnaderna för det återstående behovet, av medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd för budgetåret 1956/57 äskade belopp, i 1956 års statsverksproposition beräknade belopp samt kostnaderna för till intagande i urvalsmaterialet för investeringsreserven lämpliga anskaffningar.

Anskaffningar	Kostnader för det totala återstående anskaffningsbehovet vid ingången av budgetåret 1956/57	Av sjukvårdsberedskapsnämnden i petitaskrivelse för budgetåret 1956/57 åskade belopp	I 1956 års statsverksproposition beräknade belopp	Kostnader för till intagande i urvalsmaterialet för investeringsreserven lämpliga anskaffningar
	tusental kronor			
1	2	3	4	5
Utrustning för operations- och vårdavdelningar vid beredskapssjukhus	9 686	4 800	2 228	7 458
Sanitetsteknisk utrustning för vissa för användning såsom beredskapssjukhus avsedda lokaler.....	1 250	625	625	625
Utrustning för provisoriska förlossningshem.....	450	225	225	225
Utrustning för krigsblodgivningscentraler	2 250	750	750	1 500
Utrustning för vätskecentraler	461	200	200	261
Summa	14 097	6 600	4 028	10 069

På grund av vad sålunda anförts synes anskaffningar för utrustning av beredskapssjukhus m. m. för en sammanlagd kostnad av ca 10 miljoner kronor kunna intagas i urvalsmaterialet för investeringsreserven. Då det för nästa budgetår kan antagas, att industribeställningar behöver komma ifråga för motverkande av arbetslöshet endast i mindre utsträckning synes anslag å allmän beredskapsstat för budgetåret böra uppföras med i förhållande till urvalsmaterialets omfattning starkt reducerat belopp. Detta belopp synes böra beräknas till 2 miljoner kronor.

Under återopande av det anförda föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att arbeten avseende utrustning av beredskapssjukhus för en kostnad av 2 miljoner kronor intagas i investeringsreserven samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 2 000 000 kronor.

Civildförsvaret

Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m. Civildförsvarsstyrelsen har i skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 6 december 1955 översänt uppgifter för upprättande av förslag till investeringsreserv och därvid angivit, att arbeten avseende nybyggnad av fullträffsäkra allmänna skyddsrum för en sammanlagd kostnad av 33 630 000 kronor, varav 26 130 000 kronor för ledningscentraler och 7 500 000 kronor för skyddsrum för civilbefolkningen, skulle kunna påbörjas inom sådan tid, att de kan intagas i urvalsmaterialet för investeringsreserven.

1953 års civildförsvarsutredning har i delbetänkande angående bl. a. skyddsrummens betydelse och riktlinjerna för deras fortsatta anordnande förordat, att befolkningskyddsrum liksom hittills anordnas av vederbörande kom-

mun med rätt till statsbidrag enligt gällande regler. På grund av utredningens förslag om utrymning och omflyttning skulle fullträffsäkra befolkningsskyddsrum i första hand tillgodose behov av skydd vid eller i omedelbar närhet av arbetsplatserna för dem, som kunde bedömas efter omflyttning alltjämt bli där sysselsatta i produktion och övrig samhällelig verksamhet. Den totala kostnaden för nybyggnad av befolkningsskyddsrum enligt detta program och modernisering av äldre fullträffsäkra skyddsrum har av utredningen beräknats till ca 180 miljoner kronor, varav 120 miljoner kronor skulle belöpa på statsverket. En planläggning av utbyggnaden av befolkningsskyddsrum enligt vad civilförvarsutredningen föreslagit, skulle, fortsätter utredningen, kräva ett nära samarbete mellan civilförsvaret och de övriga myndigheter som har att svara för det totala försvarets planläggning, främst riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap och jordbruksnämnden. Vid planläggningen skulle nämligen försörjningssynpunkten i väsentligt större grad än hittills komma att bli avgörande.

I 1956 års statsverksproposition, bil. 13, s. 497, har anförts, att medelsanvisningen å riksstat för nästa budgetår bör begränsas till i stort sett vad som erfordras för färdigställande av redan beslutade byggnadsföretag samt för en viss fortsatt utbyggnad, främst av fullträffsäkra ledningscentraler. Beträffande de av civilförvarsutredningen föreslagna riktlinjerna för det fortsatta utbyggandet av befolkningsskyddsrum har i propositionen, s. 498, anförts, att utredningens betänkande f. n. är under remissbehandling och att ställning till de framlagda förslagen därför icke nu kunnat tagas. Arbetsmarknadsstyrelsen finner sig på grund av vad sålunda anförts icke f. n. böra framlägga beräkning rörande finansiering av en investeringsreserv av befolkningsskyddsrum men utgår från att befolkningsskyddsrum skall kunna vid behov finansieras från anslag å allmän beredskapsstat enligt de principer som gäller för motsvarande anslag å riksstat.

Då föreliggande planeringsmöjligheter torde medgiva att endast en del av arbetena i urvalsmaterialet kommer till utförande föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att arbeten avseende allmänna skyddsrum för en kostnad av inalles 15 miljoner kronor, motsvarande ett behov av statsbidrag om 10 miljoner kronor, intages i investeringsreserven.

Under återopande av det anförda hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 10 000 000 kronor.

Brandväsendet

Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 3 september 1955 med anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 har civilförvarsstyrelsen anført, att den 30 juni 1955 inneliggande ansökningar om statsbidrag till anläggande av branddammar, till vilka bidragsmedel icke funnes disponibla, omfattade ett sammanlagt bidragsbelopp av ca 2 miljoner kronor, motsvarande ett totalt anläggningsvärde av ca 4 miljoner kronor, varjämte styrelsen hemställt, att 800 000 kronor skulle uppföras å riksstaten för budgetåret 1956/57.

Till bidrag till kommuner för anläggande av branddammar har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats 400 000 kronor. För nästa budgetår har i statsverkspropositionen, bil. 13, s. 515, för ändamålet beräknats ett med

hänsyn till rådande investeringsläge till 350 000 kronor begränsat belopp. Med sålunda anvisade och beräknade bidragsmedel om sammanlagt 750 000 kronor skulle behovet av statsbidrag till branddammar för en sammanlagd kostnad av ca 1,5 miljoner kronor vara tillgodosett. Frånsett efter den 30 juni 1955 inkomna ansökningar skulle alltså ansökningar om statsbidrag till kommuner för anläggande av branddammar för en sammanlagd kostnad av (4 miljoner — 1,5 miljoner) 2,5 miljoner kronor icke kunna bifallas på grund av brist på medel.

Arbetsmarknadsstyrelsen har från statens brandinspektion inhämtat, att kommuner efter den 30 juni 1955 anmält behov av statsbidrag till anläggande av ytterligare fredsbranddammar för en sammanlagd anläggningskostnad av ca 1,2 miljoner kronor, motsvarande ett bidragsbehov av ca 0,6 miljon kronor. Branddammar för en kostnad av ca (2,5 + 1,2) 3,7 miljoner kronor, motsvarande ett bidragsbehov av ca 1,85 miljoner kronor, skulle sålunda icke kunna komma till utförande under nästa budgetår med bidrag av å riksstaten för ändamålet anvisade eller beräknade anslag.

Då föreliggande planeringsmöjligheter torde medgiva att endast en del av arbetena i det ovan angivna urvalsmaterialet kommer till utförande föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att arbeten avseende fredsbranddammar för en kostnad av inalles 2 miljoner kronor, motsvarande ett behov av statsbidrag om 1 miljon kronor, intages i investeringsreserven.

Under återopande av det anförda hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 1 000 000 kronor.

Kapitalbudgeten

STATENS AFFÄRSVERKSFONDER

Televerket

I skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 2 december 1955 har telestyrelsen lämnat uppgifter för upprättande av förslag till investeringsreserv. Arbetsmarknadsstyrelsen har efter ytterligare samråd med televerket utrett, att i urvalsmaterialet för investeringsreserven kan intagas arbeten och anskaffningar för en sammanlagd kostnad av 62 900 000 kronor. Från telestyrelsen har om företagen i urvalsmaterialet inhämtats följande.

Telefonstationsbyggnader m. m. Nybyggnad av telefonstation i *Askersund* för en kostnad av 600 000 kronor samt tillbyggnad för tele- och postverken i *Trollhättan* för en kostnad av 400 000 kronor vore så planerade, att de kunde intagas i investeringsreserven.

Företagens angelägenhet har angivits i årets statsverksproposition, bil. 27, s. 28 och 30.

Förrådsbyggnader m. m. I investeringsreserven kunde intagas i följande sammanställning angivna byggnadsföretag.

Företag	Kostnader kronor
Lackeringsavdelning för televerkstaden i Vänersborg	700 000
Kontorsbyggnad för televerkstaden i Sundsvall	600 000
Tillbyggnad av förrådet i Älvsjö	1 000 000
Diverse huvud-, distributions- och ortsförråd samt garage	2 500 000

Summa 4 800 000

Byggnad för lackeringsavdelning vid verkstaden i Vänersborg. Lackeringsavdelningen vore för närvarande inrymd i en från verkstaden i övrigt avskild byggnad, som även innehölle personalmatsalar. Hela byggnaden vore i starkt behov av sanering. Önskemål härom hade även framförts från Vänersborgs stad. Lackeringsavdelningens nuvarande placering medförde stora olägenheter ur driftssynpunkt. En flytande arbetsgång försvärades och långa transporter bleve nödvändiga, vilket orsakade onödiga kostnader. En helt ny lackeringsavdelning i anslutning till verkstadsbyggnaden skulle möjliggöra en rationalisering av driften och därmed medföra en kostnadssänkning på lång sikt.

Kontorsbyggnad vid verkstaden i Sundsvall. Verkstadslokalerna vore beräknade för ca sexhundra arbetare. Kontorspersonalen, som uppginge till ca 50 personer, disponerade för närvarande en del av verkstadslokalerna som provisoriskt kontor. En ökning av den nuvarande arbetarstyrkan förutsatte en utrymning av kontorslokalerna eller en utbyggnad av verkstaden. Det förra alternativet ställde sig fördelaktigast ur flera synpunkter. Den fortgående snabba utvecklingen inom teleteknik och produktionsteknik komme att kräva en allt större administrativ apparat. En särskild kontorsbyggnad medförde betydligt större möjligheter till anpassning efter utvecklingens krav.

Förrådsbyggnad och garage i Älvsjö. Huvudförrådet i Älvsjö hade länge varit i behov av utökade lokaler. Tills vidare hade tagits i anspråk lokaler på skilda håll i televerkets eller i förhyrda fastigheter i Stockholm, varjämte provisoriska hus uppsatts på tomten i Älvsjö. En dylik splittrad materieluppläggning vore synnerligen tungarbetad och dyrbar och borde snarast avvecklas. En generalplan för förrådets utbyggnad hölle på att upprättas.

Distributionsförråd, ortsförråd och garage. För närvarande funnes i linjesektionerna förråd och garage, vilka i många fall vore förlagda på förhyrda tomter enligt kontrakt som av resp. hyresvärdar kunde uppsägas med kort uppsägningstid. Trots att nybyggnadsfrågorna för dessa förråd vore brännande, hade objekten hittills icke föreslagits på televerkets ordinarie stat med hänsyn till den investeringsbegränsning, som televerket måst iakttaga.

Telefon- och telegrafanläggningar. Tillgången till kablar vore för omfattningen av här ifrågavarande slag av anläggningar av största betydelse. Utan behov av färdiga kablar utöver kabelanskaffningen i det ordinarie arbetsprogrammet kunde för investeringsreserven beräknas förberedande anläggningsarbeten för *riks- och landskablar m. m.* samt anskaffningar avseende radiolänkar, pupinutrustning, telefon- och telegrafutrustning på överdragsstationer samt härfrekvensutrustning för kablar för en kostnad av inalles 17 000 000 kronor, anskaffningar avseende *telefon- och telegrafstationer* för en kostnad av inalles 25 000 000 kronor samt anskaffningar avseende *nya abonnentanläggningar, nätarbeten och blanka mellanortsledning*ar för en sammanlagd kostnad av 7 000 000 kronor.

Radioanläggningar för televerket. Telestyrelsen hade i sina petita för nästa budgetår äskat anslag till Rundradioanläggningar med 14 700 000 kronor. I statsverkspropositionen, bil. 27, s. 47—50, hade för ändamålet beräknats anslag av 10 100 000 kronor. Genom den i propositionen företagna reduktionen kunde ytterligare arbeten och anskaffningar avseende radioanläggningar för en kostnad av inalles 4 600 000 kronor intagas i investeringsreserven.

Oförutsedda arbeten. För oförutsedda arbeten borde ett belopp av 3 500 000 kronor upptagas.

I urvalsmaterialet ingår husbyggnadsarbeten för en sammanlagd kostnad av 5,8 miljoner kronor, anskaffningar för en sammanlagd kostnad av 40,8 miljoner kronor, anläggningsarbeten för en sammanlagd kostnad av 12,8 miljoner kronor samt icke specificerade arbeten för en sammanlagd kostnad av 3,5 miljoner kronor. Då det för nästa budgetår kan antagas, att husbyggnadsarbeten och industribeställningar behöver komma i fråga för motverkande av arbetslöshet endast i mindre utsträckning och då föreliggande planeringsmöjligheter i avseende å anläggningsarbeten torde medgiva att endast en del av urvalsmaterialet kommer till utförande, synes anslag för finansiering av företagen å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 böra uppföras med i förhållande till urvalsmaterialets omfattning reducerade belopp. En begränsning av anslag med bibehållen marginal för rörelsefrihet vid urval av arbetsobjekt i olika arbetsmarknadssituationer synes kunna uppnås, därest å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföres, förutom anslag till Telefonstationsbyggnader m. m., Förrådsbyggnader m. m. samt Radioanläggningar för televerket: Rundradioanläggningar, ett kollektivt konstruerat anslag till Telefon- och telegrafanläggningar, varjämte visst belopp synes under benämningen Televerkets dispositionsanslag böra få tagas i anspråk för oförutsedda arbeten lämpliga som sysselsättningsarbeten. Kollektivanslaget å beredskapsstaten Telefon- och telegrafanläggningar borde efter beslut av Kungl. Maj:t få tagas i anspråk för utförande helt eller delvis av vilket företag eller vilken grupp av företag som helst inom anslagsgruppen.

Med dylik dispositionsrätt synes det sammanlagda anslagsbeloppet för arbeten för televerket å allmän beredskapsstat för nästa budgetår kunna begränsas till 17 miljoner kronor.

Under återopande av det anförda föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att arbetsföretag för televerket för en kostnad av inalles 17 miljoner kronor intages i investeringsreserven samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

	Kronor
att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra följande anslag, nämligen	
<i>Telefonstationsbyggnader m. m.</i>	1 000 000
<i>Förrådsbyggnader m. m.</i>	2 000 000
<i>Telefon- och telegrafanläggningar</i>	10 000 000
<i>Radioanläggningar för televerket:</i>	
<i>Rundradioanläggningar</i>	2 000 000
<i>Televerkets dispositionsanslag</i>	2 000 000

Statens järnvägar

Järnvägsstyrelsen har med skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 23 december 1955 meddelat uppgifter för upprättande av förslag till investeringsreserv för statens järnvägar. Efter revidering och komplettering av dessa uppgifter har det befunnits, att urval för investeringsreserven kan göras bland arbeten och anskaffningar av beskaffenhet att böra bekostas av medel från anslag å kapitalbudgeten för en sammanlagd kostnad av ca 122 miljoner kronor. Härförutom synes linjeomläggningar, dräneringsarbeten, siktförbättringar vid vägkorsningar samt diverse andra underhållsarbeten för en kostnad av tillhoppa 22 300 000 kronor kunna tagas i beräkning såsom aktuell sysselsättningsreserv.

Av järnvägsstyrelsens ovannämnda skrivelse och i samband därmed från järnvägsstyrelsen inhämtade uppgifter framgår följande.

Byggnader och anläggningar

Bangårdar. Bangårdsarbeten enligt följande sammanställning kunde intagas i investeringsreserven.

Arbeten	Kostnader kronor
<i>Tomteboda—Hagalund</i> , ny tunnel	1 400 000
<i>Malmö</i> , utvidgning av rangerbangården	750 000
<i>Bor</i> , ombyggnad av bangården	300 000
<i>Mjölby</i> , ombyggnad av bangården	800 000
<i>Vetlanda</i> , ombyggnad av bangården	300 000
<i>Vänersborg</i> , ombyggnad av bangården	350 000
<i>Kristinehamn</i> , nya lastspår	650 000
<i>Kiruna</i> , dränering, anordnande av gångbanor och permanent beläggning av Bangårdsvägen	400 000
<i>Hallsberg</i> , spårförbindelse mellan personbangården och linjen mot Åsbro	800 000
Gångbroar och gångtunnlar	400 000
Förlängning av mötesspår, anordnande av tredje tågväg och nya mötesplatser	3 340 000
Mindre bangårdsombyggnader och diverse bangårdsanordningar	3 190 000
	<hr/>
	Summa 12 680 000

För anläggning av *ny tunnel mellan Tomteboda och Hagalund* har å den allmänna beredskapsstaten för budgetåret 1950/51 under anslaget Bangårdar beräknats 1 000 000 kronor. Rörande angelägenheten av detta företag torde få hänvisas även till vad järnvägsstyrelsen därom anfört i sin petitaskrivelse för budgetåret 1951/52.

Rörande angelägenheten av företaget avseende *utvidgning av rangerbangården i Malmö* får arbetsmarknadsstyrelsen hänvisa till vad järnvägsstyrelsen därom anfört i sina petitaskrivelser för budgetåren 1948/49—1950/51.

De nuvarande bangårdsanordningarna i *Bor, Mjölby, Vetlanda och Vänersborg* hade visat sig alltmer otillräckliga för den betydande trafiken å stationerna.

För vinnande av erforderlig kapacitet hos godsbangården i *Kristinehamn* måste nya lastspår anläggas. Bangårdsförhållandena i *Kiruna* vore ur såväl drifts- som rationaliseringssynpunkt otillfredsställande och krävde de angivna arbetenas utförande.

Med en spårförbindelse från *Hallsbergs* personbangård vid *Hallsbergs* rangerbangård till linjen mot Åsbro avsåges att förbättra de nu rådande olägenheterna för trafiken på linjen Krylbo—Mjölby med därav följande byte av tågriktning samt omväxling av lok på *Hallsbergs* station.

Bangårdarna vore på många stationer otillräckliga för nuvarande trafikförhållanden. Det vore därför ett angeläget behov att utbygga bangårdarna för att på ett bättre sätt än nu sker kunna utveckla trafiken. Underhållet av vanliga grusvägar och grusplaner krävde med nuvarande tunga vägtrafik så dryga årliga kostnader, att det vore ekonomiskt fördelaktigt att i större utsträckning förse lastkajer och frilastplaner med en mera hållbar beläggning. På grund härav erfordrades medel till *gångbroar och gångtunnlar, till förlängning av mötesspår, anordnande av tredje tågväg och nya mötesplatser* samt till *mindre bangårdsombyggnader och diverse bangårdsanordningar*.

Dubbelspårsbyggnader och linjeomläggningar. Arbeten avseende anläggning av dubbelspår för en kostnad av 20 miljoner kronor, fördelade å linjer enligt följande sammanställning kunde intagas i investeringsreserven.

Linjer	Kostnader kronor
Katrineholm—Pålsboda	4 000 000
Katrineholm—Åby	6 600 000
Vislanda—Ballingslöv	2 200 000
Alby—Ånge—Bräcke	3 800 000
Spånga—Bålsta	2 000 000
Almedal—Kungsbacka	1 400 000
	Summa 20 000 000

De angivna dubbelspårsarbetena å linjerna *Katrineholm—Pålsboda*, *Katrineholm—Åby* och *Vislanda—Ballingslöv* avsåge fortsättning av pågående ordinarie arbeten å linjen Stockholm—Göteborg resp. Katrineholm—Malmö.

Å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 har uppförts anslag till fortsatt anläggning av dubbelspår med 40 050 000 kronor. Med anslaget avsågs bl. a. dubbelspårsarbeten å linjen *Alby—Ånge—Bräcke*. Till arbeten å denna linje har medel anvisats även å den allmänna beredskapsstaten för budgetåret 1950/51. Arbetsmarknadsstyrelsen får även erinra om att chefen för kommunikationsdepartementet i 1947 års statsverksproposition, bil. 27, s. 74, efter därom i järnvägsstyrelsens petitaskrivelse för budgetåret 1948/49 gjord framställning ansett sig icke böra rikta erinran mot att järnvägsstyrelsen, därest förhållandena på arbetsmarknaden så skulle medgiva, igångsatte förberedande arbeten för åstadkommande av dubbelspår på ifrågasvarande sträcka. Dessa förberedelsearbeten borde, anförde departementschefen vidare, så bedrivs, att ett framtida ianspråktagande av detta arbetsobjekt för sysselsättande av friställd arbetskraft underlättades. Mot dessa förberedande arbeten har riksdagen intet haft att erinra (r.skr. 1947: 58).

Till dubbelspårsarbeten å linjerna *Spånga—Bålsta* och *Almedal—Kungsbacka* för kostnader av 1 200 000 resp. 2 000 000 kronor har medel beräknats vid anvisande av anslag till dubbelspårsbyggnader å allmän beredskapsstat för budgetåret 1946/47 och å allmän beredskapsstat för budgetåret 1950/51.

Industrispår. Förslag till fortsättning av spåret *Örnsköldsvik—Gullänget fram till Husum* samt till påbörjande av ett spår från *bandelen Boden—Karungi till Karlsborg* har av järnvägsstyrelsen behandlats i skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 januari 1956. Arbetsmarknadsstyrelsen kommer med anledning av remiss att avgiva särskilt utlåtande angående dessa företag. Därest 1956 års riksdag beslutar om utförande av företagen, synes arbeten å desamma kunna ingå i investeringsreserven till den kostnad, som järnvägsstyrelsen uppskattat kunna nedläggas under budgetåret, nämligen 2 miljoner kronor för vardera företaget.

Fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden. Arbeten för en kostnad av 1 000 000 kronor skulle kunna intagas i investeringsreserven.

Broar m. m. Brobyggnader av mindre storleksordning för en sammanlagd kostnad av 2 000 000 kronor kunde intagas i investeringsreserven.

Husbyggnader. I investeringsreserven skulle kunna intagas husbyggnadsarbeten enligt följande sammanställning.

Företag	Kostnader kronor
<i>Kramfors</i> , nytt stationshus	325 000
<i>Uddevalla</i> , nytt godsmagasin	400 000
<i>Finspång</i> , nytt godsmagasin	360 000
Ombyggnads- och moderniseringsarbeten å stationshus	860 000
Anordnande av personallokaler	160 000
Förbättring av statens järnvägars bostadsbestånd	420 000
Diverse mindre husbyggnadsarbeten	70 000
	Summa 2 595 000

Stationshuset i *Kramfors* vore numera i så dåligt skick, att det snarast borde ersättas med ny byggnad.

Nya godsmagasin erfordrades i *Uddevalla* och *Finspång*, där nuvarande magasinutrymmen icke vore tillräckliga för att godsexpediering skulle kunna ombesörjas på ett tillfredsställande sätt.

Nuvarande *stationshus* vore på vissa platser i sådant skick, att stort behov av ombyggnad eller modernisering förefunnes.

Ett angeläget behov av nya och förbättrade *personallokaler* samt av modernisering av *bostadshus m. m.* föreläge på ett flertal platser.

Vägskyddsanläggningar. Arbeten för en kostnad av 1 000 000 kronor kunde intagas i investeringsreserven.

Till följd av den omfattande och alltjämt i tillväxt varande landsvägstrafiken hade behov gjort sig gällande av diverse rationaliserings- och utbyggnadsarbeten. Balansen av beslutade men ej utförda anläggningar hade stigit under innevarande budgetår.

Telefonanläggningar m. m. Följande arbeten kunde intagas i investeringsreserven.

Arbeten	Kostnader kronor
Telefonkabel Skara—Mariestad	1 300 000
Linjeselektering Falköping—Nässjö	290 000
Automatiska telefonväxlar	430 000
	Summa 2 020 000

I samband med tillkomsten av 130 kV kraftledningar beräknades höga induktionsspänningar och svåra ljudstörningar uppkomma i statens järnvägars och televerkets blankledningar på sträckan *Skara—Mariestad*. Med hänsyn därtill vore det nödvändigt att ersätta blankledningarna med en jordkabel. Denna beräknades kosta cirka 2 300 000 kronor, vilken kostnad skulle bäras gemensamt av statens järnvägar och televerket. Enligt en i samråd mellan järnvägsstyrelsen och telestyrelsen uppgjord kostnadsfördelning hade statens järnvägars andel beräknats till 1 300 000 kronor.

Nya fjärrskriftförbindelser planerades för att avlasta telefonförbindelserna på hårt ansträngda sträckor. Arbetet med *selektering av linjetelefonförbindelser* borde fortsätta enligt uppgjort program, varigenom trafikpersonalens arbete skulle underlättas samtidigt som telefonnätet bleve bättre utnyttjat. *Automatiska telefonväxlar* vore erforderliga i ytterligare omfattning.

Anläggningar för elektrisk tågdrift. I investeringsreserven kunde intagas arbeten enligt följande sammanställning.

Arbeten	Kostnader kronor
Anordnande av förbi- och återledningskablar	265 000
Förstärkning av hjälpkraftledningar	760 000
Fjärrstyrning av omformarstationer	1 400 000
Fjärrstyrning av fränskiljare	4 000 000
	Summa 6 425 000

Anordnande av förbi- och återledningskablar samt *förstärkning av hjälpkraftledning* erfordrades för att höja ledningssystemets belastningsförmåga.

Sedan provdrift med *fjärrstyrning av omformarstationer* nu utfallit med synnerligen gynnsamt ekonomiskt och tekniskt resultat borde ytterligare några stationer inrättas för sådan drift. *Fjärrstyrning av fränskiljare* vore anordningar för att underlätta felsökning vid driftstörningar.

Lokstations- och driftverkstadsanläggningar. Fortsatta arbeten avseende i årets petitaskrivelse angivna lokmotorstall i Malmö för en kostnad av 300 000 kronor kunde intagas i investeringsreserven.

Anläggningar vid förrådsavdelningen. Järn- och gjutgodsförråden i Örebro vore otillräckliga och otidsenliga. Om- och nybyggnadsarbeten vid dessa förråd för en kostnad av 1 500 000 kronor kunde intagas i investeringsreserven.

Rullande materiel

För anskaffningar i investeringsreserven hade järnvägsstyrelsen upptagit ett sammanlagt belopp av 61 miljoner kronor, fördelat å de delanslag, som i regel erfordrades till förskottslikvider vid utläggande av beställningar å rullande materiel. Därest situationen inom verkstadsindustrien skulle bli sådan, att arbetstillfällen omedelbart måste framskapas, kunde det givetvis tänkas, att tillverkningen av något eller några av objekten fortskred så snabbt, att slutleverans med åtföljande slutlikvid bleve aktuell redan under budgetåret 1956/57. I sådant fall ökades givetvis medelsbehovet.

Anskaffning av lok och lokomotorer. Upptaget belopp, 9 400 000 kronor, avsåge lok och lokomotorer, som beräknades bli erforderliga under de närmaste budgetåren.

Anskaffning av motorvagnar och rälsbussar. Upptaget belopp, 15 000 000 kronor, avsåge ett antal förortstågsätt, som kunde bli behövliga för lokaltrafik.

Anskaffning av person-, resgods- och postvagnar. Upptaget belopp, 5 600 000 kronor, avsåge personvagnar, som diskuterats i samband med årets petitäförslag men av besparingsskäl ej medtagits däri. Därest arbetsbrist skulle uppstå för vagnverkstäderna, vore det givetvis lämpligt att dessa redan nu angeläget behövliga vagnar finge beställas för leverans snarast möjligt.

Anskaffning av godsvagnar. I fråga om behovet av godsvagnar hade järnvägsstyrelsen i senaste petitaskrivelse anført, att den rådande godsvagnsbristen medförde allvarliga olägenheter för järnvägens kunder. Om under budgetåret 1956/57 ett sådant krisläge skulle uppstå inom näringslivet, att arbeten i investeringsreserven måste tagas i anspråk för att motverka arbetslöshet, kunde givetvis förutses, att efterfrågan på godsvagnar komme att minska. Även i en sådan situation kvarstode emellertid det faktum, att

en avsevärd eftersläpning föreläge i fråga om den kontinuerliga förnyelsen av godsvagnsparken. Av totala antalet normalspåriga godsvagnar den 1 januari 1955, 42 717 vagnar, vore ej mindre än 14 791 vagnar eller 35 procent tillverkade före år 1915 och borde alltså ha nått gränsen för utrangering. Även om den direkta efterfrågan på vagnar skulle sjunka, föreläge därför ett uppenbart behov att anskaffa nya godsvagnar. Anskaffning av godsvagnar för en kostnad av 27 000 000 kronor skulle innebära en välbehövlig förnyelse av vagnparken.

Ombyggnad av rullande materiel. Ett belopp av 4 000 000 kronor behövdes för utförande av behövliga ombyggnadsarbeten.

Biltrafik

Garage- och verkstadsbyggnader. Garage- och verkstadsanläggningar för en sammanlagd kostnad av 1 000 000 kronor, som erfordrades vid bildriften, beräknades icke kunna utföras med anlåtande av ordinarie investeringsmedel under nästa budgetår och kunde intagas i investeringsreserven.

Försvarsberedskap vid statens järnvägar

Under förestående rubrik hade upptagits arbeten för en sammanlagd kostnad av 4 000 000 kronor. Närmare redogörelse för dessa arbeten kan av sekretesskäl icke lämnas här, utan torde därutinnan få hänvisas till järnvägsstyrelsen.

Inventarier m. m.

Anskaffningar av skåpbilar, motortrallor och en del andra behövliga inventarier för en sammanlagd kostnad av 1 500 000 kronor kunde intagas i investeringsreserven.

Oförutsedda arbeten

Då det ansetts lämpligt att ha tillgång till medel för utförande av oförutsedda arbeten, hade ett belopp av 1 000 000 kronor upptagits för ändamålet.

På grund av vad sålunda anförts har arbetsmarknadsstyrelsen efter samråd med järnvägsstyrelsen funnit, att i urvalsmaterialet för investeringsreserven för statens järnvägar kan intagas ovan angivna byggnads- och anläggningsarbeten samt anskaffningar för en sammanlagd kostnad av 122 020 000 kronor. Företagen är till slag och kostnader fördelade på sätt av följande sammanställning framgår.

Slag av företag	Kostnader kronor
Byggnader och anläggningar	53 520 000
Rullande materiel	61 000 000
Garage- och verkstadsbyggnader	1 000 000
Försvarsberedskap vid statens järnvägar	4 000 000
Inventarier m. m.	1 500 000
Oförutsedda arbeten	1 000 000

I urvalsmaterialet ingår husbyggnadsarbeten för en sammanlagd kostnad av ca 4,4 miljoner kronor, anskaffningar för en sammanlagd kostnad av ca 69,6 miljoner kronor och anläggningsarbeten för en sammanlagd kostnad av ca 48 miljoner kronor. Då det för nästa budgetår kan antagas, att husbyggnadsarbeten och industribeställningar behöver komma i fråga för motverkande av arbetslöshet endast i mindre utsträckning och då förelig-

gande planeringsmöjligheter i avseende å anläggningsarbeten torde medgiva att endast en del av urvalsmaterialet kommer till utförande, synes vissa anslag för företagen böra uppföras å allmän beredskapsstat för budgetåret med i förhållande till urvalsmaterialets omfattning starkt reducerade belopp.

En begränsning av anslag med bibehållen marginal för rörelsefrihet vid urval av arbetsobjekt för olika arbetsmarknadssituationer synes kunna vinnas, därest å allmän beredskapsstat för nästa budgetår uppföres kollektivt konstruerade anslag till Byggnader och anläggningar samt till Rullande materiel. Därförutom skulle uppföras anslag till Biltrafik: Garage- och verkstadsbyggnader, Försvarsberedskap vid statens järnvägar samt Inventarier m. m., varjämte visst belopp synes under benämningen Statens järnvägars dispositionsanslag böra få lagas i anspråk för oförutsedda arbeten lämpliga som sysselsättningsarbeten. De angivna kollektivanslagen å beredskapsstaten borde efter beslut av Kungl. Maj:t få tagas i anspråk för utförande helt eller delvis av vilket företag som helst inom vederbörande anslagsgrupp. Arbetsmarknadsstyrelsen har vid sitt bedömande av investeringsreservens lämpliga omfattning utgått även därifrån, att de anslag som uppföres å allmän beredskapsstat skall, därest så befinnes lämpligt, i stället för till utförande av arbeten i investeringsreserven få under för beredskapsstaten gällande förutsättningar disponeras för forcering av de arbeten, som ingår i det ordinarie arbetsprogrammet men som icke kan komma till utförande inom ramen för motsvarande anslag å riksstaten.

Med dylik dispositionsrätt synes det sammanlagda anslagsbeloppet för arbeten för statens järnvägar å allmän beredskapsstat för nästa budgetår kunna begränsas till 34 miljoner kronor.

Under återopande av det anförda föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att arbetsföretag för statens järnvägar för en sammanlagd kostnad av 34 miljoner kronor intages i investeringsreserven samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra följande anslag, nämligen

	Kronor
<i>Byggnader och anläggningar</i>	15 000 000
<i>Rullande materiel</i>	15 000 000
<i>Biltrafik: Garage- och verkstadsbyggnader</i>	1 000 000
<i>Försvarsberedskap vid statens järnvägar</i>	1 000 000
<i>Inventarier m. m.</i>	1 000 000
<i>Statens järnvägars dispositionsanslag</i>	1 000 000

Statens vattenfallsverk

I skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 9 december 1955 har vattenfallsstyrelsen överlämnat uppgifter för förslag till investeringsreserv för sitt verksamhetsområde. Vattenfallsstyrelsen har därvid bland annat framhållit följande.

I fråga om utbyggande av vattenkraft hade på senare tid den ändringen successivt inträtt, att rörelsefriheten blivit allt mindre och begränsningen av olika resurser allt större. Detta hade till följd att styrelsen i anslutning till de allmänna principerna för anordnande av en investeringsreserv ansåge, att i reserven för närvarande intagna småarbeten i mellansverige icke vidare borde medtagas. Vad som invercade för dessa vore svårigheterna att få tillräcklig teknisk personal för projektering och konstruktion. Beho-

vet av personal härför vore nämligen i förhållande till vad som vunnes i reella kraftresurser mycket större än för de stora anläggningarna. I den mån en begränsning av tillgången därutinnan bestämde den totala utbyggnadsverksamheten förlorade man åtskilligt på att medtaga småarbeten.

Vad sedan beträffade större vattenkraftutbyggnader förutsåges omfattande sådana även för budgetåret 1957/58 och senare. Att överflytta dylika arbeten till budgetåret 1956/57 i mera avsevärd omfattning vore numera icke riktigt, vare sig det gällde en ökning av sådana pågående arbeten som icke kunde bli klara förrän efter budgetåret 1956/57 eller en igångsättning av helt nya arbeten. Redan pågående utbyggnader skedde över lag i forcerat tempo, så att föga utrymme funnes för ytterligare sysselsättning av arbetskraft. Begränsningen ifråga om projekterings- och konstruktionspersonal samt arbetsledning och arbetsmaskiner påverkade bland annat möjligheten att tidigare lägga maskinbeställningar. En väsentlig omständighet vore vidare de svårigheter att i tid få tillstånd av vattendomstol till byggnad i vatten, som för närvarande föreläge redan beträffande arbetena på det ordinarie programmet. Att ordna tillståndsfrågan för nya arbeten, så att dessa kunde påverka arbetsmarknadsläget under budgetåret 1956/57 framstode som ogörligt, och mot ett påbörjande med arbeten på land före erhållande av domstollstånd, vartill vattenfallsstyrelsen ibland varit nödsakad på grund av kraftförsörjningens oavvisliga krav, restes numera stora invändningar.

Därest nedskärningar komme att göras relativt av vattenfallsstyrelsen för budgetåret 1956/57 begärda anslag borde mot resp. reduktionsbelopp svarande arbeten i stället kunna intagas i investeringsreserven. Men därutinnan måste beaktas i vad mån nedskärningarna motsvarade numera förutsedda kostnadsminskningar eller kapitaltillskott utifrån, dvs. från sådana som avses ha ersättningskraft från resp. kraftstationer.

Vattenfallsstyrelsen ansåge alltså, att specificerade anslag för kraftstationsutbyggnader icke borde uppföras å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57. Om möjligheterna till smärre forceringar samt en eller annan förtidsbeställning av kraftstationsmaskineri skulle beaktas, ordnades detta bäst medelst ett tillskott till dispositionsanslaget att användas enligt Kungl. Maj:ts beslut enligt förslag av vattenfallsstyrelsen vid det tillfälle, då investeringsreserven skulle tagas i anspråk.

För utbyggnaden av distributionssystemet låge förhållandena något anorlunda till. Dels förefunnes beträffande dessa arbeten något större elasticitet ifråga om projektering och konstruktion, dels förutsåge vattenfallsstyrelsen, att icke oväsentliga nedskärningar relativt det avsedda och till grund för anslagsäskandena liggande programmet måste göras. Därest styrelsens beräkningar i detta hänseende visade sig riktiga, kunde arbeten för en kostnad av 15 000 000 kronor intagas i investeringsreserven.

Som investeringsreserv för budgetåret 1956/57 för det fall, att proposition om allmän beredskapsstat framlades för 1956 års riksdag, föresloge vattenfallsstyrelsen sålunda arbeten avseende

- 1) distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk för en sammanlagd kostnad av 15 000 000 kronor samt
- 2) forcering av kraftstationsbyggnader att finansieras av medel från statens vattenfallsverks dispositionsanslag för en sammanlagd kostnad av 3 000 000 kronor.

För den första kategorien arbeten kunde liksom tidigare icke nu specifikation och detaljmotiveringar lämnas. Den andra kategorien avsåge kompletteringsarbeten vid i drift varande kraftstationer, forceringar i mindre

omfattning av pågående kraftstationsarbeten, förtidsbeställningar av kraftstationsmaskineri samt förrådsbyggnader.

Det av vattenfallsstyrelsen angivna urvalsmaterialet har uppskattats inbefatta husbyggnadsarbeten för en kostnad av ca 1 miljon kronor, anläggningsarbeten för en kostnad av ca 6 miljoner kronor samt anskaffningar för en kostnad av ca 11 miljoner kronor. Då industribeställningar för motverkande av arbetslöshet under nästa budgetår icke torde behöva utläggas i en omfattning motsvarande hela urvalsmaterialet, synes anslag för anskaffningarna å allmän beredskapsstat för nästa budgetår kunna uppföras med ett i förhållande till urvalsmaterialets omfattning reducerat belopp.

På grund av vad sålunda anförts föreslår arbetsmarknadsstyrelsen efter samråd med vattenfallsstyrelsen, att i investeringsreserven intages av vattenfallsstyrelsen angivna slag av arbeten och anskaffningar för en sammanlagd kostnad av 13 000 000 kronor.

Under återopande av det ovan anförda hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra följande anslag, nämligen

	Kronor
<i>Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk</i>	10 000 000
<i>Statens vattenfallsverks dispositionsanslag</i>	3 000 000

Domänverket

Med skrivelse den 13 december 1955 till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet har domänstyrelsen lämnat redogörelse för omfattningen av planlagda arbeten inom styrelsens verksamhetsområde. Vid tiden för redogörelsens avlämnande hade arbeten planlagts i den omfattning, som framgår av följande sammanställning.

Arbeten	Kostnader för planlagda arbeten utöver normalinvesteringen kronor
Skogsdikning och bäckrensning	6 600 000
Dikesrensning	1 000 000
Kulturåtgärder och röjning	6 600 000
Skogsbilvägar och cykelstigar	15 900 000
Husbyggnader	23 800 000
	Summa 53 900 000

I skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 13 december 1955 har domänstyrelsen lämnat uppgifter för upprättande av förslag till investeringsreserv av arbeten inom domänverkets verksamhetsområde. Enligt dessa och sedermera underhand lämnade uppgifter skulle till följd av den begränsade tillgången på ledningspersonal för arbeten i investeringsreserven i denna kunna intagas arbeten endast i en i förhållande till volymen planerade arbeten utöver normalinvesteringar väsentligt reducerad omfattning. Domänstyrelsen har om de olika slagen av arbeten anfört följande.

Skogsdikning och bäckrensning. Styrelsen hade till intagande i investeringsreserven ansett sig endast böra upptaga lika stort belopp som normalinvesteringen eller 1 miljon kronor. För att bereda sysselsättning och omväxling i skogsarbetet hade styrelsen därvid räknat med handgrävning.

Dikesrensning. Normalinvesteringen uppginge till 1 miljon kronor. Då dessa arbeten ej erfordrade någon planläggning, föreläge arbetsobjekt i en omfattning motsvarande 3 å 4 gånger större belopp än normalinvesteringen. Styrelsen hade dock ej upptagit arbeten för investeringsreserven till större kostnader än normalinvesteringen.

Kulturåtgärder och röjning. Normalinvesteringen uppginge till 20,1 miljoner kronor, vilket utgjorde en ökning gentemot föregående år av 2,4 miljoner kronor. Någon ytterligare ökning ansåge sig styrelsen för närvarande ej kunna räkna med. Arbetena vore av sådan art, att de ej kunde forceras, då bl. a. plantmaterialet allttjämt vore otillräckligt och bränningen vore beroende av väderleken. För investeringsreserven hade styrelsen därför icke ansett sig kunna upptaga högre belopp än 6,6 miljoner kronor.

Skogsbilvägar och cykelstigar. Normalinvesteringen uppginge till 13,2 miljoner kronor, för vilken planläggning redan utförts. Därutöver finnes planlagda och godkända vägarbeten till en kostnad av omkring 7,1 miljoner kronor samt planlagda men ej prövade förslag till en kostnad av omkring 8,8 miljoner kronor. Av dessa hade omkring en tredjedel bedömts kunna igångsättas med ett halvt års varsel, medan återstoden erfordrade längre förberedelsestid. En mindre del komme sannolikt av olika anledningar att bortfalla. Investeringsreserven hade upptagits till lika stort belopp som normalinvesteringen.

Husbyggnader. Planläggning för en normalinvestering, som beräknats till 23,8 miljoner kronor, vore redan verkställd. För investeringsreserven hade styrelsen upptagit 23,8 miljoner kronor. Entreprenadhandlingar föreläge färdiga, varför varseltiden endast omfattade tiden för anbuds infordrande och dessas provande.

Av de angivna arbetena vore endast husbyggnadsarbeten att räkna med som sysselsättningsreserv under vinterperioden. En betydande del av arbeten avseende skogsbilvägar, cykelstigar och husbyggnader förutsattes komma till utförande på entreprenad. Skulle arbeten i investeringsreserven till större del än nu utföras i domänverkets regi, erfordrades, att behövt antal arbetsledare, vägingenjörer, vägmästare, byggmästare och byggnadsförmän kunde erhållas. Styrelsen förutsatte vidare, att erforderligare medel ställdes till domänverkets förfogande, enär medel ur statens domäners fond icke kunde tagas i anspråk under nästa budgetår för finansiering av arbeten i investeringsreserven.

Efter sålunda föregånget samråd med domänstyrelsen har arbetsmarknadsstyrelsen funnit, att i urvalsmaterialet för investeringsreserven kan intagas av domänstyrelsen angivna arbeten i den omfattning som framgår av följande sammanställning.

Arbeten	Kostnader kronor
Skogsdikning och bäckrensning	1 000 000
Dikesrensning	1 000 000
Kulturåtgärder och röjning	6 600 000
Skogsbilvägar och cykelstigar	7 100 000
Husbyggnader	23 800 000
	<hr/>
	Summa 39 500 000

Då det för nästa budgetår kan antagas, att husbyggnadsarbeten behöver komma i fråga för motverkande av arbetslöshet endast i mindre omfattning och då bl. a. tillgången på ledningspersonal för i urvalsmaterialet ingående arbeten torde medgiva, att endast en del av urvalsmaterialet kommer till utförande, föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att i investeringsreserven intages arbeten för domänverket för en sammanlagd kostnad av 10 000 000 kronor.

Under återopande av vad ovan anförts får arbetsmarknadsstyrelsen hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till statens domäners fond* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 10 000 000 kronor.

STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETS FOND

Finansdepartementet

Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m. I skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 18 november 1955 har generaltullstyrelsen anført, att i investeringsreserven kunde intagas *dels* vissa nybyggnadsarbeten, andra och tredje etappens ombyggnadsarbeten å tullhuset i Dalarö samt planerings- och inhägnadsarbeten för en kostnad av, inklusive oförutsedda kostnader för tomtmark och planering m. m., tillhoppa 580 000 kronor, *dels ock*, för det fall att generaltullstyrelsens framställning i petitaskrivelse rörande anvisande av medel för budgetåret 1956/57 till vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m. icke skulle i dess helhet bifallas, en mot reduceringen svarande del av de i skrivelsen avsedda arbetena.

Såsom av 1956 års statsverksproposition, bil. 28, s. 1—5. framgår, har generaltullstyrelsen för budgetåret 1956/57 hemställt om anvisande av 700 000 kronor under motsvarande anslag å riksstat. I propositionen har emellertid med hänsyn till den återhållsamhet i fråga om medelsanvisning över kapitalbudgeten, som det allmänna ekonomiska läget nödvändiggör, för ändamålet beräknats anslag med allenast 450 000 kronor.

I investeringsreserven synes böra intagas *dels* sådana i generaltullstyrelsens ovannämnda skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen angivna arbeten för vilka åtgärder för markförvärv icke erfordras, nämligen nybyggnad av bostadshus vid tullstationen i *Malmagen* för en kostnad av 75 000 kronor, *planerings- och inhägnadsarbeten* för en sammanlagd kostnad av 100 000 kronor samt andra och tredje etapperna av ombyggnadsarbeten å tullhuset i *Dalarö* för en sammanlagd kostnad av 215 000 kronor, *dels i generaltullstyrelsens petitaskrivelse angivna arbeten*, som icke kan komma till utförande med anlitande av det i statsverkspropositionen beräknade anslagsbeloppet.

Rörande angelägenheten av i generaltullstyrelsens skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen angivna arbeten har generaltullstyrelsen anført följande.

Vid tullstationen i *Malmagen* föreläge behov av ett bostadshus innehållande en trerumslägenhet. Även om viss personalminskning kunde ske på grund av genomförda eller väntade lättnader för den nordiska resandetrifiken, torde minst tre tjänstemän komma att tjänstgöra vid tullstationen. Med hänsyn till åldersfördelningen inom personalen i distriktet måste förutsättas att samtliga tre komme att vara gifta. Tullverkets därvarande fastighet innehölle endast två familjebostäder. Möjlighet att hyra bostad på orten funnes ej.

Flertalet av generaltullstyrelsen under senare år bebyggda tomter hade endast grovplanerats och försetts med nödvändiga vägar m. m. För fullständigt iordningställande av tomterna genom *planerings- och inhägnadsarbeten* erfordrades ett till omkring 100 000 kronor uppskattat belopp.

Beträffande angelägenheten av ombyggnadsarbetena å tullhuset i Dalarö samt övriga i *generaltullstyrelsens petitaskrivelse angivna arbeten* torde få hänvisas till vad därom anförts i statsverkspropositionen, bil. 28, s. 3 och 4.

Arbetsmarknadsstyrelsen föreslår, att i investeringsreserven intages byggnads- och anläggningsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning för en sammanlagd kostnad av (75 000 + 100 000 + 215 000 + 700 000 — 450 000) *640 000 kronor*.

Under återopande av det anförda hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m.* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 640 000 kronor.

Jordbruksdepartementet

Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök. Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök har i petitaskrivelse den 23 augusti 1955 hemställt, att för nästa budgetår skulle anvisas medel till kostnaderna för i följande sammanställning angivna byggnadsarbeten vid högskolan och lantbruksförsöken.

Företag	Kostnader kronor
1. Institutionsbyggnad för statens jordbruksförsök	1 060 000
2. Institutionsbyggnad för institutionen för växtsjukdomslära ..	1 550 000
3. Kärlförsöksgård för institutionen för allmän jordbrukslära ..	450 000
4. Ombyggnad av administrationsbyggnaden	215 000
5. Tillbyggnad av fjäderfäanläggningen vid Bäcklösa	93 000
6. Tre tjänstebostäder	176 000
7. Vattenledning vid Ultuna	325 000
8. Inredning av ungdjursladugården	215 000
9. Höns hus för institutionen för husdjursgenetik	350 000
10. Ombyggnad av försöksladan	15 500
11. Inredning av rum i restaurangbyggnaden	26 000
12. Stängsel omkring kärlförsöksgård och växthus vid statens jordbruksförsök	15 000
	<hr/>
	Summa 4 490 500

Departementschefen har i statsverkspropositionen, bil. 30, s. 12, anført, att han i fråga om uppförande av institutionsbyggnader för statens jordbruksförsök och för institutionen för växtsjukdomslära icke är beredd att nu fatta ståndpunkt.

Vid prövningen av högskolestyrelsens förslag i övrigt har departementschefen med hänsyn till nödvändigheten av att den statliga investeringsverksamheten i största möjliga utsträckning inskränkes funnit sig böra tillstyrka endast en — i förhållande till de framlagda förslagen — mycket begränsad medelsanvisning. Vid valet mellan de olika byggnadsföretagen har departementschefen stannat för att föreslå, att 325 000 kronor anvisas till fullföljandet av utbyggnaden av vattenledningen vid högskolan.

Efter samråd med byggnadsstyrelsen föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att i ovanstående sammanställning vid nr 3—6 och 8—12 angivna företag intages i investeringsreserven med en sammanlagd avrundad kostnad av 1 550 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 1 550 000 kronor.

Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut. Styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut har i petita-skrivelse den 23 augusti 1955 hemställt, att ett anslag av 1 560 000 kronor skulle anvisas till de byggnadsarbeten, som anges i följande sammanställning.

Företag	Kostnader kronor
<i>Institut i allmänhet</i>	
1. Vattentäkt	50 000
2. Vaktmästarbostad	55 000
<i>Lantbruksavdelningen</i>	
3. Ombyggnad av lantbruksskolan	205 000
<i>Mejeriavdelningen</i>	
4. Om- och tillbyggnad av Alnarps mejeri	390 000
5. Vaktmästarbostad	55 000
<i>Trädgårdsavdelningen</i>	
6. Omändring av lärarbostad	30 000
<i>Statens trädgårdsförsök</i>	
7. Om- och tillbyggnad av Alnarps skola	515 000
8. Tillbyggnad av redskapsbod jämte inredning av lunchrum ..	85 000
9. Kallväxthus	15 000
10. Assistentbostad vid Öjebyn	80 000
11. Assistentbostad vid Stenstugu	80 000
<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black;"/>	
Summa 1 560 000	

Departementschefen har i statsverkspropositionen, bil. 30, s. 15, bl. a. anført, att ett stort behov av ny- och ombyggnadsarbeten vid institutet föreligger. I nuvarande ekonomiska läge kan dock icke förordas en medelsanvisning för ändamålet av tillnärmelsevis den omfattning, som institutstyrelsen begärt. Medel för nästa budgetår bör sålunda icke anvisas för andra byggnadsarbeten än den föreslagna ändringen av tjänstebostaden för en ämneslärare vid trädgårdsavdelningen för en kostnad av 30 000 kronor. Med övriga byggnadsarbeten borde av nyssnämnda skäl anstå. Innan medel anvisas till den föreslagna om- och tillbyggnaden av Alnarps skola bör dessutom en fullständig utredning göras.

Efter samråd med byggnadsstyrelsen föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att i ovanstående sammanställning vid nr 1—5 och 8—11 angivna företag intages i investeringsreserven en sammanlagd avrundad kostnad av 1 000 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 1 000 000 kronor.

Handelsdepartementet

Säkerhetsanstalter för sjöfarten. I överensstämmelse med vad arbetsmarknadsstyrelsen ovan anfört vid hemställan om förslag till motsvarande anslag å driftbudgeten hemställer styrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 620 000 kronor.

Inrikesdepartementet

Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. Åskande om anslag för nästa budgetår till byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus hade vid tiden för avlämnandet av årets statsverksproposition ännu icke inkommit. Med hänsyn härtill har i propositionen, bil. 32, s. 5, i avbidan på särskild proposition i ämnet till *Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.* för budgetåret 1956/57 beräknats ett anslag av 33 500 000 kronor.

Statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande har i skrivelse den 16 januari 1956 angående anslag för budgetåret 1956/57 till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. äskat anslag med 35 723 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen har från statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande under hand inhämtat, att sådana i kommitténs petitatskrivelse angivna arbeten, som icke kan komma till utförande med i statsverkspropositionen beräknade medel, skulle kunna intagas i investeringsreserven.

Under återopande av det anförda föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att byggnadsarbeten, som omfattas av det ovannämnda av statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande framlagda medelsäskandet och som befinnes böra komma till utförande men som icke kan komma till utförande med anlitande av anslag, som för ändamålet uppföres å riksstaten för budgetåret 1956/57, intagas i investeringsreserven.

Arbetsmarknadsstyrelsen hemställer, under hänvisning till det för riksstatsförslaget för ändamålet preliminärt beräknade beloppet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 2 220 000 kronor.

Vissa skyddsrumsanläggningar. I skrivelser till Kungl. Maj:t den 25 augusti och den 27 oktober 1955 har civilförsvarsstyrelsen bland annat hemställt, att för nästa budgetår skulle anvisas 4 995 000 kronor för vissa särskilda skyddsrumsanläggningar och 1 440 000 kronor för utbyggnad av vissa skyddsrumsanläggningar för telestyrelsen m. fl. statliga myndigheter.

I 1956 års statsverksproposition, bil. 32, s. 10 och 11, har emellertid för resp. ändamål beräknats reducerade anslag med 2 190 000 kronor och 505 000 kronor.

Med hänsyn till de ifrågavarande arbetenas natur bör en närmare redogörelse för desamma icke lämnas här.

Efter samråd med civilförsvarsstyrelsen föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att i investeringsreserven intages arbeten avseende vissa särskilda skyddsrumsanläggningar och utbyggnad av vissa skyddsrumsanläggningar för telestyrelsen m. fl. statliga myndigheter för en sammanlagd kostnad av 2 385 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa skyddsrumsanläggningar* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 2 385 000 kronor.

STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

FÖRSVARETS FASTIGHETSFOND

Reparations- och underhållsarbeten å byggnader och anläggningar invärderade i statliga fastighetsfonder

Byggnadsstyrelsen och fortifikationsförvaltningen har i skrivelser till arbetsmarknadsstyrelsen den 28 november resp. den 2 december 1955 rörande investeringsreserv och sedermera under hand anfört, att reparations- och underhållsarbeten å byggnader och anläggningar invärderade i vissa delfonder av statens allmänna fastighetsfond resp. vissa delfonder av försvarets fastighetsfond kunde i viss omfattning intagas i investeringsreserven. Enär ifrågavarande arbeten är angelägna och även lämpliga att användas för motverkande av arbetslöshet finner arbetsmarknadsstyrelsen, att de bör intagas i investeringsreserven.

Under återopande av det anförda hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte i samband med framläggande av förslag rörande allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 föreslå riksdagen

att under de för allmän beredskapsstat gällande förutsättningarna medgiva, att de å följande delfonder av statens allmänna fastighetsfond resp. försvarets fastighetsfond för budgetåret 1956/57 upptagna anslagsposterna till reparations- och underhållskostnader m. m. må överskridas med följande belopp.

	Kronor
<i>Statens allmänna fastighetsfond</i>	
Slottsbyggnadernas delfond	2 000 000
Fångvårdsstyrelsens delfond	100 000
Byggnadsstyrelsens delfond	1 000 000
Uppsala universitets delfond	200 000
Lunds universitets delfond	100 000
Medicinalstyrelsens delfond	500 000
<i>Försvarets fastighetsfond</i>	
Arméns delfond	10 000 000
Marinens delfond	1 000 000
Flygvapnets delfond	400 000

FÖRSVARETS FONDER

Försvarets fastighetsfond

Med skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 2 december 1955 har försvarsstaben översänt från bl. a. fortifikationsförvaltningen och försvarets fabriksstyrelse infordrade uppgifter rörande anläggnings- och byggnadsarbeten av beskaffenhet att kunna intagas i investeringsreserven.

Arméns delfond

Fortifikationsförvaltningen har med skrivelse till chefen för försvarsstaben den 18 november 1955 översänt uppgifter för upprättande av förslag till investeringsreserv av byggnadsarbeten för armén för en sammanlagd kostnad av 48 932 000 kronor.

Efter granskning av de översända uppgifterna och efter ytterligare samråd med fortifikationsförvaltningen har det befunnits, att i urvalsmaterialet för investeringsreserven synes kunna intagas byggnadsarbeten för en sammanlagd kostnad av 33 965 000 kronor, varav för smärre nybyggnads- och förändringsarbeten 2 888 000 kronor, för anordnande av lokaler för försvarets forskningsanstalt 1 500 000 kronor, för byggnadsåtgärder för effektivisering av värnpliktsutbildningen 1 725 000 kronor samt för förråd för armén 27 852 000 kronor.

Såsom av följande sammanställning ur 1956 års statsverksproposition, bil. 25, framgår, uppgår skillnaden mellan av fortifikationsförvaltningen i petita för budgetåret 1956/57 framställda förslag om anslag till ovan angivna slag av arbeten samt till vissa byggnadsarbeten för armén och i statsverkspropositionen för dessa slag av arbeten beräknade belopp till 26 650 000 kronor.

Arbeten	I fortifikationsförvaltningens petita för budgetåret 1956/57 åskade belopp	I 1956 års statsverksproposition upptagna belopp	Skillnader mellan i petita och statsverkspropositionen upptagna belopp	Kostnader för av arbetsmarknadsstyrelsen föreslaget urvalsmaterial
	tusental kronor			
Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.	2 500	900	1 600	4 488
Anordnande av lokaler för försvarets forskningsanstalt	3 500	3 000	500	2 000
Byggnadsåtgärder, erforderliga för effektivisering av värnpliktsutbildningen	2 200	800	1 400	3 125
Förråd för armén	12 200	4 000	8 200	36 052
Vissa byggnadsarbeten för armén	16 850	1 900	14 950	14 950
Summa	37 250	10 600	26 650	60 615

De genom i statsverkspropositionen angivna medelsbegränsningar uppskjutna arbetena är enligt uppgift från fortifikationsförvaltningen ur såväl angelägenhets- som planeringssynpunkt av beskaffenhet att kunna intagas i urvalsmaterialet för investeringsreserven.

Beträffande angelägenheten av de angivna slagen av arbeten torde få hänvisas till vad därom under resp. anslag anförts i årets statsverksproposition, bil. 25, s. 11—17.

Marinens delfond

Fortifikationsförvaltningen har med skrivelse till chefen för försvarsstaben den 18 november 1955 översänt uppgifter för upprättande av förslag till investeringsreserv av byggnadsarbeten för marinen för en sammanlagd kostnad av 18 194 000 kronor.

Efter granskning av de översända uppgifterna och efter ytterligare samråd med fortifikationsförvaltningen har det befunnits, att i urvalsmaterialet för investeringsreserven synes kunna intagas arbeten för en sammanlagd kostnad av 3 074 000 kronor, varav för smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m. 630 000 kronor samt för anordnande av vissa förråd och garage 2 444 000 kronor.

Såsom av följande sammanställning ur 1956 års statsverksproposition, bil. 25, framgår, uppgår skillnaden mellan summan av fortifikationsförvaltningen i petita för budgetåret 1956/57 framställda förslag om anslag till ovan angivna slag av arbeten och till vissa byggnadsarbeten samt summan av i statsverkspropositionen till dessa slag av arbeten beräknade belopp till 2 800 000 kronor.

Arbeten	I fortifikationförvaltningens petita för budgetåret 1956/57 äskade belopp	I 1956 års statsverksproposition upptagna belopp	Skillnader mellan i petita och statsverkspropositionen upptagna belopp	Kostnader för av arbetsmarknadsstyrelsen föreslaget urvalsmaterial
	tusental kronor			
Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.	600	500	100	730
Anordnande av vissa förråd och garage	1 000	600	400	2 844
Vissa byggnadsarbeten för marinen	2 700	400	2 300	2 300
Summa	4 300	1 500	2 800	5 874

De genom i statsverkspropositionen angivna anslagsbegränsningar uppskjutna arbetena är enligt uppgift från fortifikationsförvaltningen ur såväl angelägenhets- som planeringssynpunkt av beskaffenhet att kunna intagas i urvalsmaterialet för investeringsreserven.

Beträffande angelägenheten av de angivna slagen av arbeten torde få hänvisas till vad därom under resp. anslag anförts i årets statsverksproposition, bil. 25, s. 18—22.

Flygvapnets delfond

Fortifikationsförvaltningen har med skrivelse till chefen för försvarsstaben den 18 november 1955 översänt uppgifter för upprättande av förslag till investeringsreserv av arbeten för flygvapnet för en sammanlagd kostnad av 15 615 000 kronor.

Efter granskning av de översända uppgifterna och efter ytterligare samråd med fortifikationsförvaltningen har det befunnits, att i investeringsreserven synes kunna intagas av fortifikationsförvaltningen angivna smärre nybyggnads- och förändringsarbeten för en sammanlagd kostnad av 225 000 kronor.

Såsom av följande sammanställning ur 1956 års statsverksproposition, bil. 25, framgår, uppgår skillnaden mellan summan av fortifikationsförvaltningen och flygförvaltningen i petita för budgetåret 1956/57 framställda förslag om anslag till smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m., till vissa byggnadsarbeten för flygvapnet resp. till vissa flygfältsarbeten m. m. och i statsverkspropositionen för dessa slag av arbeten beräknade belopp till 37 750 000 kronor.

Arbeten	I vederbörande förvaltningspetita för budgetåret 1956/57 äskade belopp (bemyndigande)	I 1956 års statsverksproposition upptagna belopp	Skillnader mellan i petita och statsverkspropositionen upptagna belopp	Kostnader för av arbetsmarknadsstyrelsen föreslaget urvalsmateria
	tusental kronor			
Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.	1 000	500	500	725
Vissa flygfältsarbeten m. m.	45 700	21 000	24 700	24 700
Vissa byggnadsarbeten för flygvapnet	13 500	1 000	12 500	12 500
Summa	60 350	22 600	37 750	37 925

De genom i statsverkspropositionen angivna anslagsbegränsningar uppskjutna arbetena för flygvapnet är ur såväl angelägenhets- som planeringssynpunkt av beskaffenhet att kunna intagas i urvalsmaterialet för investeringsreserven.

Beträffande angelägenheten av de angivna slagen av arbeten torde få hänvisas till vad därom under respektive anslag anförts i årets statsverksproposition, bil. 25, s. 22—24, 27 och 28.

Befästningars delfond

Med skrivelser till chefen för försvarsstaben den 18 november 1955 har fortifikationsförvaltningen översänt uppgifter för upprättande av förslag till investeringsreserv av arbeten och anskaffningar avseende befästningsanläggningar.

Närmare redogörelse för de angivna arbetena och anskaffningarna lämnas av sekretesskäl icke här, utan torde arbetsmarknadsstyrelsen i dessa hänseenden få hänvisa till försvarsstaben och fortifikationsförvaltningen.

Av de av fortifikationsförvaltningen angivna arbetena och anskaffningarna synes i urvalsmaterialet för investeringsreserven böra intagas arbeten och anskaffningar för en av fortifikationsförvaltningen beräknad sammanlagd kostnad av 150 miljoner kronor.

Av det ovan anförda framgår, att urvalet för en investeringsreserv för försvaret omfattar företag av beskaffenhet att böra bekostas med kapitalmedel för en sammanlagd kostnad av 254 414 000 kronor, varav för arméns

delfond 60 615 000 kronor, för marinens delfond 5 874 000 kronor, för flygvapnets delfond 37 925 000 kronor samt för befästningsars delfond 150 000 000 kronor.

I urvalsmaterialet ingår husbyggnadsarbeten för en sammanlagd kostnad av ca 79,7 miljoner kronor, anskaffningar för en sammanlagd kostnad av ca 30 miljoner kronor och anläggningsarbeten för en sammanlagd kostnad av ca 144,7 miljoner kronor. Då det för nästa budgetår kan antagas, att husbyggnadsarbeten och industribeställningar behöver komma i fråga för motverkande av arbetslöshet endast i mindre utsträckning och då föreliggande planeringsmöjligheter i avseende å anläggningsarbeten torde medgiva att endast en del av urvalsmaterialet kommer till utförande, synes anslag för företagen å allmän beredskapsstat för budgetåret böra uppföras med i förhållande till urvalsmaterialets omfattning starkt reducerade belopp. Begränsande anslagsbelopp med bibehållen marginal för rörelsefrihet vid urval av arbetsobjekt i olika arbetsmarknadssituationer synes kunna vinnas, därest för utförande av företag i investeringsreserven liksom å nu gällande allmänna beredskapsstat å allmän beredskapsstat för nästa budgetår under försvarets fastighetsfond för varje delfond uppföres anslag av kollektiv karaktär, vilka icke skulle vara bundna till visst i det föregående angivet slag av företag utan skulle efter beslut av Kungl. Maj:t få tagas i anspråk för utförande helt eller delvis av vilket företag som helst inom resp. delfonder.

Under åberopande av det anförda hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra följande anslag, nämligen

	Kronor
<i>Investeringsarbeten för armén</i>	10 000 000
<i>Investeringsarbeten för marinen</i>	3 000 000
<i>Investeringsarbeten för flygvapnet</i>	5 000 000
<i>Befästningsarbeten m. m.</i>	75 000 000

Försvarets fabriksfond

Diverse byggnadsarbeten. Försvarets fabriksstyrelse har i PM den 17 november 1955 beträffande uppgifter att ligga till grund för förslag till investeringsreserv i vad avser försvarets fabriksverk samt därefter under hand bl. a. anført, att i det fall Kungl. Maj:t i 1956 års statsverksproposition icke skulle föreslå riksdagen att anvisa medel i den omfattning varom styrelsen hemställt i sin petitaskrivelse för budgetåret 1956/57 med reduktionen avsedda arbeten kunde intagas i investeringsreserven.

Såsom av 1956 års statsverksproposition, bil. 25, s. 43 och 44, framgår, utgör skillnaden mellan av försvarets fabriksstyrelse för budgetåret 1956/57 framställda förslag om anslag å riksstat för byggnadsarbeten och i statsverkspropositionen för dylika arbeten beräknat belopp till (5 — 0,9) ca 4,1 miljoner kronor. Sistnämnda belopp fördelar sig såsom av följande sammanställning framgår.

Arbeten	Kostnader kronor
Ammunitionsreservfabrik med pjäshylsfabrik	100 000
Nytt huvudförråd för krut vid ammunitionsfabriken i Karlsborg ..	100 000
Nybyggnader för prov- och funktionsskjutningsverksamheten	325 000
Nitrocellulosaförråd vid Åkers krutbruk	75 000

Arbeten	Kostnader kronor
Utökning av lokalerna för experimentverkstaden inom centrala torpedverkstaden	175 000
Lokaler i berg för pipborrverkstaden vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori	2 100 000
Skyddsrum vid ammunitionsfabriken Zakrisdal	385 000
Skyddsrum vid centrala torpedverkstaden	900 000

I urvalsmaterialet ingår husbyggnadsarbeten för en sammanlagd kostnad av ca 0,6 miljon kronor och anläggningsarbeten för en sammanlagd kostnad av ca 3,5 miljoner kronor. Med hänsyn till föreliggande planeringsmöjligheter i avseende å i urvalsmaterialet ingående arbeten torde anslag till arbetena å allmän beredskapsstat för nästa budgetår böra uppföras med i förhållande till urvalsmaterialets omfattning reducerat belopp. Detta synes böra beräknas till 2 miljoner kronor.

Under återopande av det anförda föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att arbeten för försvarets fabriksverk för en sammanlagd kostnad av 2 miljoner kronor intages i investeringsreserven samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Diverse byggnadsarbeten* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 2 000 000 kronor.

FONDEN FÖR LÅNEUNDERSTÖD

Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler. Statens nämnd för samlingslokaler har i skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 29 november 1955 anført, att företag avseende anordnande av allmänna samlingslokaler för en totalkostnad motsvarande ett lånebehov av 30 000 000 kronor skulle vid behov ur arbetsmarknadssynpunkt kunna komma till utförande under nästa budgetår.

I propositionen 1956: 2, s. 61, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56 har föreslagits, att å tilläggsstaten skulle anvisas ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor till lån till anordnande av allmänna samlingslokaler.

Chefen för socialdepartementet har vid behandlingen av motsvarande anslag å riksstaten i årets statsverksproposition, bil. 26, s. 42 och 43, anført, att det icke vore att räkna med att förslag, grundade på föreliggande utredningar rörande den statliga stödverksamheten på ifrågavarande område, skall kunna föreläggas 1956 års riksdag. Medelsbehovet till lån till anordnande av allmänna samlingslokaler borde därför beräknas på grundval av nu gällande bestämmelser.

Om arbetsmarknadsläget skulle ge anledning därtill borde möjlighet att av sysselsättningspolitiska skäl utlämna lån till anordnande av allmänna samlingslokaler stå öppen under nästa budgetår.

Då husbyggnadsarbeten endast i mindre utsträckning synes komma ifråga för arbetslöshetsmotverkande åtgärder under budgetåret 1956/57 kan för långivning till samlingslokaler i sådant syfte ett till 10 miljoner kronor reducerat belopp anses tillräckligt. Efter samråd med statens nämnd för samlingslokaler hemställer arbetsmarknadsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler* å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra ett anslag av 10 000 000 kronor.

DIVERSE KAPITALFONDER

Kommunikationsdepartementet

Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond

Med skrivelse till arbetsmarknadsstyrelsen den 9 januari 1956 och genom senare kompletteringar har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lämnat uppgifter för upprättande av förslag till investeringsreserv av sådana arbeten och anskaffningar av här ifrågasvarande slag, som faller inom ramen för väg- och vattenbyggnadsverkets ordinarie investeringsprogram för budgetåret 1957/58 eller närmast följande budgetår och som kan genomföras under budgetåret 1956/57 i händelse av arbetslöshet. Av uppgifterna i den del dessa avser beställningar inom landet framgår följande.

Garage- och förrådsbyggnader m. m.

I investeringsreserven kunde intagas arbeten avseende garage- och förrådsbyggnader för en sammanlagd kostnad av 5 750 000 kronor.

Maskincentralförråd

Motorfordon och vägmaskiner m. m. I investeringsreserven kunde intagas anskaffningar av motorfordon och vägmaskiner m. m. för en sammanlagd kostnad av 21 150 000 kronor.

Flytande materiel. I investeringsreserven kunde intagas anskaffningar avseende färjor för en sammanlagd kostnad av 1 000 000 kronor.

Effektförråd. I investeringsreserven kunde intagas anskaffningar för en sammanlagd kostnad av 14 900 000 kronor.

I urvalsmaterialet ingår husbyggnadsarbeten för en sammanlagd kostnad av ca 6,2 miljoner kronor och anskaffningar för en sammanlagd kostnad av ca 36,6 miljoner kronor. Då det för nästa budgetår kan antagas, att husbyggnadsarbeten och industribeställningar behöver komma ifråga för motverkande av arbetslöshet endast i mindre utsträckning, synes anslag för företagen å allmän beredskapsstat för budgetåret böra uppföras med i förhållande till urvalsmaterialets omfattning starkt reducerade belopp.

En begränsning av anslag med bibehållen marginal för rörelsefrihet vid urval av arbetsobjekt för olika arbetsmarknadssituationer synes kunna vinnas, därest å allmän beredskapsstat för nästa budgetår uppföres, förutom ett anslag till Garage- och förrådsbyggnader m. m., ett kollektivt konstruerat anslag till Maskincentralförråd. Detta kollektivanslag å beredskapsstaten borde efter beslut av Kungl. Maj:t få tagas i anspråk för utförande helt eller delvis av vilket företag som helst inom med motsvarande anslagsrubrik å riksstaten avsedd anslagsgrupp.

Med dylik dispositionsrätt synes det sammanlagda anslagsbeloppet under väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond å allmän beredskapsstat för nästa budgetår kunna begränsas till 12 miljoner kronor.

Under återopande av det anförda föreslår arbetsmarknadsstyrelsen, att arbeten och anskaffningar för väg- och vattenbyggnadsverket för en sammanlagd kostnad av 12 miljoner kronor intages i investeringsreserven samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 uppföra följande anslag, nämligen

	Kronor
<i>Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond:</i>	
<i>Garage- och förrådsbyggnader m. m.</i>	2 000 000
<i>Maskincentralförråd</i>	10 000 000

Sammanfattning

Föreliggande förslag till investeringsreserv omfattar anläggnings- och husbyggnadsarbeten samt statliga industribeställningar motsvarande ett sammanlagt anslagsbelopp av ca 666,2 miljoner kronor. Den föreslagna investeringsreserven inrymmer alternativa sysselsättningsprogram för mötande av skilda arbetslöshetssituationer.

För finansiering helt eller delvis av till intagande i investeringsreserven föreslagna företag har arbetsmarknadsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att uppföra anslag å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57 med å driftbudgeten sammanlagt ca 466,8 miljoner kronor och å kapitalbudgeten sammanlagt ca 199,4 miljoner kronor. Arbetsmarknadsstyrelsen har förutsatt, att vissa förslagsanslag å riksstaten skall få överskridas i för utförande av sysselsättningsarbeten erforderlig omfattning varjämte styrelsen hemställt om förslag till bemyndigande för Kungl. Maj:t att under för beredskapsstaten gällande förutsättningar inom angivna rambelopp överskrida vissa delfonder av de statliga fastighetsfonderna.

I det följande lämnas en siffermässig sammanställning av arbetsmarknadsstyrelsens hemställanden rörande anslag å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57.

Sammanställning
av arbetsmarknadsstyrelsens hemställanden om förslag till anslag
å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57

Driftbudgeten

IV. Försvarsdepartementet	20 000 000	
V. Socialdepartementet	215 000 000	
VI. Kommunikationsdepartementet	200 000 000	
VII. Finansdepartementet	500 000	
VIII. Ecklesiastikdepartementet	1 000 000	
IX. Jordbruksdepartementet	6 000 000	
X. Handelsdepartementet	11 350 000	
XI. Inrikesdepartementet	13 000 000	466 850 000

Kapitalbudgeten

I. Statens affärsverksfonder	74 000 000	
III. Statens allmänna fastighetsfond	8 415 000	
IV. Försvarets fonder	95 000 000	
VI. Fonden för låneunderstöd	10 000 000	
VIII. Diverse kapitalfonder	12 000 000	199 415 000

Specifikation till driftbudgeten

<i>IV. Försvarsdepartementet</i>		
Anskaffning av materiel för armén	10 000 000	
Anskaffning av materiel för marinen	5 000 000	
Anskaffning av materiel för flygvapnet	3 000 000	
Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.	2 000 000	
	Summa	20 000 000
<i>V. Socialdepartementet</i>		
Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.	200 000 000	
Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet..	15 000 000	
	Summa	215 000 000
<i>VI. Kommunikationsdepartementet</i>		
Vägunderhållet	30 000 000	
Vissa vägbyggnadsarbeten	150 000 000	
Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp...	20 000 000	
	Summa	200 000 000
<i>VII. Finansdepartementet</i>		
Tullverket: Anskaffning av viss materiel	500 000	
<i>VIII. Ecklesiastikdepartementet</i>		
Bidrag till inrättande av skolhem för lärjungar vid högre läroanstalter	1 000 000	
<i>IX. Jordbruksdepartementet</i>		
Befrämjande av landsbygdens elektrifiering	1 000 000	
Bidrag till vissa skogsvårdsåtgärder m. m.	5 000 000	
	Summa	6 000 000

X. Handelsdepartementet

Säkerhetsanstalter för sjöfarten	2 000 000
Nybyggnad av sjömättningsfartyg	750 000
Ombyggnad av sjömättningsfartyg	600 000
Bidrag till handelshamnar och farleder	6 000 000
Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen	2 000 000
Summa	11 350 000

XI. Inrikesdepartementet

Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara	2 000 000
Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m. . .	10 000 000
Bidrag till kommuner för anläggande av branddammur	1 000 000
Summa	13 000 000

Säger för driftbudgeten 466 850 000

Specifikation till kapitalbudgeten**I. Statens affärsverksfonder***Televerket*

Telefonstationsbyggnader m. m.	1 000 000
Förrådsbyggnader m. m.	2 000 000
Telefon- och telegrafanläggningar	10 000 000
Radioanläggningar för televerket: Rundradioanläggningar	2 000 000
Televerkets dispositionsanslag	2 000 000
Summa	17 000 000

Statens järnvägar

Byggnader och anläggningar	15 000 000
Rullande materiel	15 000 000
Biltrafik: Garage- och verkstadsbyggnader	1 000 000
Försvarsberedskap vid statens järnvägar	1 000 000
Inventarier m. m.	1 000 000
Statens järnvägars dispositionsanslag	1 000 000
Summa	34 000 000

Statens vattenfallsverk

Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk	10 000 000
Statens vattenfallsverks dispositionsanslag	3 000 000
Summa	13 000 000

Domänverket

Avsättning till statens domäners fond	10 000 000
---	------------

III. Statens allmänna fastighetsfond*Finansdepartementet*

Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m.	640 000
---	---------

Jordbruksdepartementet

Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök	1 550 000
Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut	1 000 000

<i>Handelsdepartementet</i>	
Säkerhetsanstalter för sjöfarten	620 000
<i>Inrikesdepartementet</i>	
Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus	2 220 000
Vissa skyddsrumsanläggningar	2 385 000
	<hr/>
	Summa 8 415 000
 <i>IV. Försvarets fonder</i>	
<i>Försvarets fastighetsfond</i>	
Arméns delfond:	
Investeringsarbeten för armén	10 000 000
Marinens delfond:	
Investeringsarbeten för marinen	3 000 000
Flygvapnets delfond:	
Investeringsarbeten för flygvapnet	5 000 000
Befästningars delfond:	
Befästningsarbeten m. m.	75 000 000
	<hr/>
	Summa 93 000 000
 <i>Försvarets fabriksfond</i>	
Diverse byggnadsarbeten	2 000 000
 <i>VI. Fonden för låneunderstöd</i>	
Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler	10 000 000
 <i>VIII. Diverse kapitalfonder</i>	
<i>Kommunikationsdepartementet</i>	
<i>Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond</i>	
Garage- och förrådsbyggnader m. m.	2 000 000
Maskincentralförråd	10 000 000
	<hr/>
	Summa 12 000 000
	<hr/>
	Säger för kapitalbudgeten 199 415 000

Innehållsförteckning till Bihang B

Investeringsreservens omfattning, sammansättning och finansiering	61
Materiel för armén	68
Materiel för marinen	69
Materiel för flygvapnet	69
Sjukvårdsmateriel för försvaret	70
Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.	71
Arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet	72
Vägunderhållet	73
Vissa vägbyggnadsarbeten	73
Vatten- och avloppsledningar	75
Materiel för tullverket	75
Skolhem för lärlingar vid högre läroanstalter	76
Folkskolor	77
Landsbygdens elektrifiering	78
Avdiktningensarbeten	78
Skogsvårdsarbeten å skogar i enskild ägo	79
Säkerhetsanstalter för sjöfarten	81
Nybyggnad av sjömättningsfartyg	86
Ombyggnad av sjömättningsfartyg	87
Hamnar och farleder	87
Bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen	88
Utrustning av beredskapssjukhus	89
Allmänna skyddsrum	90
Branddammar	91
Televerket	92
Telefonstationsbyggnader m. m.	92
Förrådsbyggnader m. m.	92
Telefon- och telegrafanläggningar	93
Radioanläggningar	93
Oförutsedda arbeten	93
Statens järnvägar	94
Byggnader och anläggningar	95
Rullande materiel	98
Biltrafik	99
Försvarsberedskap	99
Inventarier	99
Oförutsedda arbeten	99
Statens vattenfallsverk	100
Domänverket	102
Byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning	104
Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök	105
Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut	106
Säkerhetsanstalter för sjöfarten	107
Byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus	107
Skyddsrumsanläggningar	107
Reparations- och underhållsarbeten å byggnader och anläggningar invärdade i statliga fastighetsfonder	108
Investeringsarbeten för armén	109
Investeringsarbeten för marinen	110
Investeringsarbeten för flygvapnet	110
Befästningsarbeten	111
Byggnadsarbeten för försvarets fabriksverk	112
Allmänna samlingslokaler	113
Garage- och förrådsbyggnader samt maskincentralförråd för väg- och vattenbyggnadsverket	114
Sammanfattning	115